Серія довідників

СТОЇТЬ ЛИПКА В ПОЛІ

Збірник лемківських народних пісень

Никифора Лещишака

з рукописної спадщини Івана Франка

Упорядкування, вступна стаття, словник
та додатки
Миколи Мушинки

Довідник №. 53

Видавництво Канадського інституту українських студій
Альбертський університет

Едмонтон 1992

Canadian Institute of Ukrainian Studies Press
University of Alberta

Occasional Research Reports

The Canadian Institute of Ukrainian Studies Press publishes research reports, including theses, periodically. Copies may be ordered from the Canadian Institute of Ukrainian Studies Press, 352 Athabasca Hall, University of Alberta, Edmonton, Alberta, Canada, T6G 2E8.

PRINTED IN CANADA

Occasional Research Reports

A LINDEN STANDS IN A FIELD

A Collection of Lemko Folk Songs

by Nykyfor Leshchyshak

from the manuscript legacy of Ivan Franko

Compiled with an introduction, glossary and appendices
by Mykola Mušinka

Research Report No. 53

Canadian Institute of Ukrainian Studies Press
University of Alberta

Edmonton 1992

Серія довідників

СТОЇТЬ ЛИПКА В ПОЛІ

Збірник лемківських народних пісень

Никифора Лещишака

з рукописної спадщини Івана Франка

Упорядкування, вступна стаття, словник та додатки
Миколи Мушинки

Довідник №. 53

Видавництво Канадського інституту українських студій
Альбертський університет

Едмонтон 1992

З М І С Т

ВСТУП

Рукописний збірник лемківських пісень Никифора

Про фольклористичну діяльність Івана Франка написано багато наукових праць[1], однак у літературі мало відомим залишається факт, що цей найбільший після Тараса Шевченка український письменник був і дослідником лемківського фолкльору[2]. Між тим, з лемківським фолкльором, перш за все з фолкльором русинів-українців Закарпаття і Пряшівщини (колишньої Угорської Руси), Франко був добре обізнаний. Свідчить про це посилання на зразки цього фолкльору в його наукових працях та художній літературі. Він був одним з перших дослідників найстаршої записаної української пісні "Дунаю, Дунаю, чому смутен течеш?", з Пряшівської Лемківщини в середині XVI ст. Лише цій одній пісні Франко присвятив три наукові статті[3]. Чимало матеріялів з Лемківщини містять його капітальні праці: "Апокрифи і леґенди з українських рукописів", "Студії над народними піснями", "Жіноча недоля в руських піснях народних", "Карпаторуське письменство в XVII - XVIII вв.", "Матеріяли до культурної історії Галицької Руси XVIII - XIX віку" та ін. Прекрасно він був обізнаний із збірниками Якова Головацького "Народные песни Галицкой и Угорской Руси", Григорія де Воллана "Угрорусские народные песни", Михайла Врабеля "Русский Соловей" тощо. На останній збірник він написав окрему рецензію. Під безпосереднім впливом Франка почав цікавитися лемківським фолкльором Володимир Гнатюк. Характерно, що цей найвизначніший український фолклорист кінця XIX і першої чверти XX ст. свої шеститомні "Етнографічні матеріяли з Угорської Руси" присвятив "учителям молоді Івану Франку та Михайлу Грушевському"[4]. Пізніше Гнатюк став щирим другом і найактивнішим співробітником Франка.

Початки наукового зацікавлення Франка фолкльором і його систематичного вивчення припадають на кінець 70-их і початок 80-их років. Це зацікавлення було викликане крайнє несприятливими умовами, в яких довелось Франкові в цей період жити й працювати. Як відомо, в 1877 р. він відбув 9-місячне ув'язнення у львівській в'язниці, за яким на початку 1880 р. слідувало дальше ув'язнення в Коломиї. У в'язницях йому доводилось перебувати у спільних камерах, переповнених в'язнями різних суспільних прошарків — від кримінальних злочинців до невинних селян, що становили більшість арештантів. Не маючи змоги у в'язниці читати чи писати художні твори та наукові праці, він саме від тих селян почав записувати фолкльор, перш за все прислів'я, приказки, загадки, пісні тощо.

В 1880-2 рр. він жив у рідному селі Нагуєвичах, де займався сільським господарством: орав, сіяв, пас коней, корів, а вечорами продовжував записувати фолкльор та писати власні праці на фолкльористичні теми. В цей же період він усім

своїм єством занурився в політичну працю: як засновник і чільний представник Радикальної партії він їздив у села, виступав на т.зв. "вічах", організував місцеві групи і всі ці свої подорожі він поєднував із збиранням фолкльору.[5] Згадуючи цей період свого життя у передньому слові до першого тому "Галицько-руських народних приповідок" Франко писав: "Моє ув'язнення в р. 1877 і дев'ятимісячний побут у львівській в'язниці, пізніше (з початком 1880 р.) ув'язнення в Коломиї мандрівка "шупасом" (етапом) із Коломиї до Дрогобича, а також численні екскурсії в ріжні сторони краю чинені тоді і пізніше, зводили мене докупи з великою силою ріжних людей, від яких я мав нагоду записувати ріжнородний етнографічний матеріял... Десятилітня участь моя в радикальній агітації, при якій мені доводилося відвідати та об'їхати майже всю східню Галичину від Перемишля та Дідьова над Сяном аж до Підволочиськ, Борщева та Снятина, дала мені, крім всього іншого, також показну збірку нових приповідок"[6].

Під час однієї з таких подорожей, мабуть у 1883 р., Франко познайомився із молодим священиком Никифором Лещишаком, який віддав йому об'ємний зошит народних пісень, казок, прислів'їв, приказок, загадок та інших фолкльорних матеріялів із с. Білична, Грибівського пов. на західній Лемківщині. Саме у цьому 1883 р. І. Франко заснував при "Академічному братстві" у Львові "Етнографічно-статистичний кружок", що нараховував усього 10-15 активних членів, однак під керівництвом Франка та при діючій допомозі М. Драгоманова цей гурток розгорнув широку діяльність щодо вивчення українського фолкльору.[7] Членом гуртка міг бути кожен, хто зобов'язався "достарчувати йому матеріялів (пісень, казок, приповідок і пр.) і відповідей на квестіонарі"[8]. Матеріялів у Франка нагромадилося стільки, що він робив заходи для видавання періодичного органу, в якому вони могли б друкуватися. У заплянованому журналі він хотів опублікувати і фолкльорний збірник Н. Лещишака з Біличної, якому приписував велике значення. На жаль, брак фінансів не дозволив йому здійснити свій намір.

У тому ж 1883 р. Франко нав'язав листовні стосунки з визначним польським етнографом Ізидором Коперницьким[9], який від 1877 р. видавав найвизначніший фолкльорно-етнографічний часопис у Польщі "Zbiór wiadomości do antropologii krajowej".[10] Саме на сторінках цього журналу за редакцією Франка появився детальний опис весільного обряду с. Лалин, виконаний його нареченою Ольгою Рошкевич[11].

На початку 1888 р. Франко вислав Коперницькому для опублікування у "Zbiorach" свою велику збірку прислів'їв та приказок, що в той час охоплював 4500 зразків. Познайомившись із збіркою, Коперницький хотів видати її окремою книжкою, однак на вимогу Франка він погодився, щоб вона була опублікована у двох числах ж. "Zbiór wiadomości".

Восени того ж року Коперницький вирішив виїхати у 6-тижневу експедицію в Карпати, перш за все на Лемківщину. Перед від'їздом він звернувся до І. Франка з обширним листом[12], у якому детально познайомив його з пляном та маршрутом своєї експедиції та просив адреси людей, які могли б допомогти йому. "Знаючи про те, які давні й широкі стосунки маєте Ви зі своїми співвітчизниками з усіх сторін, — писав він у листі від 7 вересня 1888 р., — сподіваюся, що не відмовите мені в цій допомозі та щедро забезпечите мене такими своїми рекомендаціями".[13]

Франко негайно відповів на листа Коперницького і серед інших імен назвав і Никифора Лещишака. Точної його адреси він не знав, однак написав, що живе він десь в околиці Балигороду на Бойківщині. Тут же він зауважив, що має в себе велику фолкльорну збірку Лещишака, варту друку.

6 січня 1889 р. Коперницький щиро подякував Франкові за адреси й рекомендації, які спричинилися до успіху його подорожі й несміливо попросив Франка позичити йому збірник Лещишака для ознайомлення. Оскільки Лещишак у тому часі жив на Бойківщині, він помилково вважав ці пісні бойківськими.

Франко зараз же наступного дня 7 січня 1889 р. (як чудово діяла пошта сто років тому!) вислав Коперницькому зі Львова у Краків добірку коротких пісень із збірника Лещишака, які умовно назвав "лемківськими краков'яками" та подав їх стислу, але влучну характеристику[14]. Дальші пісні збірника Лещишака, якщо вони зацікавлять Коперницького, Франко обіцяє вислати після їх переписання начисто. Тут же він висунув пропозицію, щоб антропологічна комісія Польської академії наук під керівництвом Коперницького влаштувала нову 2-3 тижневу експедицію у західні Карпати. Сам Франко виявив охоту взяти активну участь у такій експедиції.

Коперницький був щиро захоплений збірником Лещишака і виявив готовність опублікувати його на сторінках "Zbioru wiadomości"[15]. Оскільки вислані Франком зразки були без назви, Коперницький озаглавив їх написом "Krakowiaki łemkowskie z okolicy Baligrodu, zebrał I. Leszczyszak"[16]. Як пише Коперницький у згадуваному листі до Франка, найбільше здивувала його "ультралемківська" мова пісень, якої він в околиці Балигороду ніяк не сподівався та виразні словацькі впливи на цю мову, яких він у розмовній мові не зустрічав навіть серед угорських русинів околиці Бардієва, що безпосередньо сусідують із словаками[17]. "Варто подбати про записи казок, стараючись і про приклади поточної живої мови. Бо те, що ці пісеньки наштовхують до міркувань і висновків є надзвичайно важливим. Вже з цього самого погляду збірка о. Лещишака дуже цікава і варта уваги".

Коперницький просить прислати йому решту пісень із збірки Лещишака в переписі польською транскрипцією, щоб дати їх на розгляд Антропологічній комісії. До влаштування колективної експедиції на Лемківщину або в інші області західніх Карпат він поставився досить скептично, по-перше, з-за браку відповідних фондів, по-друге, з психологічних міркувань: колективна експедиція "панів" могла б, на його думку, налякати селян і не принести бажаного ефекту. Тому він дає першість індивідуальному дослідженню.

Дальших 68 пісень із збірника Лещишака, на цей раз восьмискладні пісні типу 4+4 (з варіянтами 4+3), 5+3 та кілька пісень, що належать до "тваринного епосу" разом з тлумаченням деяких незрозумілих діялектних слів із попередньої частини збірника, Франко надіслав Коперницькому 2 лютого 1889 р. Тут же він підкреслив, що на руках у нього ще залишаються: "група весільних пісень, група пісень мішаних розмірів, група коломийок, далі пародії та римовані жарти, загадки та кілька народних повістей"[18]. В тому ж листі він уточнив, що всі ці матеріяли записано в одному селі – "Білична, Грибовського пов." (не Балигородського, як він його інформував у попередньому листі). Цілий збірник, згідно з інформацією Франка, писаний на окремих аркушах олівцем українськими літерами. Він "більш-менш відповідає цілому циклові лемківської народної творчости і можна б його опублікувати як одне ціле"[19]. Сам Франко висловлює охоту підготувати цей збірник до друку, тобто написати вступну статтю, навести порівняльні варіянти до окремих пісень та укласти словник. На підставі цього уточнення Коперницький виправив назву збірника отак: "Krakowiaki łemkowskie ze wsi Biliczna pow. Grybowskiego"[20].

Здавалось би, що тепер, коли обидва великани фолкльористи — Франко та Коперницький — зійшлися на думці, що збірник Лещишака вартий друку, як визначне джерело для пізнання народної культури лемків, вже ніщо не буде стояти на перешкоді до його опублікування.

Коперницький і справді на найближчому засіданні Антропологічної комісії Польської академії наук у Кракові, що відбулося на початку квітня 1889 р., дав на розгляд одержану частину збірника Лещишака разом із збірником прислів'їв Франка та деякими іншими матеріялами. Ухвалення комісією було останньою передумовою здання збірника до друку. А комісія і справді дала свою згоду, після чого Коперницький післав збірник на ухвалення до краківської цензури[21]. І ухвалення комісією, і ухвалення цензурою було більш-менш формальною справою, що не могла неґативно вплинути на видання збірника.

Про засідання Антропологічної комісії ПАН, як звичайно, інформувала своїх читачів польська преса, спочатку газета "Nowa Reforma", а потім й інші часописи. З польської преси взяла це повідомлення про засідання у значно спотвореному вигляді і львівська українська газета "Діло". У статті "Праці русинів в Академії наук у Кракові", між іншим, наводилося: "На засіданні Комісії Антропологічної повідомив секретар Академії д-р Коперницький, що послідними часами надіслали між іншим з поля краєвої етнографії такі праці: П. Ів.(!) Лещишак 68(!) пісень лемків з села Біличина(!), пов. Горлицького(!) ...Комісія заявила, що після можливости помістить ці праці в своїх виданнях"[22].

Через три тижні Никифор Лещишак у тому ж "Ділі" опублікував заяву, в якій вказав на фактичні помилки у повідомленні "Діла" та обвинуватив Франка в тому, що він без його згоди і відома здав незначний фраґмент його рукопису до друку та ще й у спотвореному вигляді[23]. Тим він фактично поставив вето на друк свого збірника лемківських пісень.

Франко реаґував на цю заяву негайно. Вже через два дні після вище наведеної заяви він опублікував на сторінках того ж "Діла" своє "Пояснення", в якому ще раз підкреслив високу цінність збірника Н. Лещишака й необхідність його опублікування. У свому "Поясненні" він писав, що без згоди і відома Н. Лещишака він ніяк не хотів публікувати цей рукопис і вислав його Коперницькому не для друку, а лише для загального ознайомлення. "Що д-р Коперницький, — писав він, — не вважаючи на те застереження, предложив його копію (рукопису Лещишака — М.М.) Комісії антропологічній Академії Наук яко прислану о. Лещишаком, сему я не винен. Думаю однакож, що зробив він се тільки з погляду на важність збірки"[24]. Далі він відмежовується від фактичних помилок у повідомленні "Діла", які приписує на рахунок випадкового польського кореспондента[25]. Зв'язатися з Лещишаком та обговорити з ним конкретні справи видання його збірника він не міг лише тому, що не знав його адреси.

Ясна річ, що після такої полеміки у пресі І. Франкові не залишилося нічого іншого як резиґнувати з підготовки збірника Лещишака до друку. Чи він повернув матеріяли їх записувачеві, чи ні, невідомо. Як повідомив мене найкращий знавець фолкльористичної спадщини Франка Олексій Дей, в архіві Івана Франка їх немає[26].

Наскільки нам відомо, сам Франко у своїх фолкльористичних працях із збірника Лещишака використав лише пісню "Комар косит заграду"[27].

Цікаво, що у капітальній праці "Галицько-руські народні приповідки", яка містить 31091 прислів'я та приказку із 477 сіл від сотень збирачів, немає ні матеріялів з Біличної, ні прізвища Н. Лещишака, хоч у вище наведеній заяві Лещишака той виразно пише, що вона містить і прислів'я та приказки[28]. Коперницький звернув увагу на збірник Лещишака у своїй праці "O góralach ruskich w Galicyi", помилково вважаючи її збіркою з околиці Балигорода[29].

Отак неславно закінчилася справа видання першого самостійного збірника лемківського фолкльору, збірника, який по заслузі міг стати оздобою української фолкльористики[30].

Згадки про цей цінний рукопис знаходимо в листах Никифора Лещишака до видатного чеського етнографа й громадського діяча Франтішка Ржегоржа (1857–1899)[31].

Навесні 1892 р. Ржегорж звернувся до Лещишака з проханням надіслати йому деякі матеріяли про календарні обряди, мабуть для праці "Календарик з народного життя Бойків"[32]. 28 квітня 1892 р. Лещишак відповів Ржегоржеві: "На великий мій жаль, не могу Вам, Добродію, до наміреного Вами видання, дотикаючого етнографії Галицької Руси подати хоть достаточно матеріялу. Мал-єм вправді досить записок (найбільше співанок), але ті десь застряли в руках добродія Франка[33]. Тепер находжуся в так прикрих обставинах, що помимо найщирішої волі не єсьм в можности (межи іншим) і на полі етнографії які досліди і записки робити"[34]. З наведеної цитати можна було би зробити висновок, що Франко не повернув Лещишаку його рукопису. Однак у тому ж листі він на одинадцятьох сторінках подає цікаві дані про календарні звичаї галицьких русинів, а свого листа закінчує заміткою: "Більше не маю нічого під рукою", яка свідчить про те, що Лещишак писав ці дані не з пам'яті, а переписав їх із якогось свого рукопису, що його мав "під рукою". Чи це був той сам рукопис, який він десять років раніше вислав Франкові, чи інший, мабуть ніколи вже не довідаємося.

В іншому листі до Ржегоржа Лещишак повернувся і до копії Франка народніх пісень, висланої ним Коперницькому. Він писав: "Рад би-м дуже подати Вам, Добродію, ще деякі матеріяли, але як згадував-єм, єсьм в таких обставинах, що житє мі застогидло, отже трудно мі тим займатись. Записки мої, що прийшли в руки небіжчика Коперницького, були макулярем, отже і боюсь, що при зужиткуванню їх могли повстати похибки"[35].

Про особу Никифора Лещишака маємо занадто скромні відомості. З "Шематизма клира єпархії Перемишльської" (Перемишль, 1899, стор. 123) довідуємось, що він народився у 1856 році, тобто був ровесником Івана Франка.

Трохи більше про Никифора Лещишака я довідався від його рідні Андрія Лещишака (1909 р. народження), який живе в с. Радваниця, пов. Ґлоґів, вой. Леґниця. Андрій є в сучасности найстаршим членом роду Лещишаків. Згідно з його повідомленням, Никифор Лещишак народився в с. Білична в заможній селянській сім'ї. Був сином Андрія та Агафії, мав трьох братів: найстарший Микола (дід Андрія) залишився господарювати у Біличній, Касіян вивчився на вчителя, наймолодший Дмитро пішов за "присташа" у с. Циґла (мабуть Циґелка) на угорському (нині чехо-словацькому) боці до панни Кучки. Передостанній по черзі Никифор вивчився на священика, мабуть у Перемиській богословській семінарії. Перед висвяченням одружився з Оленою Цвечко, українською дівчиною із с. Садки пов. Заліщики. Парохував у Теребовлі та п'ятьох навколишніх парафіях. Було в них троє дітей: син Євген та дочки Наталія й Марія. Під час Другої світової війни всі троє приїхали до Андрія Лещишака у Біличну, однак після війни вони подалися на Захід. Дальша їх доля невідома.

Згідно з сімейними переказами, Никифор був середнього росту чоловік з жовтим волоссям, спокійний, урівноважений, дуже добрий співак. Начитаний, цікавився культурою лемків, яку всебічно підтримував. Він часто відвідував рідне село. Його улюбленою піснею була:

Верний же ся, Марись, верний,
Бо-сь забива ключі в зерні,
– Не забива-м, лем єм взяла
Жеби я ся добрі мала. Гей!

Під кінець життя Никифор Лещищак був парохом у с. Волосате у пов. Лісько та Якубова Воля Дрогобицького пов., де й умер 19 жовтня 1914 р. Там його похоронено[36]. Питання, що сталося з його спадщиною, в якій міг знаходитися і цінний збірник лемківського фолкльору, досі залишається таємницею.

Більше щастило копії Франка невеличкої частини цих матеріялів. Вона в рамках архіву Коперницького, потрапила в етнографічний музей, де, разом з двома листами Франка до Коперницького, зберігається й досі під No. 726. Це 40 листів, без титульної сторінки, з яких листи 1–10, 14а та 35–40 густо пописані з обидвох боків темним чорнилом рукою Франка. Решта листів писані таким же чорнилом лише з одного боку іншою рукою (мабуть жіночою), майже каліграфічним почерком[37]. Почерк вище згадуваних листів до Ржегоржа відмінний від почерку збірника пісень Лещишака, що ми його тут розглядаємо. Від смерти Коперницького у 1891 р. до середини 60-их років ніхто з фолкльористів не зацікавився долею цього фолкльорного збірника.

Першим звернув увагу на рукописний збірник Лещишака співробітник Краківського етнографічного музею Болеслав Лопушинський, який надіслав його фотокопію (мікрофільм) доцентові Львівського університету В. О. Борисову, а той передав його для використання М. О. Морозу та О. І. Дею. В 1986 р. Мороз та Дей подали коротке повідомлення про збірник разом з публікацією двох новознайдених листів Франка в "Українському літературознавстві"[38], а в 1970 р. у збірнику "Танцювальні пісні", що вийшов в академічній серії "Українська народна творчість", Дей опублікував кілька "краков'яків" із нього[39].

Мабуть незалежно від вище наведених публікацій збірником Лещишака зацікавився празький український фолкльорист Орест Зілинський. Під час свого перебування у Кракові 1972 р. він з ним докладно познайомився і зробив копії одинадцятьох баляд із нього. Ці баляди, разом із своїми ґрунтовними коментаріями до них та короткою інформацією про збірник, він опублікував у розвідці "Іван Франко — ранній дослідник лемківської пісні" опублікованій на сторінках "Нашого слова"[40].

У статті він наголосив на потребі видати цілий збірник, як унікальне явище в українській фолкльористиці, однак несподівана смерть 1976 р. не дозволила йому здійснити цей замір.

Під час своєї подорожі у Польщу влітку 1980 р. я відвідав Краківський етнографічний музей і зайнявся вивченням рукописного співанника Никифора Лещишака. Директор музею Едвард Валіґура охоче зробив для мене його фотокопію.

Згідно з "Шематизмом" 1879 р., тобто в часі, коли у Біличній записував пісні Н. Лещищак, село що належало парафії в Ізбах, нараховувало 205 мешканців — греко-католиків. Приблизно така кількість населення (200 душ) знаходилася у Біличній і 1935 р., однак усі вони були вже православної религії. У селі знаходилася церква св. Михаїла, побудована 1792 р., до якої належало 2,5 га поля та 1,2 га лук.[41]

Наприкінці лютого 1987 р. під час своєї подорожі по Лемківщині я, разом із своєю дружиною та другом Ф. Ґочем, відвідав колишнє село Біличну, в якому не знайшов ні однієї хати чи навіть розвалини якогось житла. Про те, що на цьому місці було колись село свідчать лише розвалини каплиці, залишки одного придорожнього хреста, пів десятка намогильних кам'яних пам'ятників на цвинтарі та недавно відреставрована кам'яна церква з дерев'яним дахом. Сліди дбайливої реставрації помітні теж на придорожньому та намогильних хрестах.

На фраґменті одного з хрестів на цвинтарі я знайшов напис: "Фундаторъ Иоанъ Лещишакъ 1913".

На зворотному шляху ми зупинилися в селі Ізби, де довідалися, що частина селян з Біличної у 1945 р. переселилася на Радянську Україну, решта у 1946-7 рр. була

вивезена у Західню Польщу. На частину біличанських піль державне сільськогосподарське підприємство (PGR) засіває зерно, на решті випасає вівці. До недавнього часу вівчарнею у Біличній служила місцева церква, що не подобалось католицькому священикові в Ізбах Мєчиславу Чекаєву і він, роздобувши від держави гроші, подбав про її реставрацію. У 1985 р. відреставрована церква була перетворена в римокатолицький костьол, в якому двічі на рік відбуваються богослуження. Хрести при дорозі, та на цвинтарі реставрували члени Товариства охорони пам'ятників церковної архітектури у Варшаві.

Більш детальні інформації про Біличну та Никифора Лещишака я роздобув у с. Вусова від Марії Данч, родженої Лещишак (народжена 11.8.1915 р.), яка жила у Біличній до свого виходу заміж у Висові у другій половині 30-х років. В її сім'ї говорилося, що один з братів її батька Івана, Никифор, був священиком у Теребовлі, другий брат був власником фільварку десь у тому краї. Вона пригадує, що коли їй було 4-5 років, обидва стрийки зі стрийнами приїжджали до них у гості. Інформаторка мабуть переплутала священика Никифора з кимось іншим (може його сином?), бо Никифор, згідно з "Шематизмом єпархії Сяноцької на 1918 р.", умер у 1914 р., і вона, народжена на рік пізніше, не могла його запам'ятати. На її думку, більше про це міг би знати її старший брат Андрій (80 р.), що мешкає в с. Радваніце у Леґницькому воєводстві. Той, однак, на мого листа досі не відгукнувся.

Білична, в часі молодості Марії Данч (20-30 р.) нараховувала біля 30-35 хат. Селяни займалися сільським господарством та випасом худоби. На ярмарки ходили у Тилич та Устье Руське. В селі було розвинене ремісництво - виробництво возів та ґонтів. Біличняни були й добрими будівниками дерев'яних хат, зокрема сім'я Адам'яків. Раніше у селі добувалася "біла глина", для побілки хат. До кінця першої світової війни, коли Білична знаходилася у складі Австрії, її стосунки з навколишніми селами на угорському боці були луже інтенсивними. Біличани їздили продавати рогату худобу, овець та свиней на ярмарок у Бардіїв, часто відходили на сезонні роботи "на Венґри" - до області Пряшева, Кошиць, Михайлівців, Требішова тощо.

Після розпаду Австро-Угорщини стосунки біличнян із Словаччиною вже не були такими інтенсивними, однак вони не припинилися. Молодь Біличної при випасанні рогатої худоби та овець майже щодня зустрічалася з молоддю Цигелки та Фрички на одному чи другому боці кордону. Хлопці і дівчата взаємно відвідували себе на сільських забавах. Доходило і до взаємних шлюбів біличнян з партнерами на словацькому боці, наприклад Ганя Барилик ще напередодні другої світової війни вийшла заміж за Янка Барбару із Петрової.

Солтисом села у 20-30 рр. був Стефан Юрищак, секретарем ґміни - батько Марії Данч Іван Лещишак. Її брат Андрій був найбагатшим селянином села — власником біля 8 га землі. Школи в селі не було. Діти повинні були відвідувати школу у сусідніх Ізбах, та оскільки між Біличною й Ізбами було погане сполучення, зокрема взимку, коли дорогу задуло, молодь майже не відвідувала школи в Ізбах, а на науку ходила до місцевого дяка Хиляка, пізніше до Адам'яка та жінки Ізбянської. Біля хати Івана Лещишака знаходилася мурована каплиця з іконою, розвалини якої залишились і досі.[42]

Згідно з "Шематизмом" 1879 р., тобто в часі, коли в Біличній записував пісні Лещишак, село мало 205 мешканців. Як я вже згадував, воно знаходилося на самому галицько-угорському державному кордоні, при усті ріки Біла (звідти її назва) під горою Лацкова. Із галицького боку воно межувало із селами: Гута Висовська, Ріпки та Ізби, із угорського (словацького) боку - Цигелкою. Всі навколишні села, що безпосередньо сусідували з Біличною, були українські (лемківські), однак уже друге село на південь від Біличної (Ґабольтов) було словацьке (шариське), а п'яте село на північ (Канцлова)

— польське. Отже Білична і навколишні села з обох боків державного кордону були своєрідним клином між словаками і поляками, що знайшло своє відображення й у їх фолкльорі, перш за все на народних піснях. Народна пісня не знає кордонів; якщо вона відповідає характерові певного реґіону і не суперечить естетичним й етнічним нормам його населення, воно не дивиться на її походження і приймає її за свою. Це явище виразно помітне й у збірнику Лещишака, в якому є багато пісень польського і словацького походження. Цей вплив найяскравіше проявляється у фонетиці та лексиці пісень, де є чимало польських і словацьких елементів. На них звернув увагу й Франко, застерігаючи Коперницького не публікувати даний збірник, поки не буде відредаґована його мова.

Чужі впливи анітрохи не знижують наукової вартости збірника, а, навпаки, підвищують її, оскільки дозволяють вченим простежити дальший розвиток окремих пісень на підставі порівняння їх з пізнішими записами.

Наукова вартість збірника зростає ще й тим, що в часі виникнення він був найбільшим збірником лемківських пісень, збірником, що значно перевищував кількість лемківських пісень у виданнях Якова Головацького, Григорія Де-Воллана та ін. Пізніше він був перевершений пісенними збірниками лемківських пісень Володимира Гнатюка, Івана Верхратського, Філарета Колесси, Федора Лазорика, Юрія Костюка, Юрія Цимбори, Андрія Дулеби, Олександра Соболевського, Ореста Гижі та ін. В усіх цих збірниках знаходимо варіянти пісень Лещишака, у переважній більшості й з мелодіями, які дозволяють оцінювати їх музичний бік.

Отже, збірник Лещишака, відредаґований Франком майже сто років тому, заслуговує на те, щоб його видати повністю, однак за сучасними видавничими критеріями, що я і зробив, підготувавши рукопис до друку.

Всі пісні наново транслітеровано з польської на українську азбуку. Мову пісень я залишив такою, якою вона була в копії І. Франка. Виправлено лише явні помилки, спричинені записувачем, наприклад відмінне написання однієї форми у тій самій пісні.

Замість механічного упорядкування пісень з віршованими складами я вживав більш доцільну жанрово-тематичну клясифікацію, розподіливши пісні за жанрами, а в рамках окремих жанрів за групами й теметичними підгрупами.

І Лещишак, і Франко мали повну рацію, що мова *окремих* пісень відрізняється від розмовної мови населення Біличної. Я навмисне підкреслив слово "окремих", оскільки основна маса пісень (понад 80%) повністю відповідає лемківській мові місцевого населення.

З чужих впливів найвиразніші східньословацькі (шариські), що проявляються відсутністю повноголосся ("заградка" зам. "загородка"), зміною давніх м'яких "дь", "ть" на "дз", "ц" ("дзеці", "робиц" зам. "діти", "робити") та наявністю небагатьох шариських слів у лексиці ("руциц", "цеста" зам. "кинути", "дорога"). Польські впливи більш виразні. Вони появляються наявністю цілих польських пісень ("Пасуться овечки", "Видайте ж, панянки", "Я, Боже мій, Боже") та польських слів ("вилк", "вруциц", "ґемби", "жонд", "ладний", "ляс", "прендко" тощо). В лексиці пісень зустрічаються і німецькі слова ("шінквас") та угорські ("кізасоня").

Недоліком збірника Лещишака є відсутність паспортизації пісень. Знаємо лише, що їх записано від селян села Білична, інколи навіть у процесі праці, однак не знаємо жодного прізвища інформатора. Цим огріхом терплять майже всі старші фолкльорні збірники.

Дальший недолік — відсутність мелодій пісень. Цей недолік я намагався хоча б частково елімінувати наведенням мелодій тих або подібних пісень від пізніших записувачів. Як підкреслив сам Франко, збірник Лещишака передає характер пісенного

фолкльору всієї Лемківщини. В реґіоні, де знаходиться с. Білична, пізніше мелодії народних пісень записували: Філарет Колесса, Оскар Кольберґ, Йосиф Роздольський, Станіслав Людкевич, Остап Нижанківський, Володимир Гошовський, Орест Гижа, Михайло Соболевський, Іван Майчик, Юрій Костюк, Олексій Сухий, Юрій Цимбора, Андрій Дулеба, Андрій Куцер, Андрій Каршко та багато інших. З їх збірників я взяв відповідні мелодії, які публікую в додатку. Їх з успіхом можна застосувати і до лемківських народніх пісень Никифора Лещишака.

Франко, готуючи до друку збірник Лещишака, хотів кожну пісню доповнити посиланням на її варіянти в інших друкованих джерелах. В тому часі цих джерел було не так уже багато і зробити це можна було порівняно легко. За сто років кількість друкованих варіянтів чи паралель зросла до кількох тисяч. Дальші тисячі знаходяться в рукописних архівах наукових установ та приватних осіб. Повністю підхопити цей колосальний матеріял можна буде лише за допомогою комп'ютерної техніки, яка, на жаль, досі не знайшла ще належного застосування в українській етномузикології.

Тому, замість наведення конкретних варіянтів окремих пісень, я обмежився списком досі виданих збірників лемківських пісень, у яких такі варіянти надруковані. І цей список далеко не повний. Він обмежується лише окремими виданнями і не охоплює публікацій лемківських пісень у періодичній пресі — альманахах, газетах, журналах, календарях тощо. Немає в ньому теж збірників лемківських пісень, виданих за межами України, Чехо-Словаччини та Югославії, оскільки вони були мені недоступні. Буду радий, якщо хтось візьметься за доповнення мого списка.

У додатку публікуємо один з трьох листів Лещишака до Ржегоржа, який містить цінні етнографічні матеріяли з ділянки календарних обрядів. Ці матеріяли, однак, не записані діялектом, а тодішньою галицькою мовою, яку ми залишили повністю, як документ тогочасної мови та правопису. Отаким правописом правдоподібно був первісно записаний і пісенний збірник Лещишака.

Про первісний характер копії збірника Лещишака, переписаної рукою Франка та оригіналів листів самого Лещишака читач може зробити собі уявлення за фотокопіями зразків цих рукописів, що їх публікуємо в додатку.

Публікацією збереженої частини збірника лемківських пісень Никифора Лещишака, записаних понад сто років тому і тоді ж підготованих до друку Іваном Франком, ми хочемо віддати шану Великому Каменяреві, але й досі майже невідомому збирачеві лемківського фолкльору Никифорові Лещишаку. Будь-які доповнення до даної статті чи біографії Лещишака будуть важливим внеском у загальноукраїнську фолкльористику[43].

Микола Мушинка

Примітки

1. Основну літературу див. у працях Олексія Дея: "Іван Франко — дослідник народно-поетичної творчості" (Київ, 1953); "Іван Франко і народна творчість" (Київ, 1955); "Спілкування митців з народною поезією. Іван Франко та його оточення" (Київ, 1981) та ін.

2. Як відомо, І. Франко народився у Нагуєвичах на Бойківщині. Український радянський вчений І. Красовський в серії статтей ["Наше слово" (Варшава) (1979), 15 та 24; "Дукля" (Пряшів), (1982), 5: 79] висунув гіпотезу про лемківське походження предків І. Франка.

3. Микола Мушинка, Огляд дотеперішніх досліджень над Піснею про Стефана воєводу, "Дукля" (1962), 4: 110-17.

4. "Етнографічний збірник", 3 (1897): 11.

5. Детальніше про це див.: Михайло Возняк, З діяльності І. Франка як фольклориста, "З життя і творчості І. Франка" (Київ, 1955).

6. "Етнографічний збірник", 16 (1905): VI. Передрук І. Франко, "Вибрані статті про народну творчість" (Київ, 1965): 174.

7. Див. лист І. Франка до М. Драгоманова від 27 жовтня 1883 р. Іван Франко, "Твори в двадцяти томах" (Київ, 1956), 20: 190-2.

8. Лист І. Франка до К. Поповича від 13 квітня 1884 р. Там же: 221.

9. Ізидор Коперницький (1825-1891) народився в Україні (с. Чижівці, Звенигородського пов. Київської губернії), де прожив майже 50 років. У 1844-9 рр. вивчав медицину у Київському університеті. Працював військовим лікарем на Київщині та Волині. В останні роки жив і працював у Кракові як професор антропології в тамтешньому університеті. Перебуваючи в Україні, він зібрав багато матеріялів, які використовував у своїх наукових працях. Дальші етнографічні матеріяли з України він успадкував від О. Кольберґа. (Детальніше про нього див. Jan Karłowicz, Izydor Kopernicki. "Wisła", 5 (Варшава, 1891): 1001-25).

10. Детальніше про взаємини І. Франка з І. Коперницьким див.: О. І. Дей та М.О. Мороз, З діяльності І. Франка як фольклориста. (Із листування І. Франка та Ізідора Коперницького), "Українське літературознавство", 5 (Львів, 1968): 133-42).

11. Obrzędy i pieśni weselne ludu ruskiego we wsi Lolinie, pow. Stryjskiego, zebrała Olga Roszkiewicz, "Zbiór wiadomości do antropologii krajowej" 10 (Kraków, 1886): 3-50.

12. Український переклад листів І. Коперницького до І. Франка разом з двома листами І. Франка до І. Коперницького (польською мовою) опубліковано у вище наведеній статті О. Дея та М. Мороза. (Див. прим. ч. 10) Всі мої посилання і цитати з листів Коперницького є за цим виданням.

13. Там же: 135.

14. Подаю власний переклад цієї характеристики за листом І. Франка, що зберігається в Етнографічному музеї Кракова; фонд І. Коперницького ч. 726, с. 36: "Від о. Лещишака в мене є збірник пісень не бойківських, а лемківських. Вже понад рік лежить у мене начисто переписана частина цього збірника, що охоплює "лемківські краков'яки". Я називаю ці короткі пісеньки (Schnaderhüpfeln) краков'яками лише умовно; як їх називає місцеве населення — не знаю. Науково було б найдоречніше назвати їх піснями розміру 2 (6+6) або 4x6 (чотири вірші, кожен по шість складів або два вірші з яких кожен складений з двох шестискладних музичних стіп). Отакі пісні характерні для поляків та словаків, подібно як для русинів східної Галичини коломийки 2(2+2+2+2+2+2+2) або 2(8+6). Пісні типу краков'яків у русинів зустрічаються тільки у лемків та в частині угорських русинів. Значна їх кількість була вже публікована в збірниках Головацького та Де-Воллана. Згідно з бажанням шановного пана я висилаю цей збірник "in crudo" без порівняння та опрацьовання із зауваженням, *що для друку він ще не надається* (підкреслення І. Ф.) поки: 1) не буде порівняний із збірниками вже друкованих пісень цього жанру, 2) поки не буде ближче встановлено, якою мовою розмовляють між собою ці люди, що співали ці пісні, оскільки, як мені казав о. Лещишак, вони розмовляють між собою мовою значно відмінною і більш руською, ніж є мова цих пісень".

15. В листі від 13 січня 1889 р. І. Коперницький з цього приводу писав: "Дуже дякую за надіслання "Лемківських краков'яків" і на найближчому засіданні, що має скоро відбутися, представлю їх [Антропологічній] Комісії разом із Вашою збіркою прислів'їв. По-моєму, ця збірка є надзвичайно цікавою і цінною. Передусім тому, що вперше маю в руках, завдяки фонетичному правопису, справжній взірець лемківського наріччя. Із збірки пісень Головацького (я ще перед нею чув і пізнав лемківське наріччя) я не міг мати про нього найменшогио уявлення — так заперто його характер етимологічним правописом, винайденим очевидно тільки на те, щоб таким чином довести єдність "малороссийского наречия с великорусским" — на папері! Цікавою в тих піснях є вже сама краков'якова форма, як слушно Ви зауважили, дуже відмінна від руської коломийкової. Та форма є прийнята західніми русинами, очевидно, з одночасно властивою лемкам парокситонією, від словаків та поляків... Багато пісеньок збірки Лещишака своїм змістом також нагадують мені словацькі й наші підгальські та бескидські. Колись вільним часом виявлю ті подібності".

16. Архів Етнографічного музею в Кракові, Фонд І. Коперницького, ч. 726, с. 40 (сторінка наведена помилково, мабуть упорядником спадщини Коперницького у Краківськору музеї. В дійсності це перша сторінка рукопису).

17. Під час своєї подорожі на Лемківщину восени 1889 р. І. Коперницький відвідав такі українські та словацькі села нинішнього Бардіївського округа: Бехерів,

Стебник, Зборів, Смільно та Полянка (I. Kopernicki, "O góralach ruskich w Galicyji" (Краків, 1889): 12).

18. Лист І. Франка до І. Коперницького від 2 лютого 1889 р. Етнографічний музей у Кракові, ч. 726, л. 38–9; див. теж О. Дей та М. Мороз, цит. праця (див. прим. ч. 10).

19. Там же.

20. Архів Етнографічного музею у Кракові, ч. 726, с. 40 (див. прим. 16).

21. Свідчить про це напис на обгортці рукопису Лещишака, зроблений рукою Коперницького: "Do Świetnej c.k. Dyrekcyi Policyi w Krakowie. Dr. Izydor Kopernicki."

22. "Діло" (Львів), 1 (13) квітня 1889 р., ч. 74.

23. У заяві Н. Лещишака, між іншим, говорилося: "Мушу наперед заявити, що я своєї праці не посилав краківській Академії. В році мабуть ще 1882-ім п. Іван Франко, перебуваючи в тім самім селі, що я, просив мене позичити єму мого збірника записок народних пісень, казок, загадок, пословиць, висказів і т.п. — отже не 68 пісень, але 25 аркушів списаного всякого етнографічного матеріялу, — щоби відписав собі кілька пісень. Від того часу п. І. Франко не віддав мені мого збірника, хоч я о него упоминався. Тепер довідуюся, що частина з них знайшлася в Академії Наук, а в "Ділі" читаю, що пісні ніби якогось Ів. (замість Никифора) Лещишака, ніби з села "Біличина пов. Горлицького", а не з Білична пов. Грибівського". Записки мої були зроблені тільки для себе (писані прямо з уст, нераз і в полі, отже з скороченнями, недокладно і нечітко), тож боюся, щоби друга особа мені їх не попсувала, а доказ маю уже на висше вказаних похибках. Ник. Лещишак" ("Діло" (Львів), 24 квітня (6 травня) 1889, ч. 90).

24. Іван Франко, "Пояснення на допись о. Никифора Лещишака з Волосатого", "Діло" (Львів), 27 квітня (9 травня) 1889, ч. 92–3.

25. Нам не вдалося віднайти числа газ. "Nowa Reforma", в якій уперше появилось повідомлення про засідання Антропологічної комісії Польської академії наук. В газ. "Czas" у рубриці "Z Akademii Umiejętności" це повідомлення звучить так: "Z zakresu etnografii krajowej przysłali ważne przyczynky: ...p. J. Leszczyszak 165 krakowiaków i 68 innych pieśni górali ruskich Lemków..." ("Czas" (Kraków), 47 (16.4.1889), 88: 3).

26. Лист О.І. Дея до М. Мушинки від 28 листопада 1980 р.

27. Іван Франко, Пісня про комара, ЗНТШ, 1910, 3: 30–53. Передрук: І. Франко, "Зібрання творів у п'ятидесяти томах". (Київ, 1984), 42: 385.

28. Див. прим. 23 цієї праці.

29. У примітці на стор. 12 даної праці читаємо: "В часі друку нашої праці я

одержав для Комісії антропологічної від п. Івана Франка із Львова збірник руських пісенек з околиці Балигроду записаних о. Лещишаком, мова яких є у найвищій степені лемківською. О. Лещишак однак твердить, що населення даної околиці "розмовляє значно відмінною мовою та більш руською ніж є мова цих пісень". Для вияснення цього виняткового явища конче необхідні казки, анекдоти, загадки і т.п. записані розмовною місцевою мовою".

30. До резиґнації Коперницького з цього видання до певної міри спричинилося і погіршення його взаємин з Франком, коли той у ж. "Kwartalnik Historyczny" 1889 р. опублікував дві критичні рецензії на праці Коперницького "Pieśni górali bieskidowych z okolic Rabki" та "O góralach ruskich w Galicyi". Детальніше про це див. З. Болтарович, "Україна в дослідженнях польських етнографів XIX ст." (Київ, 1976). Немаловажною причиною є і факт, що наприкінці 1880-их років діяльність Франка була піддана гострій критиці з боку галицького духовенства, внаслідок чого священик Лещишак вже не був зацікавлений у співпраці з Франком. Правда, після одержання свого рукопису від Франка він мав змогу сам підготувати його до друку у ж. "Zbiór wiadomości", однак саме в тому часі Коперницький захворів і в 1891 р. помер. З його смертю занепав і ж. "Zbiór wiadomości".

31. Про життя й діяльність Ржегоржа див.: Jiří Horák, Příspěvek k dějinám vzájemných vztahů česko-ukrajinských. Dílo Františka Řehoře, "Český lid" 41 (Прага, 1954) 6: 254-8. Михайло Мольнар, Франтішек Ржегорж, "Зустрічі культур" (Пряшів, 1980): 32-56.

32. František Řehoř, Kalendárík z národního života Bojků. Příspěvek k rusínskému národopisu haličských Karpat, "Zlatá Praha" 12, 1895.

33. На полях цього листа рукою Ржегоржа наведено: "u Franka!!!".

34. Лист Лещишака до Ржегоржа від 28 квітня 1892. Literární archiv Pamatníků národního písemnictví v Praze, Fond Františka Řehoře, sign. 30 N, dopis N. Leščišáka, 3a-3b.

35. Там же, лист від 11 березня 1893, с. 1b. Повний текст листа Лещишака до Ржегоржа подаю в додатку до цієї публікації.

36. Вище наведені дані подав мені зять Андрія Лещишака Степан Ядлош із Криниці. Виписку з "Шематизм греко-католицького духовенства Апостольської адміністрації Лемківщини" (1899: 38) з датою народження Н. Лещишака надіслав мені історик Іван Красовський зі Львова. Обидвом їм складаю щиру подяку.

37. О. І. Дей вважає, що друга частина збірника Лещишака писана його ж рукою. (О. Дей, М. Марченко, Танцювальні пісні (Київ, 1970), с. 747). Таке припущення безпідставне, оскільки Франко в листі до Коперницького від 3 лютого 1889 р. виразно пише, що збірник Лещишака "писаний олівцем на звитках, руськими літерами", тоді як його копія писана пером латинськими літерами.

38. "Українське літературознавство", 5 (Львів, 1968): 133-42.

39. У збірнику вони подані разом із записами інших збирачів, так що читач не має змоги встановити, котрі записи належать Лещишаку, а котрі іншим записувачам.

40. "Наше слово" (Варшава, 1973), ч. 35-41, с. 5.

41. "Шематизм греко-католицького духовенства Апостольської адміністрації Лемківщини" (1899): 38.

42. Крім Марії Данч, інформації про Біличну подали мені: Анастасія Філь (Юрищак) із с. Ізби нар. 1923 р. та Марія Макара (Гойсак) із Висової нар. 1900 р. Остання є прекрасною співачкою від якої (та її доньки Йолани) я записав біля 300 лемківських пісень, серед яких є багато варіянтів до пісень Н. Лещишака.

43. Дана стаття була написана як доповідь на Франківську наукову конференцію, що відбулася у Пряшеві 5 червня 1986 р. (Див. "Наше слово" (Варшава, 1986), ч. 32: 5). Організаційний комітет конференції, очолений проф. М. Романом, не допустив автора до виступу й відмовився опублікувати його доповідь у збірнику матеріялів конференції. Працю "Стоїть липка в полі" упорядник запропонував до видання Центральному комітетові Культурного союзу українських трудящих та Українській редакції Словацького педагогічного видавництва у Пряшеві. Жодна з цих установ не виявила бажання видати рукопис друком.

БАЛЯДИ

1

Пані вбиває пана

Стала ся нам новина:
Пані пана забила.
Сховала го в заградку,
Лелийом го присяла.
- Рости же мі, лелия,
Би-с виросла, як і я.
- Як же я вироснуц мам,
Кей піде мном лежит пан?
- Патрай, дівко, в густий ляс,
Чи не іде кто до нас?
- Ідут, пані, панове,
Небощика братове.
Посідали до двора:
- Виход, наша братова!
Де-с нам брата поділа?
- Коня-м му осідлала,
На войну-м го послала.
Ступили там в стаєнку -
З коня мундур на клинку.
- А што то є, што то є,
Же по хаті то кров є?
- Дівка кури жинала,
Бо-м ся гости сподзяла,
- Што-с сі, пані робила,
Же ручку скервавила?
Посідали до двора:
- Виход, наша братова,
Сідай з нами до воза!
- Як я з вами сідац мам,
Кед я дробне дзеци мам?
- Ми ся дітьми поділиме,

А тобі в леб вистрілиме.
Ішли они през той ляс –
Вилетіл з ней злоти пас.
– Почекайте, панове,
Най ся про тот пас схилю!
– Не будеш ся схиляла,
Бо то не ти справляла,
Але справил Франтішек,
Небощика брацішек.
– Не везте мя през Краків,
Бо я там мам трьох братів,
Лем мя везте през ятку –
Буду мала пам'ятку.

2

Жінка отруює чоловіка

Кеби я мал качи крила,
Скочил би я до мочила,
А з мочила до лісика,
Витял би-м си яворика,
Явір, явір, сухе древо,
Била би то шабля з него,
Шабля, шабля, малювана,
Од цісаря дарувана.
Цісар мі єй подарував,
Жеби-м з нею повоював.
А я вояк бив і буду,
Кому зохаб'ю мой милу?
– Бивай, мила, бивай здрова,
Як се вруцим, будеш моя.
Мила єго не чекала,
За старего пішла мужа –
Милий пришол яко ружа.
– Кобила-м тя не виділа,
Би-м за тобом не боліла!
Він ся коло ней преходит,
Єї векший жаль ще робит.
– Старий, старий, яко старий,
Лем ся до лужечка валит, –
Я молода як ягода,
А він ґу мі нич не гварит,
– Старий, старий, пуст мя вонка,
Бо мя болит головонька!
Скоро на двір виступила,
През острожок прескочила,
За острожком пліт терновий,

А там лежит Янчик білий.
А так він єй нарадював,
Трутизну єй нарихтував.
Пішла она до пивниці...
Дораз карти написала,
Же старего отрувала.
- Отрула ти мужа свего -
Трула би-с і ме самего!

3
Мати отруює сина замість невістки

Пішол Янічок в огляди
Без материнской поради.
Як ся мамичка дознала,
До Черной гори біжала,
Дробни кореники брала,
Златом мотичком копала,
Среберним ножем скрептала,
В златім горняти варила,
На білім таліру студила.
Ганічка без прог крачає,
Мамичка до ней здравкає.
Ганічка дораз познала,
Зараз до Янічка здравкала:
- Бог ти, Янічку, дай здраве!
Пий материнске приправе!
Як ся Янічко раз напил,
Дораз ся за стол превратил.
Ганічку ідут чепити,
Янічкови йдут дзвонити.
З Ганічком ідут до води,
Янічка кладут на столі.
З Ганічком ідут на вивід,
Янічкови берут новий гріб.
З Ганічком ідут з виводу,
Янічка кладут до гробу.
Тераз, мамичко, тераз маш:
Правила-с весіля й погріб враз.

4
Сестра отруює брата

На Подолю сивий камін,
Подолянка седзі на нім.
Седзі, седзі, виє вієнца, -

То робота Подоленьца.
Пришол ґу ній чужуй женец:
- Подолянко, дай мі венец!
- Як би я ти венец дала,
Кед я свого брата мала?
- Утруй, утруй брата свего,
Будеш мала мі млодего.
- Рада би-м се довідала,
Чим би-м брата утруц мала.
- Ід до саду вишньовего,
Найдеш венжа ядловего.
Насікай же на дробнучко,
Увар же го до шкляници,
Винес же го до пивници.
А брат приде од Вишніча:
- Сестро моя, пиц се мі хце!
Сестра пішла до пивнице,
Принесла му пів шклянице.
А брат пиє, з коня лєці:
- Сестро моя, парш на дзеці!
- Не зато-м ти пиц давала,
Би-м на дзеци позюр дала.
Прендко пише до милего,
Же отрула брата свего.
А милий ї одписує,
Правом ручком презентує:
- Утрула-с ми брата свего,
Утрула би-с ме самего.

5

Зрадлива мила

На Подолю вітер віє,
Подолянка житко сіє.
Сіє, сіє, насійонці,
За Янічком патрайонці.
"Тілко нас три матка мала,
В роскоши нас виховала.
Єдні дала воли, крави,
Другі дала сто талярів,
А мі їглу наперсточок
На мой тенкий заробочок."
Вишла в поле, горко плаче,
Же єй никто не обаче.
Ідут воли за волами:
- Слічна Рузьо, сідай з нами!
Ми іджеме на Поморже.

– Сплакалам ся, йо, мой Боже!
– Вошь ти, Рузьо, хустке моє,
Утри собі очка своє!
– Мі хустечка не поможе,
Сплакалам ся, йо, мой Боже!
– Завезу тя до країни,
До мамусі, до родини,
Кланям, кланям, матусь моя!
Ховай же мі Рузю мою!
Седем рочки жінку май!
Седем рочки юж ся кончит,
Юж ся Рузя з іншим тончит.
І г неділю рано рано
Весіля ся зачинало;
Юж Янічек под'їжджає:
– Кланям, кланям, мамусь моя,
Чи мі здрава Рузя моя?
– Здрава, здрава для іншего,
Для писаря, для двойнего.
– Возьму собі скрипки свої,
Заграм собі нюти свої,
Стану собі конець стола,
Чи мя познат Рузя моя.
Як она го зобачила,
Шитки столи прескочила.

6

Дітозгубниця в пеклі

Ішло дівча на воду
През зелену заграду,
Сіло собі венец виц.
Єден венец вивило,
Нім соненько сходило.
Другий венец вивило,
Нім ся служба зачала.
Третий венец вивило,
Нім ся служба скінчила.
Виє воно тот венец –
Пришов к ньому младзенец:
– Дівче, дівче, дай венец,
Бо я єстем младзенец.
– Не дам я ти тот венец,
Бо ти не єст младзенец.
Бо ти не єст младзенец,
Лем од пекла одменец.
Як го порвал, так го ніс
Понад гори, понад ліс.

– Не нес ти мя понад ліс,
Бо мі в очах велька мліст!
Несе, несе понад пекло:
– Боже, Боже, як ту тепло!
Принюс вон го пред врата:
– Тут ти буде заплата!
Виход, виход, брацішку,
Веду я ти сестричку.
Дайте ви ї смолу пиц,
Нехай знає, як то жиц!
Єден погар випило –
Білий пламін пустило.
Другий погар випило -
Синій пламін пустило.
Третій погар випило –
Чарний пламін пустило.
За столичком сідала,
Дробни листи писала,
Дробни листи писала,
До матери всилала:
– Мамо, мамо, маш там дві –
Обом ліпше, яко мі.
Не била-с мя палицьом —
Тераз мя б'ют смолицьом.
До церкви-с мя не слала,
До корчми-с мя вбирала.
До корчми-с мя вбирала,
Єще-с за мном кукала,
Чи-м ся красні прибрала.

7
Покритка – дітозгубниця

Пішли рибаре на риби
До глибокої долини.
До глибокої долини,
Нашли они пахоля,
Што било овито докола.
Єден гварив: берте го,
Другий гварив: спокойме го,
А третий нич не дбал,
Лем до дзвонаря знати дал,
Жеби дзвонаре дзвонили,
Жеби ся дівочки сходили.
Усі дівочки ся сходят,
Кожда под партечком,
Лем рихтарьова под чипечком.
– Ей, Ганцьо, Ганцьо, Ганічко,

Де-с си поділа партичку?
- На клинец єм єй звісила,
Бо-м єй нерада носила.
- Ей, Ганцьо, Ганцьо, Ганічко,
Де-с си поділа тот венец?
- Під порог єм го вкопала,
Бо-м го нерада вияла.
- Ей Ганцьо, Ганцьо, Ганічко,
Де-с си поділа шнуречки?
- На пахоля-м їх овила,
Долом Дунайом руцила,
Бо-м го нерада носила.
Узяли Ганцю за ручку,
Вивели єї на лучку.
- Стинай, кате, кед маш тяц,
Най не плаче й отец, мац!
Отец, матка зо силзами,
А мій фраїр за горами.
Отец, мати жалосні,
А мій фраїр радосний.

8
Дівчина-мандрівниця

А бере ся дівча, бере,
Проч от ойца, от матере.
Як оно ся одберало,
Горе лісом вандровало.
Де го ночка западнула,
Там оно обночовало.
Постель, дівча білу ложу
Най ся на ню спати ложу!
Деж би я ти ложу слала,
Кед от ойца нич не взяла.
Старшій сестрі воли, коні,
А мні смутній пусти доми.
Старшу сестру до світлиці,
Мене смутну до темниці.
Старшій сестрі вінці віют,
А мі смутній вовці виют.

9
Праця дівчини-мандрівниці

Єлено кохана,
Де-с хусти мочила?
- Там долов при гаю,

При тихім Дунаю.
Єлено кохана,
Де-с хусти зваряла?
- Там долов при гаю,
При тихім Дунаю.
Єлено кохана,
Де-с хусти прала?
- Там долов при гаю,
При тихім Дунаю.
Єлено кохана,
Де-с хусти крутила?
- Там долов при гаю,
При тихім Дунаю.
Єлено кохана,
Де-с хусти вішала?
- На високій горі,
На гадвабнім шнурі.
Єлено кохана,
Де-с хусти качала?
- На високій горі,
На дубовим столі,
Там я їх качала,
До скрині складала.

10
Король переодягнений за жінку зводить дівчину

Орала баба заграду,
Вишол ґ ній пан краль на раду:
- Ой бабо, бабо, дай раду,
Як я мам скламац то паню?
- Облеч ти шати паненски,
Черевички кармазински,
Идз се преходзиц по ринку
Аж до самого вечера.
Буде ся панна питала
Там до старого коваля:
Ей, коваличку мой милий,
Преночуй же мя за хвилі!
Бо я є пані з Раслава,
Іду на ярмак до Праги.
Юж-ем там товар послала,
Лем я то сама зостала.
Скоро минуло по вечери,
Мовит коваль свої цери:
- Церус моя, лужка стлац,
Бо ти підеш з паньом спац.
- Як би я з том паньом спала,

Кед я єй ниґда не знала?
Скоро минуло пів ночи,
Кричит Ганічка помочи.
Скоро минуло пів рочка,
Ходит Ганічка як бочка.
Скоро минуло по роце,
Ходит Ганічка по луце.
Ходит Ганічка по луце,
Носит синочка на руце.
– Ей люляй, люляй, сину мой,
Який препекний отец твой!
Бо твой є отец краль польский,
Велький зводитель панєнский.

11
Смерть брата на війні

Стоїт вежа мурована,
Сриблом, злотом висаджана,
При той вежі чисар лежит
При чисарю войско бежит.
Стань, чисарю, в шире поле,
Порахуй ти войско своє!
Юж там войско рахуване
І конічки цихувани.
Кланям, кланям, мой панове,
Ци не іде мой брат з войни?
Іде, іде в ширім полю,
Тримат главку на каменю.
Над ним коник зажурил ся,
По коляна в землю вбил ся.
Гребе, гребе по коляна,
Жалує він свого пана.
Закаль я мал свого пана,
Та я їдал оброк сяна.
Тераз не мам свого пана,
Рознесут ня сраки, врани.

12
Смерть милого на війні

А там долов при млині
Лежит Янчік в вербині.
Лежит, лежит напитий,
Розмарийом прикритий.
Розмарийом през верха –
Вчера вечер є з керти.

З керти, з керти, з подрадза –
Юж Янічка провадза.
Пришла ґ нему Марися,
Принесла му зелися,
І зелися і вина,
І сама ся напила.
Ід же, Марись, додому,
А не повідж никому!
Любувал мя попів син,
Дарувал ми волів сім,
А я глупа – не взяти!
Шестма било орати,
А семого продати,
Погонича наняти.
Погоничу молодий,
Отжен волки до води,
Там си волки напоїш
І з дівчином розмовиш.
Єст там вода і роса,
І дівчина хороша.
Ти дівчино хороша,
Повідж же мі, де роса,
Най си волки напою
І з тобою розмов'ю.

13
Втрата вінка

При Дунаю, при ті воді,
Пасло дівча штири коні.
Пришли два гайници з поля,
Заняли коні до двора.
Принесла їм два таляри –
Єден велький, а два мали.
– Сховай, шварне дівча, собі,
Бо я приду днеска к тобі.
– Кто хце до нас ходжувати,
Мусит на ня позор дати:
Острожками не черкати,
На трумбеце трумбувати.
Моя матка чуйно спала,
Она на нас позор дала.
Она на нас позорує,
Кто той ночи до нас приде.
– Ставай, старий, ставай – горе,
Ктоси мешкал в нашім дворе!
Ніж ся старий з лужка сточил,
А младзенец ледво скочил,

А як скочил, так си свиснул,
Свої милій руку стиснул:
– Бивай, мила, бивай здрова,
Я младзенец, а ти жена!
– А як би я жена била,
Кед я з тобом мало спала?
Мало, мало, пів години –
Юж мя читаш медже жени?
– Хоц би-с мала два тисячи,
Юж не будеш панном веце.
А я не мам лем два гроши –
Іще буду пірко носил!

14
Мати сварить закоханих

По Дунаю Феся
Телятка пасала;
Телятка пасучи
Феця загукала:
– Што ти, Фесю робиш,
Кед ся вечеріє?
Чи ся дождж у боїш,
Чи тя слонко гріє?
– Слонко мя не гріє,
Дождж у ся не бою
Так ся мі трафило:
Стояла-м та стою.
Пасала-м телята,
Єдно ся зоґзило,
Што червеном латком
Позначене било.
– Поможу ти, мила,
Телятко шукати,
А ти мені будеш
Хорошо співати.
– Добрі, милий, добрі,
Я ти заспіваю,
Ходимо сідати,
Коли я сідаю.
А як посідали,
Стали говорити,
О своїм коханю,
Што мают чинити.
Вишла стара мати,
Гляне на обоє,
Зачала лаяти,
Што робили двоє?

– Цит же, стара мати,
Перестань лаяти;
Возьму я ти Фесю,
Не будеш єй мати.

15
Молода жінка обманює старого мужа

Оженил ся старий, сивий,
Старий, сивий, нежичливий,
Зял він собі жену младу,
Жену младу, як ягоду.
А так він ї не верувал,
Же ї з краю залігувал.
– Старий, старий, пуст мя вонка,
Бо мя болит головонька!
– Отвор, отвор окенечко,
Вилож, вилож свой главичку!
Окенечко отворила,
Седем плотів прескочила.
А тот осмий бул терновий,
Під ним лежал Янчик білий.

16
Смерть вірної дівчини

Меже лищинками
Глибока долина:
Почекай, дівчатко,
Дойде мя новина.
– А што же то така
За новина буде?
Ходил до нас шугай,
Але юж не буде.
Ходила, плакала,
Сіла на лавицю,
Утерат си очка
Гадвабном хусточком.
Утерат, утерат,
Силзи ї цяпкают,
На білим каменю
Ямки вибивают.
А на тим каменю
Квіток левентовий,
А на тим квіточку
Пташкове співают.
А на тим квіточку

Пташкове співают,
Справедливу дівку
До гробу ховают.
А кто тади піде,
Подумає собі:
Справедлива дівка
Пребиват в тім гробі.

ПІСНІ - НІСЕНІТНИЦІ

17

Кед сова-кральовна
Дівку видавала,
Зозуля-сестричка
Ради додавала.

Курочка с когутом
До млина носила,
А баран ї меле,
Увця мірку бере.

Комар воду носит,
Мушка тісто мисит,
Оса прилетіла,
Тісто осолила.

А куречка ряба
Хліб до пеца валят,
А гусачек сичит,
Хліб до пеца тичит.

А гусочка біла
Хліб з пеца винимат,
Воробель маршалек
Хліб на столик носит.

18

Комар косил заграду,
Мушка заграбує,
Комар копи накладат,

Мушка потоптує.

Рад би комар дашто гварити
Рад би він ся женити;
Павук бути обуват,
Рад би му дружбити.

Блощиця ся впасала,
Била за кухарку,
Мачка хвостом повирґала,
Била за напарку.

А вош ся уфундовала,
Парту поставила,
Аби шуна била,
Вшитким ся пачила.

Як комара женили,
Жидлик вина лем мали.
Пришол ґу ним славечек,
Налял він їм жидлечек.

Так они ся напили,
Аж комара забили.
Лежит комар во дворе,
Плаче бралта в коморе.

- Цит же, бралтусь, не плач же,
Шак ти комар ожиє.
- Легке єго ожице,
Кед він лежит забитий!

Сало з него вибрали
За сто златих продали,
А блиха ся довідала
О тій славній свадбі,
Душелтова [?] побіжала,
Там ся поспішала.
Вовці коні вартовали,
Она танцьовала.

Заяц прилітує,
З велькими дарами,
З велькими дарами:
З горохом з крупами.

Вовк з козом танцює,
Медвідь їм сурмує:
- Гоя, козо, гоя,

Вдарил він єй о плотиско,
Вилетіл з нєй бамбушиско.

19

Танцювала ріпа з раком,
А петрушка з пастернаком;
Карпелі ся чудовали,
Таке диво не видали.
Карпелі ся не чудуйте,
Возьте ріпу і танцуйте!

20

Пасут ся увечки
Под гором,
Пришол к ним вилечек
Со вором,
Покусал увечки,
Они до уцечки
За паном.

Оскаржили они го
В стаєнце.
І оповідают
Панєнце.
А казал пан, казал,
По вилка заволац,
А казал увечкам
Та право узнавац.
Под, вилче, до пана,
По што-с з'яд барана?
Іде вилк со плачем
До пана,
Несе він на собі
Барана.
Просил о покуту,
А пан єму в дупу
Казал дац.

Пристерли они го
На гною,
Вибили му дупку
До строю;
І увечки помагали
І вни київ додавали

На вилка.

А іде вилк с плачем
По цесце,
Споткал ся з братами
На мосце:
- О, братя, о братя,
От турка заплата
Стойонци!
Сами сте мя, сами,
На то подведли;
Сами сте їх, сами,
На тисьонце з'єдли!
О, панє муй, панє,
Спусц на них конанє
Плач пелний!

21
На хрестинах

Не того-м ту пришла
Жеби-м пиво пила,
Але-м того пришла
Бим ся веселила.

22

Добрі нам там било,
У нашого кума,
Дали їсти-пити,
Не дали розума.

23
Весільна

А мамичко моя,
Ци я не дітина,
Же сте мі наклали
До перини сіна?
До перини сіна,
До лади каміня,
А мамичко моя,
Ци я не дітина?

ЛІРИЧНІ ПІСНІ

Суспільно-побутові

24

Природа

– Заспівай, пташечку,
В зеленім вершечку.
– Дост я ся наспівал,
Як ся ліс розвивал.

25

Зозуленько сива,
Де будеш кукала,
Кед єс на бучкови
Вершечок зламала?

Буду я кукала,
На зелені сосні,
Ніж мі на бучкови
Вершечок виросне.

26

Розвивай ся, бучку,
Здоли помалючку,
Скоро ґу вершкови,
Розвивай ся скори!

27

Дубе, дубе, што с тя буде,
Коли тебе зотнут люде?
Буде лижка і колиска,
І віячка до боїска.

28

Госа, хлопці, госа,
Хпала на вас роса,
Росичка студена,
Сніжок по колена.

29

Сонечко за гору,
Дівчатко до дому,
Сонечко за двома,
Дівчатко юж дома.

30

Світил би місячок
І звіздечка ясна
До того дворечка,
Де дівчина красна.

31

Боже, Боже, яка шкода!
Взяла мі фраїрку вода.
Кед єй взяла, най єй несе,
Я єй найдем в темним лєсе.

32

Бистра вода, бистра,
На каждим яречку,
А там найбистрійша,

Де мам фраїречку.

33

Поточе, поточе,
Што в тобі черкоче:
Чи вода, чи камін,
Чи мій любий фраїр?

34

Зимна вода в гаю,
Подме, мила, на ню,
Ми ся напиєме,
Не даме нич за ню.

Праця

35

Копайте, копайте,
Мої копальниці,
Та ви дістанете
По штири палиці.

На вечір по штири,
А на рано по дві;
Копайте, копайте,
Копальниці добрі.

36

Не буду, не буду,
В тій Біличці жити,
Бо ся мі вродила
Стоколоса в житі.

Же би то по єдней,
Та би то нич било,
Але то по десят
На велике диво.

37

Поляна, поляна,
Давно не орана,
Як ся добрі оре,
Кед мила поганят.

38

Ой кеби я знала,
Де мій милий оре,
Облетіла би я
Все Полянске поле.

39

Не мам я позірку,
Лем на єдну гірку,
Де мій милий косит
В ципрусовим пірку.

40

Правила мя мати
Горошок грабати;
На горошку стручки,
Болят мене ручки.

Болят мене ручки
От той роботечки,
Ани ся мі не кце
Ввечір фраїречки.

41

Темна нічка, невидома,
Пішла мила, не є дома.
Пішла она до млиночка,
Солодка мі фраїрочка.

Єден камінь не кований,
Другий камінь засипаний,
А на третім там є зерно,
Видиш, мила, же юж дармо.

42

Ещи-м не зарубал
Сокиречком в лєсе,
Юж мі моя мила
Полуденок несе.

43

Кеби рано не світало,
То би дівча довше спало.
Але зачал пастир трубиц,
Почало ня дівча будиц.

44

Кеби не я, кеби не ти,
Та би коник води не пив.
Але то я рано встаю,
Коникови воду даю.

45

– Млинарко молода,
Валит на тя вода!
– Так мі, Боже, треба,
Бо мі ручок шкода!

Пастуше житя

46

Добрі тому Панбіг дає,
Што на горі кошар має,
А під гором колибочку,
Серед села фраїрочку.

47

Де тота, увечка,
Што перед водила?
В зелені убочі
Скала ї забила.

Не била то скала,
Лем така брилочка,
Што ї покотькала
Моя фраїрочка.

48

Пасла би-м увечки,
Пасла би-м барани,
Але мі забрала
Водичка поляни.

49

Ідте ви, увечки,
До широго поля,
Піде там за вами
Фраїрочка моя.

50

Пасут ся увечки
Помеджи скалечки,
Не мают югаса,
Ани югасечки.

51

Кед я увці пасал,
Дост я ся нагасал,
Так мя дівки омовили,
Же-м ся не опасал.

52

Помалу, увечки,
Горі убочами,
Бо я старий югас
Не можу за вами.

53

Увечки, барани,
Бодай ся ховали,
А козина – псина
Бодай виздихали!

54

Югасе, югасе,
Не пускай на наше,
Бо дівчатко мале,
Волки не напасе.

55

Вижену я волки
На залений овес,
Сам піду ґ дівчині
Аж на вишній конец.

56

Вижену я волки
Аж на Буковину,
Сам піду ґ дівчату
Аж на Солотвину.

57

Мої волки в стайні стоят,
Гайтове ся на ні строят.
Гайтів, гайтів, не стрій же ся
Мої волки наїлися.
Наїлися, напили сі,
Зимной води на Турисі,
Зимной води Турисовой,
До комірки качмаровой.
Качмар, качмар, житний качмар.
Де ти тото житко засял?
Засял я го при шинквасе,
Нікто мі го не випасе.
Засял я го меджи лєси,
Зожали го дві невісти.
Як они го зожинали,
Так они ся догваряли:
Житко, житко, озимина!
Не буду я мацерина.
Але буду Янічкова,
Бо Янічек – душа моя.

58

Пруци, пруци, телята,
Де ідете, дівчата?
– Меджи гори, потоки,
Там єст трава по боки.

На ті траві рокита,
На рокиті Микита,
На Микиті зрізанец,
Подте, дівки, на танец!

59

Кеби мі не гора,
Не гамувал би я,
Кеби мі не дівча,
Не любувал би я.

Але мі то дівча
На добрій помочі,
Вигнало мі воли
З доли до убочі.

60

Ганічко надобна,
Кеби-с била добра,
Напасла би ти мі
Штири волки до дня.

61

На поляні на ще
Там ся пташок пасе,
Ід го, Ганцю, зожен,
Бо то вшитко наше.

62

Верхом іду, коня веду,
Долинками волки жену.
Кто би не мал, дал би-м му два,
Бо мі з нима велька біда.

63

Тече вода спід явора,
Черпала єй мила моя.
Начерпала, поставила,
Розмарії намочила.

Мокний же мі до йосени,
Ніж не прийде поцешені.
Поцешені - штири волки,
Вигнала їх до югорки.

А з югорки до долини, -
Наїли ся розмарії.
Наїли ся, напили сі,
Зимной води на Турисі,
Зимной води турисовой
Зо склянечки кристаловой.

64

Воларе, воларе,
А я воларечка,
Не била-м, не буду
Ваша фраїрочка.

65

Гайтове, гайтове,
Як ви гайтуєте?
Я волки напасла,
А ви дома спите.

Спів

66

Співаночки мої,
Де я вас подію?
На велике свято
По горах розсію.

Будут там дівчата
На траву ходити,
Будут співаночки
Мої находити.

67

Як я сой заспівам
Красні премилені,
То ся мі розвиют
Під бучком корени.

68

Співам я сі, співам,
Хоц я і нич не мам;
Пташкове співают,
Хоц і нич не мают.

69

Співаю, співаю,
Голосу не маю,
Бо-м го потратила
По зеленім гаю.

70

Співала би-м собі
Співаю о тобі,
Але ти парадний
Позераш по собі.

Позераш, позераш,
Позераш і по мні:
“Фраїречко моя,
Не подобаш ся мі!”

71

Мусили сце, хлопці,
В Кракові не бивац,
Та ви не уміце
По-краковску співац.

В Кракові сме били,
Співац сми уміли,
Як сми пришли домів,
Вшицко сми забили.

Танець

72

Танцуйте, паробці,
Най дівки не стоят.
Най ся стари баби
На танец не строят.

73

Танцуйте, паробки;
А я буду з вами;
Та най вам не росне
Травка під ногами.

74

Рара же мі, рара,
Піду до бровара,
Дам я хлопцям ґемби,
Буду танцювала.

75

Ой, дівчатко, чиє ти?
Под же зо мном гуляти!
Не питай ся, чия я,
Де ти підеш, піду я.

Музика

76

Пискай же мі, пискай,
Пищалечко нова,
Бо як ти не будеш,
Буде яворова.

Пищалка пискала,
Аж ся пощипала;
Дівчатко заснуло,
Пищалку не чуло.

77

Моя пищалечка
О девятьох дірок,
Не хтіла пискати
Для богацких дівок.

Лем єм сі помислил
О єдній худобній,
Дораз запискала
На дірці доєдній.

78

Задудай, дудачу,
На моїм салашу,
Задудай, задудай,
Або мі дуду дай.

79

Тече вода попід крячка,
Не піду я за гудачка!
Бо гудачок в жида смичит,
А корова в стайні мичит.

80

Ви, цигане, гудате,
Чом костела не мате?
До стодоли ходите,
Там ся Богу молите.

Рекрутчина та військова служба

81

Утікайте, хлопці,
Горі брезинами,
Бо вас іде лапац
Рихтар з булґарами.

82

Вийду на поляну,
Стану собі на ню,
Возму сокиречку,
Подопру ся на ню.

Єдном ся подопру,
Другу вложим за пас,
Жеби-м ся мал браніц,
Як мя прийдут лапац.

83

Мила моя, мила
Вірно тя любую,
Але тя не возму,
Бо ся завербую.

Кед ся завербую
На сивого коня,
Заплаче мі мати
І фраїрка моя.

84

А як ме повезут
Без зелени лучки,
Буде мила плакац,
Заламовац ручки.

А як ме повезут
До Санча на возе,
Буде мила плакац:
"А, Боже, мой, Боже!"

85

Марисю, Марисю,
Кохал би я тебе,
Кеби-с не пущала
Два роки ґу себе.

86

Мамусь моя, куп мі коня,
Най не сіджу дармо дома,
Най ся ношу куда хочу
Най сі сьвіта не корочу.

87

Госа, хлопці, вербованці,
Полюбили дівки танці;
А чи танці, чи не танці
Госа, хлопці, вербованці!

88

Госа, хлопці, вербуйте се,
Бо вам біров мундур несе!
А чи несе, чи не несе,
Госа, хлопці, вербуйте се!

89

А гори сут, гори сут!
А под гори бучки сут,
Понад бучки лелія,
Садила єй мой мила.

Да фартушка збирала,
На милого волала:
– Милий, милий чужолес,
Люцки жінки любуєш?!

Люцки жінки таки сут,
До ганьби тя принесут,
До ганьбички до такой:
До постілки проклятой!

В тій постілці добре спац,
Лем же кажут рано встац.
Рано, рано, ранечко,
Як виходит слонечко.

А слонечко заходит,
По ринку ся преходит,
Преходит ся по ринку,
Приносит нам новинку.

Новинечку такую.
Же ся хлопці вербуют.
Звербували Янічка,
Дали єму конічка.
І конічка, і шати,
І клобучок ґубатий!

90

Іду горі, долом,
Не виджу никого,
Плаче моє серце
З жалю великого.

Плаче мі мамичка,
Плаче мі сестричка,
Же ся мі миґоче
При бочку шаблічка.

При єднім шаблічка,
При другим карабін,
Юж тя, моя мила,
Юж тераз зохабим.

На Бога зохабим,
На люди поручам,
Юж ся моя мила,

З тобою розлучам.

91

Фраїречко нещесна,
До чого-с мя принесла?!
Не хцела-с мя любовац,
Мусил єм ся звербовац.

Звербовали Янічка,
Дали єму конічка,
Дали єму і шати,
І клобучек рогатий.

На клобучку пантлічка –
Бувай здрава, Ганічка,
Бивай здрава кому хцеш,
Бо юж моя не будеш.

92

Хоц би мі родину
До кореня стяли,
Лем би мі фраїра
На войну не взяли.

93

Пішол мій миленький
Далеко воювац,
Вера мі не казал
За собом банувац.

Бануй, дівча, бануй,
Маш за чим банувац;
Веру юж не будеш
Никого любовац.

94

Машір, хлопці, машір,
На конів сідайте!
Котрий ма фраїрку –
Богу поручайте!

Котрий єї нема,
Не буде мал жалю,
Хоц помаширує
До чужого краю.

95

Добрий цисар, добрий,
Бо нам дає торби!
А до торби хлєба –
Маширувац треба.

96

Я войнечка, война,
Не каждому стройна,
Котрий на ню піде,
Не каждий з ней приде.

97

Коничку мой сивий,
Буд же мі щасливий:
Як піду до войни,
Би мя не забили.

Як піду на войну,
Мам фраїрку стройну,
Шкода мі єй буде
Зохабиц дакому.

98

Коничку сивавий,
Винес мя з Мурави,
Як мя не винесеш,
Стрілю ті до глави.

Стрілю ті до глави,
До правого бочка,
Як мя не винесеш
До того горбочка.

99

Видайте ж, панянки,
Ідеме з воянки,
Піняжьки несеме,
Женіц шя будеме.

Подружнє життя

100

Мам я жену молоду,
Не пущу єй по воду,
Мала би ся втопити,
Біда ся мі женити.

101

Не рубай, не стинай
Зелену лищину.
Не брати ня било.
Не брати ня било,
Молоду дівчину.

102

Не рубай, не стинай
Зеленого дуба.
Не брати ня било,
Кед єм ти не люба.

103

Дала-с мя, мамичко,
За третю границю,
Жеби-м не ходила
До тя на жентицю.

Ані на жентицю,
Ані на молоко,
Дала-с мя, мамічко,
Далеко, глубоко.

104

Квіток, дівча, квіток,
Закаль не маш діток,
Будеш мала дітки,
Спаднут з тебе квітки.

105

Мал сом жену младу
І пінязі ладу.
Волю жену младу,
Як пінязі ладу.

106

Боже, Боже, побил ти ме,
Моя младост марно гине!
Моя младост і худоба,
Гине, гине яко вода.
Гине, гине, юж загине,
Як тот листок на дубине.
Листок спадне, другий буде,
Моя младосц юж не буде.

107

Оженил ся старий,
Взял собі тлумака,
Пішла крави доїц,
Сіла під буяка.

Як доїт, так доїт
Буяка за роги,
Вємечко як шапка,
Мліка ани капка.

Вємечко як шапка,
Мліка ані капка,
Цици яко рури,
А мліко не чури.

Випивка

108

Наша грушка росохата,
Напийме ся єй, ребята!

109

Пийце, хлопці, водку,
Закусуйте хлеба,
Просіть Пана Бога,
Підете до неба!

110

Горі селом дражка,
Долом селом путь,
А ти, моя мила,
Палюночки куп!

111

Марисьо тетина,
Ми собі родина,
Бо сме полюбили
Єдной матки сина.

Марисьо тетина,
Ми собі родина,
Подьме ми до корчми,
Напийме ся вина!

112

Под же ти, синоньку,
С корчми до домоньку,
Бо жиди заберут
Твою худобоньку.

І бачу я, бачу,
Же худобу трачу,
А як приду домів,
То гірко заплачу.

113

Не такого-м роду,
Жеби-м пила воду,
Такого-м ґатунку,
Рада п'ю палюнку.

114

Напилам ся, ледво стою,
Піти домів то ся бою,
Бо я злого мужа маю,
Буде бити, добрі знаю.

115

Кеби моя жена
Палюнку не пила,
Купил би-м єй чижми,
Што би їх носила.

Але моя жена
Палюнку намагат,
Не куплю єй чижми,
Чорт най єй помагат.

116

Моя жена шиє чепце,
Што зашиє, то прохлепче,
А я собі з Богом жию,
Што зароблю, то пропию.

117

Ой, мужу мій, мужу,
Як я ти не дужу,
Возми ти скляночку,
Ід на палюночку.

А не бер ти малу,
Але возми дужу;
А ввидиш ти, мужу,
Як я ти видужу.

118

Не завмерай, не завмерай,
Бо би я ся поневерал,
А кед зумреш, одкаж дашто,
Жеби я мав пити за што!

Сімейно-побутові
(про кохання)

Сирота

119

Добрі тому синочкові,
Што ся женит при ойцови;
Але тому горша біда,
Што ся женит у сусіда.

120

Іду, іду, бо і мусим,
Худобной я матере син.
Єдного мя матка мала,
Худобно мя виховала.

Водне шила кошулечку,
Вночи пряла кужелечку,
Тяжко она зарабляла,
Кой она мя виховала!

121

Ліє дощ, ліє дощ,
Юж єст на Чертежі,
Юж моя мамичка
В чорні землі лежит.

Лежит она, лежит,
Юж ниґда не встане,
Не звідат она ся,
Як ми ся видаме.

122

А кеби я знала,
Де моя мамичка!
Уж на ній виросла
Зелена травичка.

123

Боже мій, Боже мій,
Змилуй ся надо мном,
Стала я на камін,
Покотил ся зо мном.

Камін ся покотил,
Скала розваляла,
А я, небожатко,
Сирота зостала.

Дівоча врода

124

Так ся мі виділо,
Же поле горіло,
А то моєй милей
Личко руменіло.

125

– Ци тебе, Ганічко,
Кати малювали,
Же до твого личка
Такой краси дали?

– Не кати, не кати,
Але Панбіг з неба,
Бо до мого личка
Такой краси треба.

126

Зелена лищина,
Мала я дівчина.
Не можу дістати,
Орішок урвати.

Лінощі

127

А шуна я, шуна,
Чом же би-м не била,
Кед я того рочку
На полі не била?!

На полі-м не била,
Дома-м не робила;
А шуна я, шуна,
Чом же би-м не била?!

128

Мамо моя, мамо,
Не зганяй мя рано,
Як би-м ся виспала,
Сама би я стала.

129

Я до леса не підем,
Стинац древко не будем.
Древко би мя забило
Што би дівча робило?

130

Я до леса не пудзем,
Бо я малий хлопчина,
Мало би мя древко забиц,
Плакала би дівчина.

Безтурботна молодість

131

А я собі хлопець раз,
Купим собі коня зас,
І на коня ремунду,
І фраїрку під бунду.

132

Іду, іду, не знам кади,
Дує за мном вітер всяди.
Дує, дує вшеліякий,
Бодай не дув ниґда такий!

133

Три звіздочки, три на небі;
Три фраїрки мам при собі:
Єдна Ганця, друга Марця,
Третя малювана Дорця.

134

А чи я не хлопец,
Шелма твоя мати!
А чи я не можу
Дві фраїрки мати?!

135

А, Боже мій, Боже,
Стратив єм два ноже.
А треті відлички
От своєй Ганічки.

136

Ой вшитко мі, вшитко,
Водичка забрала,
Лем мі на Дунаю
Фраїрка зостала.

137

Лем ми два, лем ми два,
На брежку биваме,
Ани ти, ани я,
Фраїрки не маме.

138

Татарка, татарка,
Зелена татарка,
Юж ня моя люба
На клатечку замкла.

Поради молодим

139

Не рубай, не стинай,
Най ся зеленіє.
Дай покой дівчатку,
Най ся червеніє.

140

Не рубай, не стинай,
Най ся зеленіє.
Не бер младе дівча.
Най ся постаріє.

141

Кажут сі мі женіц,
Кажут мі вдову брац,
А блазен би я бил
Зо старом бабом спац.

142

Шугаю молодий,
Не ход коло води;
Не зберай квіточки,
Бо то не ягоди.

143

На Кошицкій горі
Студенечка стоїт,
Кто коло нєй іде,
Каждий коня впоїт.

Я коло нєй ішол,
І я ся з неї напил,
Ґу дівчатку ішол –
Невісту облапил.

Хпала мі сокира,
Розтяла мі ножку,
Дай же мі, миленька,
Зимней води трошку!

Я би ти подала,
Мамка би мя лала,
Ми сме ся любили
До білого рана.

А не так до рана,
Яко до півночі,
Як ми ся розишли,
Співали когути.

Співали когути,
Як даки орґани,
Кед єс од нас ішол,
Шугай мальований.

Шугай мальований,
Не преберай себе,
Жодна кізасоня
Не піде за тебе.

Ани кізасоня,
Ани ладна пані,
Не преберай собі,
Шугай мальований.

Не преберай собі
В гостинці на танці,
Але собі пребер
В роботі на сонці:

В гостинці на танці,
Хоц яка підскочит,
В роботі на сонці
То лем ся волочит.

Мрії про коханя та одруження

144

Кукай же мі, кукай,
Зозулечко сива,
Би-с мі викукала
На їзбох фраїра.

На їзбох фраїфа,
На Біличці мужа,
Жеби-м си ходила
Як червена ружа.

145

Садило дівча яблінку
Од понеділка до втірку.
А як оно єй садило,
Так пана Бога просило:
- Росни, яблінко, висока,
І попри верху широка!
Урод яблучко лебо дві -
Єдно милому, друге мі.
Бо я мам дари давати,
Кому ся маю достати.
Достала би-м я старому,
Не мило серцю мойому.
Достала би-м ся младому,
Мило серденьку мойому.
Лігає старий до ложа -
Як би клатиска положил.
Лігає млодий до ложа -
Як би піречко положил.

146

Не піду я за коваля,
Бо би я ся заваляла.
Але піду за млинара,
Буду мірки одбирала.

147

Не піду я за Максима,
Бо би я ся за ним ґзила:
То до гори, то в долину,
То в бодача, то в кропиву.

148

Ходило дівчатко
По лісі плачучи,
Глядало боднаря,
Што струже обручи.

149

До нас, хлопці, до нас,
До нас, небожата,
Бо на нашій луці
Трава не вижата.

Яни не вижата,
Яни не кошена,
До нас, хлопці, до нас,
Бо я не любена.

150

Ой кеби я знала,
Же я ту не буду,
Не носила би я
До горбочка меду.

Але би-м носила
Там дальше - за горбок,
Там дальше - за горбок,
Де шугай-паробок!

151

Ой кеби я знала,
Котра моя свекра,
Одвезла би я ї
На візку до пекла.

Як би-м ї одвезла,
Та би-м удрилила,
Жеби ниґда з него
На світ не визріла.

152

Ой, ойче мій, ойче,
Мій сивий голубе,
Кто же мі волки даст,
Як тебе не буде?

Моя дівко красна,
Сут бо на то люде,
Што ти волки дадут
Хоц мене не буде.

153

Пішла би я замуж
Аж до Червениці,
Але мі перина,
З пребачиньом, в рици.

154

Гандзю, Гандзю, под до дому,
Видаю тя, не знам кому.
Видаю тя Янічкови,
Не такому збойничкови!

155

Як я їхал през тот хотар,
Возок мі ся розчеркотал.
Збирай, мила, колисечка,
Будеш моя фраїречка.

156

Оженив би-м ся, але псота,
Бо зо женом лем клопота,
Бо то жена тяжке ярмо,
Ховати єй треба дармо.

Вдову би я не рад взяти,
Бо то з вдовом тяжко жити,
Бо то вдова што година
Небіжчика припоминат.

Красну би я не рад взяти,
Бо то з красном тяжко жити,
Бо би за ньом другий ходил,
Што же би я втовди робил?

Богату би-м не рад взяти,
Бо з богатом тяжко жити,
Бо богата доседности
Припоминат до ситости.

Худобну би-м не рад взяти,
Бо з худобном тяжко жити,
Бо худобна лем все дудре,
Же не їла на полудне.

Бридку би я не рад взяти,
Бо то з бридком тяжко жити,
Не маш с ким на постіл лечи,
Ни ґу кому слова речи.

157

Ліє дощ, ліє дощ,
До папера падат.
Лем ся мі ту єдно
Дівчатко подабат.

158

Гори єм перешол,
Долини не можу,
Нашол єм фраїрку,
А жену не можу.

159

Татарка не йовес,
От фраїра морес,
От фраїра мого
Несподіваного.

160

Я паробок не женатий,
Сам єм собі виноватий.
Того квіту дост по світу,
Било собі оберати.

161

Я Боже мій, Боже,
Яке твоє жондзе?
Стари люблят млоде,
А млоде піньондзе.

А скоро дзецинє
Петнасце лят минє,
Дармо ю пильнуєш,
Бо за хлопцем гинє.

Залицяння

162

В чорнім крячку пташок співат,
Ром там та–я–я–я,*
Ой там дівча травку збират.
Назбирало, зав'язало,
На милого заволало:
– Милий, милий с тамтой страни,
Под мі двигай зайду трави!
– Я би пішол на тя двигац,
Будеш мала што повіяц.
– Не боюся повиваня.
Лем ся бою колисаня.
Кед будеме дівча мати —
Чим будеме повивати?
- Має матка два фартухи,
Подре єден на пелюхи.
– Кед будеме хлопца мати,
Чим будеме повивати?
– Має отец пас годвабний,
Буде на повивач ладний.

163

Мила, мила с тамтой страни,
Подай же мі горстку трави.
Ліпша трава, як отава,
На милого отказала.

Взяла коня, провадила,
Милому ся поклонила.
Взяла коня до стаєнки,
А милого до постельки
Дала коню овса, сіна,
А милому руже, вина.

Дай мі, Боже, качком бити,
Верх Дунайом виплинути.
Знала би я повідати,

---

*Повторюється після кожного рядка.

Як то з милим вандрувати.

164

Шугаю маленький,
Возмий мя на ручки,
З ручки на колена,
Буду твоя жена.

165

Дал мі югас сира,
Жеби-м го любила.
Хоц би мі дал груду,
Любити не буду.

166

Пришол до нас попів Аким,
Принюс він нам торбу раків.
Чорт тя просит із раками,
Кед не придеш з гудаками.

Пришол до нас і тот, і тот,
Принюс він нам клуб'я ниток.
Чорт тя просит із нитками,
Кед не придеш з гудаками.

Пришол до нас попів Гриц,
Принюс він нам торбу тиц,
Чорт тя просит із тицками,
Кед не придеш з гудаками.

167

Гура, гура Папірова,
Шуна Марця Качмарйова,
Шуна, шуна, бо є біла,
Бо ся ку ній дияк збиват.
А тот дияк невеличкий,
Ма подерти ногавички,

А ти, Марцьо, не висмівай,
Воз іглочку, позашивай!

168

Як я піду през ляс,
Буду бучки троскац,
Вера я ся не дам
Леда кому боськац.

Боськай же мя, боськай,
Седем раз посполу,
Бо я служобничка,
Та їдзем додому.

Бо я служобничка
Г великого пана,
Гей, іду додому,
Би-м не била кляна.

169

Як я прийду на майдан,
А кому ж я ґемби дам?
Я дівечка попова,
Г мене ґемба готова.

170

Гудачку, грай же мі,
Дівчатко, дай же мі!
Хиба-ж би-м не мала,
Жеби-м ти не дала!

Вірне кохання

171

Сивий конь, сивий конь,
А уздечка сивша,
Отец, мати мили,
Фраїречка мильша.

172

Чиє то дівчатко
В тім червенім пасі?
Кед я го любую,
А другому засі.

173

Кукала зозуля
В лісі на корени;
Такого я люблю –
В червенім ремени.

174

Марисю, Марисю,
Я тебе не лишу,
Твої чорні очи
На папір напишу.

175

Не тота мі мила,
Што мі перко вила,
Але тота мила,
Што мі го купила.

176

Фраїречко моя,
Вивій мі два пера:
Єдно до корчмічки,
Друге до костела.

Туга за коханим

177

Дримат ся мі, дримат,
Спац ся мі не хоче,
Лем ся мі за милим
Сердечко тріпоче.

178

Боже, Боже, як я хора,
Пошлийте мі по доктора,
По доктора, по барвіра,
По Янічка, по фраїра.
По доктора, по Янічка,
Жеби бочкал мої личка.

179

Чий то коник, чий то,
Што іде без жито?
Мого миленького,
Волайте на нього.

180

Вийду я на бука,
Так собі загукам,
Вийду на другого,
Так виджу милого.

181

А, Боже, мій Боже,
Што же мі є, што же?
Мала я фраїра,

Де же мі є, де же?

182

Горі селом ішол,
А до нас не зайшол,
Што, шугаю, робиш,
Же до нас не ходиш?

Побачення (зальоти)

183

Вершком, мила, вершком,
А я піду крайом,
Там ми ся зийдеме
Под зеленим гайом.

184

Пусть мя, мамусь, на губи,
Я там довго не буду:
Од вечера, до рана,
Моя мамусь кохана.

185

Післала мя матка
С Пилипом на ябка,
Пилип ґу мі прилип,
Розсипал мі ябка.

186

На нашім дворечку
Печат увдарили,
Жеби до нас хлопці
Ввечер не ходили.

Хоц би ударили
І намалювали,
То би до нас хлопці
Ввечер ходивали.

187

Дубрава, дубрава,
Зелена дубрава,
Чи мі при дубраві
Фраїречка здрава?

Не здрава, не здрава!
Поздравте мі єї,
Же я гнеска ввечір
Приїду до неї.

188

Ходил до нас шугай
Од яри до яри,
Іще нам не повіл:
- Зоставайте здрави!

А кеби нам повіл
Кі єдно словечко:
– Зоставай мі здрава,
Моя фраїречко!

189

Фраїречко моя,
Буд же мі притомна,
Жеби моя ночка
Не била даремна.

190

Ай, бил сом там, бил сом там,
І мой калап зостал там,
І піречко партове
Зостало мі на сталє.

191

Чиє то дівчатко
Вчера воду брало?
Дал би-м му сто златих,
Кеби зо мном спало.

Дал би-с мі сто златих?
Брати їх не буду.
Прид до мі, шугаю,
Спати с тобом буду.

192

Ани-м ся не виспал,
Ани-м нич не зискал,
Лем мі при фраїрці
Капелюшок зостал.

193

Ани-м ся не виспал,
Ани-м нич не зискал,
Тілко мого зиску,
Што-м достал по писку.

194

Мила моя, мила,
Жеби-с добра била,
Як я ночку заспал,
Би-с мя зобудила.

195

Мила моя, мила,
Ти мі вірна била,
Кед єм ночку заспал,
Ти мя зобудила.

Втрата вінка

196

Співайте, дівчата,
Як я співувала,
Лем то не докажте,
Што я доказала.

Бо я доказала
Нечистого духа,
Тераз мушу ношіц
На руках бамбуха.

197

Стоїт липка в полю,
Зелений вершок ма,
Што під ньом Ганічка
З Янічком в карти гра.

198

Ой, мамічко, зле з нами,
Зламала се под нами,
Зламала се постілка,
Де лігала фраїрка.

199

А дармо та дармо,
Зламало ся ярмо,
Зламал ся і дишель
Про нещасну мисель.

200

Югасе, югасе,
Вшитки сте курваше,
Скурвили сте дівча,
Што било найкраше.

Кед зме го скурвили,
К собі го возмеме,
Купиме хусточку
Та го завиєме.

Незгоди в коханні

201

Ганьцю, Ганьцю, качмарйова,
А ід же ти до бирова.
Там ти будут право судзиц,
Же це не хце Янік любиц.

202

Не ход до нас, не ход,
Ани ся не волоч,
Попред мої дверка
Травичку не толоч!

Як ї потолочиш,
Хто ї буде косиц?
Моя фраїречка
Буде їсти носиц.

203

Мій милий фраїру,
Я тобі не віру,
Жеби-с ти мя любил
Як я ся встарію.

Фраїречко моя,
Можеш мі вірити,
Же я тя на старість
Не буду любити.

204

Увила-м піречко,
Дала-м фурманови,
Наробила-м жалю
Свому фраїрови.

Перешкоди в коханні

205

Ганічко, душо ма,
Я на це волю мам,
Але тя твоя мац
За мене не хце дац.

206

Мац моя, мац моя!
Кеби не мац моя,
Давно би я била,
Шугайочку, твоя.

207

Оженил би-м ся, барз би-м рад,
Але не дає власний брат.
Ожень ся, братку, возми дві,
Котра буде краша, буде мі.

208

Не ход же ти до нас,
Не піду я до вас,
Лем ся потаємні
Будеме любовац.

209

Не ход же ти до нас,
Бо до нас не войдеш,
Дівча ті не даме,
А стару не возмеш.

210

Не буду такова,
Як моя братова;
Бо моя братова
Шельма дубельтова.

211

Не буду такуся,
Як моя сеструся;
Бо моя сеструся
Любила Петруся.

Обмовляння

212

Далеко, широко,
Лучка покошена,
Велика неправда
На мя положена.

213

Тади, шугай, тади,
Попред наши сади,
Би тя не виділи
Тоти стари баби.

Тоти стари баби
Роботи не мают,
Лем ся х купу сходят,
Челядь огваряют.

214

Кукала зозуля
В лісі на орісі,
Била там бесіда
О моїй Марисі.

215

Еще єм не рубал,
Юж тріски падали;
Еще єм не ходил,
Юж на ня гадали.

Кепкування

216

Не ход же ти до нас,
Ти, псе поламаний,
Буде до нас ходил
Шугай мальований.

217

Їла би-м яблучко
З вишньового саду,
Але от парібка,
Не от тебе, дзяду.

218

Не било то яко влони:
Били ябка на яблони.
Били вельки, били мали,
Горішняньски дівки стари.

А нижняньски молодиці,
Мают ґамби солодисі.
Як поробок поцілує,
До тижня ся облизує.

219

Ліє дощ, ліє дощ,
До папера пере.
Юж мого фраїра
Старий дябол бере.

Чарування, прокльони

220

А кеби я знала,
Який то дев'ятсил,
Та би до нас ходил
Семен і Гараксим.

А кеби я знала,
Яка то петрушка,
Жеби до нас ходил,
Ниж єм била служка.

221

Добрий день, добрий день,
Пишная дівечко,
Ци мі даш, ци не даш,
Зелене піречко?

Піречко мі дала,
Вершок му зламала,
Думаш, пишна дівко,
Же-с мя счарувала?

Чаруй, дівче, чаруй,
Але не чарами,
Гадвабном хустечком
З білими краями.

222

Дує вітер, дує,
З долу пожомбує,
Най мого фраїра
Злий дух опанує!

Смерть коханого

223

Мала я фраїра,
Било єму Демко,
Але го забило
Яворове древко.

224

Фраїречко моя,
Под мя випровадиц
Кі на тую горку,
Де мя мают забиц.

225

Кед мя мате забиц,
Забийте мя в ярку,
Нехай до мя ходят
Хлопці на фіялку.

Хлопці на фіялку,
Дівки на вянечки,
Ачей би мі пришла
Моя фраїречка.

Духовна пісня

226

Найсвентша пані Вігельска,
Ти сі пані архангельска,
Яке-с чудо учинила,
Же-с ся в ролі об'явила.

Об'явил ся образ свенти,
В котрій орал два бидленти.
А бидлента увидяли,
На колєна прикленкали.

А он биє і катує,
Єще забиц об'єнцує;
Обруши се в праве стране,
Видзял образ і короне.

І сам клякнул в уцтивосці,
Понюс образ в свой радосци.
І на нєго дзятки єго,
І на нєго ти самего(? - І.Ф.).

Замкнул він го до сві скршіні,
Там го нещасця не мине.
Мал він вірну комірницю
І побожну служебницю,

Ктура му вірні служила,
До ти скршині отвожила.
Як до скшині отвожила,
Велька радост ударила.

- Ґаздо, ґаздо, злі у цєб'є,
Маш костельну річ у сєб'є.
До кляштору поб'єжали,
Заколником пов'єдали.

Вишло братство зо свєчами,
Взяли образ з скринярами (? - І.Ф.)
Зложили го в велький офтар:
- Пано Марйо, буд же о нас!

А три рази уцєкнула,

А на чварти промовила:
- Однесте го на гин ролє,
Бо я гин мам барзо волє.

А ролник ся довідувал,
Свому здряву (? - І.Ф.) ся радувал.
Слава-ж тобі, Христе пане,
На мой роле кляштор стане!

ДОДАТКИ

ЛИСТ НИКИФОРА ЛЕЩИШАКА ДО ФРАНТІШКА РЖЕГОРЖА*

* Волосате 28/4 1892

Высокоповажаный Добродїю!

На великій мôй жаль, не могу Вамъ, Добродїю, до намїреного Вами выданя, дотыкаючого етноґрафії Галицкои Руси, подати хоть достаточно матеріялу. Мальємъ вправдї досыть записокъ, (найбôльше спїванокъ), але тŷ десь застряли въ рукахъ д. Франка.

Теперь находжу ся въ такъ прикрыхъ обставинахъ, що, – помимо найщиршои волї не єсмь въ можности (межи иншимъ) и на поли етноґрафії яки дослїды и записки робити. Але на докотри, Вами поставлени въ листї, пытаня, вôдповїдаю, – що могу:

На *Новый рôкъ*: кладуть (найчастїше надъ челюстми, бо курна хата, на пецу) яре угля для кождного челядника въ хатї (на кожду душу въ хатї); – чій уголь добре ся заодїє (добре спопелїє) той буде въ роцї щасливый; довго буде жити. Такожь кладуть таке угля на кождый день въ тыждни, – въ котрый буде найщаслывїйше заоруваты...

На "*Водохщи*" (Iорданъ) досвїта худобу кормлять, щобы чимъ скорше ю напотїи, – бо чія найскорше напє ся свяченои воды (– вôдъ пôвночи освячена вода -), в того буде найлїпше ся вести. -

Ивана Хрестителя святкує цїле село.

Якъ на *Стрїтеніє* цяпкать съ стрїхъ (тече зъ даху) буде (на рôкъ) мало паши, – якъ не цяпкать, то буде паша.

Сорокъ Святыхъ: – якъ яйце въ плотї змерзне; (пукне), то збоже змерзне; якъ не змерзне, то и збоже не змерзне. -

Благовїщенє – якъ порухати яйце пôд квочкою, – то буде калїка; якъ збôже порухати, то не хоче ся родити. -

Мокія, – якъ дощь падає, то буде 40 днївъ падати.

Вôдъ *Онофрея* – день ся зменьшає.

На "*Главосїки*" не робять коло збôжа, бо бы мыши сїкли; не можна їсты зъ миски, тôлько зъ горчка - не їдять капусти, чоснику, маку, (и все, що єсть въ головцї), – бо на *полумиску* принесла донька Иродїяди *голову* св. Iвана Крестителя.

На "*Здвига*" (Честный Крестъ): вôвцї розганяють съ шалашу (вôддають съ кошары кождому властителеви а на св. Юра зганяють; замыкає ся земля, уже ничь зъ землї не лїзе (не росте); до "Здвига" гады (вужи) ся ховають, а котрый по Здвизї покаже

---

*З технічних причин літеру "ять" у тексті замінено літерою "ї".

ся єще, то проклятый, нечистый, — земля не хоче го пріяти, якъ по Здвизї загремитъ, то не добре, буде кепскій рôкь, и злодїєви не удастъ ся (злапаютъ го). -

На *Варвары, Савы,* не прядутъ, и не можна ничь коло того робити, що иде въ золу (шматя перутъ въ золї); якъ мати пряде не Варвары, то ся ласує дитина упечи.

На Миколы: гôньба вовковъ ся кончитъ; Николай, якъ го въ дорозї заскочила гôньба (вовки), втїкъ на дерево; булъ въ великомъ страху, бо звїрї го обскочили и зачали дерево, (на котромъ булъ) грызти. И зачалъ ся молити до Господа, що му робити; а Господь каже: Николаю, не знаєшь що робити? Маєшь стрїльбу! стрїль! – Ніколай стрїлилъ, а вовки ся розкочили на всї стороны – поутїкали и устала гôньба. -

На Анны зачатє день зачинає побôльшати ся. -

Въ *пость Петрôвку:* можна ся порушыты (їсты масло): Якъ Ісусъ Христосъ и св. Петро ходили по свїтї, та одного разу каже Христосъ: Петре, то уже ся спорзнилъ, - посербалъ-єсь молока! Нї, Господи. - Ано обôтрій собї вуса! Петро потягъ рукою по вусах и збачилъ молоко на долони. - Видишь, небоже, Петре, гваришь, же нї; - уже твôй пôстъ буде мягкій, колись ся злакомилъ. -

Чому *коло св. Петра и Илії* найбôльше гримитъ? - Бо св. Петро и Илія громами завїдуютъ. - То було такъ:

Якъ Господь Богъ (Исусъ Христосъ розумієсь) и Петро по земли ходили, мало було землї, тôлько вода. А Господь каже: "Петре, хиба си ту мало (троха) спочиньмо". – "Якъ спôчнемъ, коли вода" (брыли въ водї), каже св. Петро. – "Отъ" гваритъ "якось мы спôчнемо" – и лягли си, и не западали въ воду. – Пôдъ Господомъ сотворило ся троха землї, а пôдъ Петромъ нї. Коли то св. Петро зобачилъ, зачалъ ся пôдпыхаты пôдъ Господа Бога и зачалъ го вôдсувати. "Що ты, Петре, робишь?"

- "Та бо Вы маєте мало краснои, зеленои землицї"!

– "Ано позырай за себе"! – Св. Петро обернулъ ся и зобачилъ безъ кôнца краснои землї. И зачали уже ити по земли. – А Господь взялъ си ще Илію, – третого. А пропасникъ (чортъ) ходилъ самъ оденъ, а ихъ трохъ.

– Чортъ каже: "Ей, Вы маєте ажъ двохъ товаришôвъ, – я, кобы хоть одного! – бо ся ми внує (кучитъ) самому". Тай доти внуй, внуй, – ажъ Господь каже: "Иди до того студника, та вержь (кинь) си воды черезь плече!"

– Тай вôнъ пôйшовъ, тай взявъ, тай вергъ разъ. Позератъ, уже єсть товаришь. Взялъ и вергъ другій разъ, – знова єсть товаришь.

– "Уже и насъ трохъ". - Зачалї дальше метаты, ы тôлько ся зробило, що нема числа.

– Прійшолъ до Господа: "Чи маєшь товаришôвъ?" "Маю". – "Я зъ Вами стаю до вôйны" (Вонъ зачалъ вôйну (далъ початокъ). "Ждай мало"! – Але той му внує (докучає), доты внує, ажь Господь каже: "Та уже мусимо воювати" – Та дали си термінъ, (тому то и теперь выдаютъ ся терміны). Но уже будемъ... "Но стрїляй ты, каже Господь, бо ты маєшь много товаришôвъ". "Та стїляй Ты", каже до Господа, и зайшла спрїчка. Тогды каже Господь: "Петре, потряси мало"! Вôнъ троха потрясъ, – загремїло; и много упало товаришôвъ. "Є, що то ми, якъ єще имъ рахôвлї не знаю, я єще буду воювати" – "Потряси єще, Петре!" Потрясъ Петро. Упало до пôвъ. "Е, що то, доперва пôвъ: Я єще буду воювати!" – А Господь: "Иліє, потрясить Ты разъ"! А сей якъ потрясъ – загремївъ, ажь облаки потрясли ся. – "Иліє, Иліє, рука бы ти усхла (має для того Илія одну суху руку), каже Господь. И побивъ всїхъ. Лемъ самъ пропасникъ зôставъ зъ ланцомъ на шії коло стовпа (такъ Богъ далъ). – "Щожь я буду самъ теперь чинити, – якъ и перше бывъ-ємъ"?! – "Цыть, пропавъ бысь, не бôй ся, самъ не будешь! Я ти дамъ вшитко чїльце (найчїльнїйше зерно, а розуміє ся: найбогатшихъ, найгонорнїйшихъ людей), судцївъ, правосудцївъ (на страшнôмъ судї)".

– Св. Илій и Петро громамъ завідуютъ.

– Пропасникъ сидитъ тамъ, де сонце николы не всходитъ; а посылає на сей світъ оваришôвъ, – що ту ся діє. Котрый гевъ выйде, николи не принесе му вість, бо ту рôмъ заразъ въ него бє, і забє го. – А мимо ходôвъ (діты некрещены, поронены) не є грôмъ.–

Якъ ся нежива дитина найде (народитъ ся), то собі не хвалятъ (люде), – бо ажутъ, же тамъ нечисте місце.

Якъ межи Святами (Рôствомъ а Іорданомъ) ладно, погодно, ясно, (не падає ани нігъ ани дожджь), то буде погодне літо.

Зъ місяця Грудня (въ Пилиповець) ворожатъ на літо. Якъ перша кватира суха, – то уде ярь суха (а якъ мокра – то мокра); якъ друга кватира мокра, – то буде въ опаню (при першôмъ копаню, якъ бульба посходитъ (мокро) знакъ, що не буде ульбы); якъ трета кватира суха, то сінокосы сухî, якъ четверта мокра, то не дасть бôже сухо зôбрати и повозити. И зъ Марта така сама ворожба.

Якъ оба були сухî (Грудень и Маротъ) – то рôкъ буде дуже сухій; якъ оба мокрî, то дуже мокрый; якъ оденъ сухій, другій мокрый – то мішає (рôкъ ани сухій, ани юкрî, або въ части сухій, въ части мокрый). Такъ само и съ кватырами.

Люде місяць рахуютъ на небі, не на земли. – Кажутъ: Кôнець Грудня хапає ся Иколы.

Якъ на зеленый листъ (на дереві, въ осени) снігъ припаде, то на рôкъ (другій) снігъ рипаде збôже.

Бôльше не маю ничого пôдъ руками.

Остаюсь съ правдивымъ поважанємъ и за Вашî труды вдячный.

Никифоръ Лещишакъ.

СЛОВНИК

ДІЯЛЕКТНИХ СЛІВ*

Бамбух – черево

Біличка – село у Кроснянському воєводстві

біров – староста села

боїско – тік, гумно

боськац (шар.) – цілувати

бочкати – цілувати

бралта (шар.) – молодиця (І. Ф.)

браніц (шар.) – боронити

бровар – пивоварний завод, шинок

булгар – стрілець, міщанин, пушкар, давня міліція (Ф.)

бути (поль.) – черевики

буяк – бик

вандровати – мандрувати

векший – більший

венжа (поль.) – вежа

*Крім лемківських діялеткизмів словничок охоплює також польські та словацькі (шариські) діялектні слова.

вербованець – новобранець, рекрут

веру – отже зрозуміло (Ф.)

веце – більше

вємечко (поль.) – вим'ячко

видличка – вилка, (тут) саморобний ключ

вилк, вилечек – (поль.) вовк, вовчок

вирґати – брикати

вігельський – прикм. від Уйгель (місто в півд. Угорщині).

віячка – лопата для віяння

внувати – докучати

волар – пастух рогатої худоби

воларечка – пастушка

волати – кликати

вор – злодій

воробель – горобець

воянка (поль.) – військова служба

враз – разом

вруциц (поль.) – повернути

вшитко – все

вшицко (шар.) – все

гадваб – шовк

гадвабний, годвабний – шовковий

гайтів – сільський польовий сторож

гайтувати – сторожити

гварити – казати

гіньба – гін

гнеска – сьогодні

гостинець – корчма, шинок

гудак – музикант

ґемби (поль.) – губи, рот

ґзитися – бігати

ґу – до

ґубатий – з вовняної шерсти

дакий – деякий (Ф.)

двойний – (тут) двірський

дзеже – де ж (Ф.)

дзеци (шар.) – діти

днеська – сьогодні

до води – весільний обряд умивання невісти

додня – вдосвіта

долов – униз

до мі – до мене

доперва – покищо

дораз – зараз

доседност (поль.) – господарство

дружбити – виконувати роль дружби на весіллі

дубельтовий – подвійний

дудак – дудар

дудрати – сварити

ждай – жди

жеби - щоб

жидлик, жидлечек - міра рідини: 0,4 л.

жинати - жати

жондзе (поль.) - порядок

заваляти - забруднити

завербуватися - зголоситися у військо

заграда (шар.) - город

зайда - вантух

закаль - поки

заколник (поль.) - законник, монах

залігувати - прилягати, не пускати з ліжка

заорувати - розпочати орання навесні

западнути - застати, знайти

засі - знов

збачити - побачити

збойник - розбійник, опришок

зваряти - нагрівати воду гарячим каменем, парити окропом (Ф).

здоли - знизу

здраве (поль.) - (поль.) здоров'я

здравкати - здоровити

зелися (поль.) - зілля

зийтися - зустрінутися

златий - золотий (гріш)

зложити - покласти

зоставайте здрави - бувайте здорові

зохабити – залишити, покинути (Ф.)

зрізанец – вид цибулі

з'яд (поль.) – з'їв

іглочка – голка

Ізби – село в Кроснянському воєводстві

ї – її

їгла – голка

їдзем – (шар.) їду

калап – капелюх

качмар – корчмар

кеби – якби, коли б

кед – коли

керта – загорода, город

кі – хоча б

кізасоня – (мадь.) панська дочка

клатечка – (шар.) замочок

клатиско – колодище

клинец – цв'ях

клобучек – (шар.) капелюх

клубя – клубок, моток

коло – біля

Кошиці – місто у східній Словаччині

кошулечка – сорочка

краль – король

кральовна – королева

кукати – дивитися

лада – скриня

ладний – (поль.) гарний

лапац – (шар.) ловити

леб – (поль.) чоло

левентовий – левандулевий

лелия – лілея

лем – лиш

лижка – ложка

ложа – ліжко

ляс – (поль.) ліс

майдан – фільварк

матка – мати

маршалек – староста на весіллі

мац (шар.) – мати

машір – військовий похід

меже – поміж

младзенец – (шар.) молодець, парубок

млинар – мельник

мліко – (шар.) молоко

Мурава – Морава

мя – мене

нагасати – (тут) парубкувати

надобний – гарний

напарка – напарниця

нарадювати – порадити

насійонці – (поль.) сіючи

ниґда – ніколи

нім – поки

ногавички – штани

нюти – мелодії

оброк – їжа для коня

огляди – сватання

одбератися – прощатися

одменец – виродок

океничко – віконце

опасати – опоясати

острожок – малий тин, дерев'яний вал

отказати – повідомити

пантлічка – стрічка

парта, партечка – головний убір молодиці

партове (піречко) – із стрічок

пас – пояс

патрити – дивитися

пахоля – дитиня

пищалка – сопілка

пінязі, піняжки – гроші

піньондзе – (поль.) гроші

пірко, піречко – парубоча оздоба

повивач – пояс для повивання дитини

погріб – похорон

поздравити – вітати

позерати – дивитися

позірок – погляд

позор – увага

позорувати – уважати

покотькатися – покататися

посполу – разом

поцешенє – (шар.) потішіння

пошто-с – чому

правити – післати, доручити

превратити – перевернути

през – через

прендко – (поль.) швидко

препекний – прегарний

прибрати – впорядкувати

притомний – присутній

прохлептати – (тут) пропити

псота – лихо, нещастя

пуйдзем – (шар.) піду

ременда – військовий мундир

рихтар – сільський староста

риц – задня частина тіла

розмарія – розмарин

росохатий – (про дерево) з широкою короною

ружа – троянда

руциц – (шар.) кинути

салаш – кошара

Санч – місто у південній Польщі

се – ся, себе

седем – сім

скламац – (шар.) обманути

скора – шкіра

скурвити – позбавити дівоцтва

славечек – соловейко

служобничка – служниця

сме, сми – ми є

смичити – грати на смичковому інструменті

Солотвина – колишня назва с. Зіндранова на Лемківщині

сом – я є

спокоїти – заспокоїти

справити – зробити

срака – (поль.) сорока

стаєнка – хлівець

стройний – гарний, стрункий

татарка – гречка

тераз – тепер

тисьонце – (поль.) тисячі

тица – тиква (І.Ф.)

тілко – стільки

глумак - дурень

гончити - (поль.) танцювати

трумбета - трембіта

трумбувати - грати на трумбеті

Туриса - Ториса, ріка на Пряшівщині

увця - вівця

уцечка - (поль.) втеча

фраїр - коханець

фраїрка - коханка

ховати - годувати

худобний - убогий

хціти - хотіти

це - (шар.) тебе

цесцта - (шар.) дорога

ципросовий - кіпарисовий

цихуваний - позначений

чепити - повивати голову

чужолес - чужоложець

чужий женец - (правиль. "чужоземец") - чужинець

шварний - гарний

шинквас - (нім.) корчма

шнуречки - стрічки

штири - чотири

шугай - парубок

шуний - гарний

югас - пастух овець

юж - вже

ябко - яблуко

ядловий - ялиновий

Янічко - Іванко

ярок - потічок

ятка - м'ясна крамниця

БІБЛІОГРАФІЯ

варіянтів та паралель народних пісень із збірника Н. Лещишака*

1. Бажанський, Петро. "Русько-народні галицькі мелодії". Частина I, Львів, 1905, II, III, Жовква, 1906; IV - VI, Перемишль, 1907-1911; VII, Львів, 1911-1912.

2. Bartók Béla, "Slovenské l'udové piesne". Zapísal a hudobne zatriedil Béla Bartók. Bratislava: Vyd. SAV. Zv. I, 1959. Zv. II, 1970.

3. Bartoš, František. "Národní písně moravské". Brno, 1889.

4. Berka, L'udovit. "Album šarišských piesní". Zv. I. Košice, 1932.

5. Биляк, Исидор. "Жаворонок. Собраніе русских песней и пословиц подкарпатского народа". Собрал Исидор Биляк. Ужгород: Юлій Фелдешій. 1926

6. Bystroń, Jan. "Polska pieśń ludowa. Wybór." Biblioteka narodowa, ser. 1, Nr. 26. Kraków, 1923.

7. —, "Pieśni ludowe z polskiego Śląska". Tom I, Wydał i komentarzem zaopatrzył J. St. Bystroń. Kraków, 1934. Tom II. Wydał i komentarzem zaopatrzył J. Ligenza i M. Stoiński. Kraków, 1938.

8. Бубак, Андрій. "Пісні для дитячого-жіночого хору без супроводу в обробці Юрія Костюка". Вип. I. Вид. Пряшів-Мартін: Культурна спілка українських трудящихся, Пряшів-Мартін, 1952.

9. Burlasová, Soňa. "L'udové balady na Horehroní". Klenotnica slovenskej l'udovej kultúry. Bratislava, 1969.

---

*Бібліографія охоплює список всіх доступних мені збірників лемківських пісень, у яких опубліковані варіянти і паралелі текстів та мелодій народних пісень із збірника Н. Лещишака, а теж найважливішу аналогічну літературу із сусідніх реґіонів – Закарпатської України, Польщі, Словаччини, Моравії.

10. Бучацький, Болодимир. "Лемки – українське гірське плем'я. Побутово-історична монографія". Вінніпег: Накл. автора, 1962.

11. Василенко, З. І. "Закарпатські народні пісні". Упорядкування, передмова та примітки З. І. Василенко. Київ: Вид. АН УРСР, 1962.

12. Верхратський, Іван. Знадоби до пізнання угроруських говорів. Част. Б. Взірці бесіди угоруських руснаків. "Записки Наукового товариства ім. Шевченка", т. 44. Львів, 1901, кн. 6: 113-224.

13. Wojcicki, Władysław. "Pieśni ludu Białochorbatów, Mazurów i Rusi znad Bugu" z dołączeniem odpowiednich pieśni ruskich, serbskich, czeskich i słowiańskich zebrane przez Kazimierza Władysława Wojcickiego. Ozdobione rycinami i muzyką. T. I-II. Warszawa, 1836. 2-е вид. Wrocław, 1976.

14. Vondrášek Ján "Lidové balady karpatoruské". Preložil Ján Vondráček. Vydal Klub přátel Podkarpatské Rusi. Bratislava: Podkarpatoruské nakladatelství v Bratislavě, 1938.

15. Врабель, Михаил. "Русскій соловей. Народная лира или собраніе народных пісней на разных угрорусских нарічіях". Унгвар, 1890. 2-е вид. Нови Сад, 1981.

16. _____. "Угро-русски народны співанки. Співанки мараморошскы". Будапешт, 1900.

17. Геровский, Георгий. "Угро-русскія народныя пісни". Част. 1-3. "Научно-литературний сборникъ Галицко-русской матицы". Львів, 1901, т. І, кн. 1-2.

18. Гижа, Орест. "Українські народні пісні з Лемківщини". Зібрав Орест Гижа. Загальна редакція С. Грици. Київ: Музична Україна, 1972.

19. Гиряк, Михайло. "Пісні Юрка Колинчака". Запис, вступ, упорядкування, післямова та словник Михайла Гиряка. Науково-популярна бібліотека ЦК КСУТ, No. 15. Пряшів, 1982.

20. _____. "Бібліографія фольклору Пряшівщини 1945-1969". Уклав Михайло Гиряк. Пряшів: Центральний комітет Культурного союзу українських трудящих. 1970. (Рот.)

21. Гнатюк, Володимир. "Етнографічні матеріяли з Угорської Руси". Зібрав Володимир Гнатюк. Т. ІІІ, ч. І. Західні угроруські комітати. (141 пісні із с. Орябина). част. ІІ. Бач-Бодрогский комітат (418 пісень з Бачки). "Етнографічний збірник НТШ", т. 9. Львів, 1900: 60-78, 117-283.

22. _____. Угроруські духовні вірші. "Записки Наукового товариства ім. Шевченка", т. 56. Львів, 1902, кн. 2; т. 57, кн. 3: т. 59, кн. 5: 2-е вид. Нови Сад, 1985.

23. _____. "Українські народні пісні в записах Володимира Гнатюка". Упорядкування,

вступна стаття та примітки М.Т. Яценка. Київ: Музична Україна, 1971.

24. _____. "Руски народни писнї у записох В.М. Гнатюка". Зредаґовал и до друку приготовел Дюра Латяк. Нови Сад: Руске Слово, 1972.

25. Головацький, Яків. "Народные песни Галицкой и Угорской Руси". Т. I–III. Москва: Издание Императорского общества истории и древностей российских при Московском университете, 1863–78.

26. Horák, Jiří. "Slovenské l'udové balady". Bratislava, 1956.

27. Горбач, Олекса. "Народні пісні з с. Бродина, повіт Радівці (південна Буковина)". Мюнхен, 1968.

28. Гошовський, Володимир. "Украинские песни Закарпатья". Москва: Советский композитор. Москва, 1968.

29. Гривна, Василь. "Народні звичаї Маковиці". Науково-популярна бібліотека Центрального комітету культурного союзу українських трудящих, No. 5, Пряшів, 1973.

30. Де-Воллан, Григорий. Угрорусские народные песны. "Записки Императорского русского географического общества по отделу этнографии". Санкт-Петербург, 1885.

31. Дей, О. І., Марченко, М. Г., Гуменюк, А. І. "Танцювальні пісні". Київ, 1970.

32. _____. "Жартівливі пісні. Родинно-побутові". Київ, 1967.

33. Demo, Ondrej. "Z klenotnice slovenských l'udových piesní". Bratislava: Opus, 1981.

34. Дешко, А. П. Народные песни, пословицы и поговорки Угорской Руси. "Записки Императорского русского географического общества по отделу этнографии". Санкт-Петербург, 1867, т. I: 671–693.

35. Дулеба, Андрій. Дівочі пісні з Маковиці. Додаток "Нового життя". 1972, No. 43.

36. _____. "Маковицькі балади". З народної скарбниці. Додаток до "Нового життя". 1966, No. 51.

37. _____. Парубоцькі пісні з Маковиці". Додаток до "Нового життя", 1973, No. 37.

38. _____. "Пісні-балади". Додаток до "Нового життя", 1965, No. 52.

39. _____. "Рекрутські пісні". Додаток до "Нового життя", 1969, No. 29.

40. _____. "Українські народні пісні Східної Словаччини". Т. III. Записав і упорядкував Андрій Дулеба. Пряшів, 1977.

41. _____. “Як си заспіваме, далеко нас чути. Збірник пісень”. Пряшів: Центральний комітет Культурного союзу українських трудящих. 1976. (Рот.)

42. Žganec, Vinco. “Pjesme jugoslavenskih Rusina”. Harmonizovao Dr. Vinko Žganec. Zagreb, 1946.

43. Pauli, Żegota. “Pieśni ludu polskiego w Galicji”. Lwów, 1838.

44. _____. “Pieśni ludu ruskiego w Galicji”. T. 1-2. Lwów, 1839–40.

45. Задор, Д. та ін. “Народни пїсни пôдкарпатскихъ русинôвъ”. Част. I. Зобрали: Д. Задор, Ю. Костюк, П. Милославський. Народна библіотека, ч. 27. Ужгород: Пôдкарпатское общество наукъ, 1944.

46. Wacław z Oleska (Zaleski). “Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego”. Lwów, 1833.

47. “З альбомів збирачів народних пісень. Матеріяли з рукописних збірок”. Київ: Мистецтво, 1963.

48. Zambor, Ján. “L’ubojsc, bože, l’ubojsc, jaka je presladka”. Antológia piesňovej l’udovej poézie zo Zemplína. Zostavil Ján Zambor. Košice: Východoslovenské vydavatel’stvo, 1983.

49. Zjaszner, L. “Pieśni ludu Podhalan”. Warszawa, 1845.

50. “Збірник місцевих українських народних пісень для дитячого та жіночого хорів”. ЦК КСУТ, Пряшів: 1963. (Рот.)

51. “Збірник місцевих українських пісень для дитячого та жіночого хорів”. Відповідальний за видання Степан Микита. Пряшів: ЦК УСКП, 1965. (Рот.)

52. “Збірник українських народних пісень для дитячого та жіночого хорів”. Відповідальний за видання Степан Микита. Редактор Мирослав Ілюк. Вид. ЦК КСУТ. Пряшів, 1965. (Рот.)

53. Зілинський, Орест. Народнї балади бачванських Руснакох. *Шветлосц*, Нови Сад: 1973, No. 4: 464–82.

54. _____. “Українські народні балади Східної Словаччини”. Упорядкував, вступну статтю і примітки написав Орест Зілинський. Музичний матеріял підготувала Тамара Гошовська-Кудрнова. Пряшів, 1971. (Досі не видана книга, збережена у коректорських гранках).

55. _____. “Lidové balady v oblasti západních Karpat. Interetnická skupina”. Studie ČSAV, č. 13. Praha: Academia, 1978.

56. _____. “Slovenská l’udová balada v interetnickom kontexte”. Klenotnica slovenskej l’udovej kultúry. Zv.12. Bratislava: Veda - vydavatel’stvo SAV, 1979.

57. Ілюк, Мирослав. "З українського фольклору східної Словаччини". Редактор публікації Мирослав Ілюк. Репертуарний збірник No. 2 (46). Пряшів: Фольклорно-етнографічна комісія при ЦК КСУТ, 1965.

58. Janota, J. Kilka szczegółów etnograficznych. У кн. "Bardejów. Historyczno-topograficzny opis miasta i okolicy". Kraków, 1862: 107-30.

59. Калиняк, Іван. "Народне весілля. Село Рівне Свидницького округу". Науково-популярна бібліотека ЦК КСУТ, No. 12. Пряшів, 1979.

60. "Карпаторусский календарь Лемко-Союза". Клівленд-Йонкерс, 1929-1970.

61. Каршко, Андрій. "Вершечку зелений. Збірник пісень із Тихого Потока". Зібрав Андрій Каршко. Пряшів: ЦК КСУТ, 1981.

62. _____. "Любов мого серця. Народні балади". Зібрав Андрій Каршко. Пряшів: ЦК КСУТ, 1976.

63. _____."Маковицькі нути. Найуспішніші пісні Маковицької струни". Упорядкував Андрій Каршко. Пряшів: ЦК КСУТ, 1984.

64. _____. "Пісні з-під Газдорані". Зібрав Андрій Каршко. Пряшів: ЦК КСУТ, 1976.

65. А. Каршко, М. Гарбера. "Збірник пісень". Позачергове видання ЦК КСУТ, Пряшів, 1985.

66. Kolberg, Oskar. "Krakowiaki i mazurki z okolic Krakowa". Kraków, 1874.

67. _____. "Dzieła wszystkie". T. I (Pieśni ludu polskiego); 2 (Sandomierskie); 4 (Kujawy II); 6 (Krakowskie II); 25-28 (Mazowsze II-V); 40 Mazury Pruskie; 43 (Śląsk); 44-45 (Góry i Podgórze); 48 (Tarnowskie i Rzeszowskie); 46 (Ruś Karpacka); 49-50 (Sanockie-Krośnieńskie I-II); 56-57 (Ruś Czerwona I-II). Wrocław, 1961-72.

68. Колесса, Іван. Галицько-руські народні пісні з мелодіями. "Етнографічний збірник НТШ". Т. II. Львів, 1902.

69. Колесса, Філарет. "Народні пісні з Галицької Лемківщини. Тексти й мелодії". Зібрав, упорядкував, пояснив Др. Філярет Колесса. "Етнографічний збірник НТШ", т. XXXIX-XL.

70. _____. "Народні пісні з південного Підкарпаття". Тексти й мелодії із вступною розвідкою. "Науковий збірник тов. Просвіта в Ужгороді". Р. 2. Ужгород, 1923. Переднє слово, тексти й мелодії.

71. _____. Народні пісні з Підкарпатської Руси (Мелодії й тексти). "Науковий збірник товариства Просвіта в Ужгороді". Р. 13-14. Ужгород, 1938: 49-149.

72. _____. "Руські народні пісні з Південного Підкарпаття (чоловічий хор)". Прага, 1922. Передрук у кн. Ф. Колесса "Музичні твори". Київ, 1972: 221-32.

73. _____. "Руські народні пісні з Підкарпатської Русі (мішаний хор)". Прага, 1922. Передрук у кн.: Ф. Колесса. "Музичні твори". Київ, 1972: 182–220.

74. Kollár Ján. "Narodnie spievanky". Zv. 1-2. Budin, 1931-2. 2-e vyd.: Bratislava, 1953.

75. Костельник, Осиф та Биндас, Дюра. "Южнославянских Русинох народни писнї". У мену Руского Народного Просвитного Дружства позберали и ушорели Осиф Костелник и Дюра Биндас. Руски Керестур, 1927.

76. Костюк, Юрій. "Українські народні пісні Пряшівського краю". кн. I. Упорядкував Юрій Костюк. Братіслава: Словацьке видавництво художньої літератури 1958.

77. Кралицький, Анатолій. Изъ угро-русскихъ народныхъ пѣсней. Временникъ Института Ставропигийского". Львів, 1871.

78. Кремпа, Іван. "Балади. З народного студника". Додаток "Нового життя", 1969, No. 5.

79. _____. "З пісенного багатства". Додаток "Нового життя", 1971, No. 10.

80. _____. "Парубоцькі пісні. З народного студника". Додаток "Нового життя", 1967, No. 51–2.

81. Кречко, Михайло. "Закарпатські народні пісні". Ужгород, 1959.

82. _____. "Закарпатські пісні та коломийки". Упорядкували М.М. Кречко та П.В. Лінтур. Ужгород: Карпати, 1965.

83. _____. "З народної криниці". Обробки українських народних пісень для хору М. Кречка. Київ: Музична Україна, 1986.

84. Krpelec, Bartolomej. "Bardejov a jeho okolice dávno a dnes". Turčianský Svätý Martin, 1935.

85. Куцер, Андрій. "Гей, діточки, дайте ручки". Народні дитячі гри українців Чехословаччини. Пряшів: Словацьке педагогічне видавництво – відділ української літератури, 1972.

86. Лазорник, Федір. "Співаночки мої". Збірник народних пісень Пряшівського краю. Зібрав і упорядкував Федір Лазорик. Пряшів: Словацьке видавництво художньої літератури, 1956.

87. "Лемківська сторінка". Тижневик. "Наше слово". Варшава, 1956–86.

88. Лінтур, П. В. "Народні балади Закарпаття". Запис та впорядкування текстів, вступна стаття і примітки П.В. Лінтура. Львів: Видавництво Львівського університету, 1966.

89. _____. “Ой зацвіла черемшина”. Народні пісні з голосу Ганни Ільницької. Київ: Музична Україна, 1981.

90. Майчик, Іван. “З репертуару Олександра Врабеля”. Упорядник Іван Майчик. Київ: Музична Україна, 1982.

91. _____. “Українські народні пісні в запису та обробці Івана Майчика”. Київ: Музична Україна, 1980.

92. Matuš, František a Hrušovský, Jozef. “Šarišské ľudové piesne zo súťažnej prehliadky. “Krása životu”. zv. 1-3. Prešov: Okresné osvetové stredisko v Prešove, 1982-5. - (rot.)

93. Мельник, Оксана. “Словацько-українські пісенні зв’язки”. Львів: Видавництво Львівського університету, 1970.

94. Микита, Степан. “Мої улюблені пісні”. Репертуарний збірник. Пряшів: ЦК КСУТ, 1966, No. 2.

95. Мигалич, Іван. “Кам’яна, Кам’яна. Збірник пісень із Лабірщини Зібрав Іван Мигалич. Пряшів: ЦК КСУТ, 1980.

96. Мишанич, Степан Васильович. “З гір Карпатських. Українські народні пісні-балади”. Ужгород: Карпати, 1981.

97. Mika, Emil, Adolf Chybiński. “Pieśni orawskie”. Materjaly do polskiej muzyki ludowej. T. I. Kraków, 1957.

98. Mišík, Štefan. “Piesne zo Spiša”. Piesne ľudu slovenského. Zoš. 1. Turčianský Svätý Martin, 1898.

99. Млинарич, Юрій. “Українські народні пісні”. Пряшів: Словацьке видавництво художньої літератури у Братіславі 1956.

100. Мушинка, Микола. “З глибини віків”. Антологія усної народної творчості українців Східної Словаччини. Склав Микола Мушинка. Пряшів: Словацьке педагогічне видавництво - відділ української літератури, 1967.

101. _____. “З українського фольклору Східної Словаччини”. Пряшів: Східнословацький український музей в Красному Броді, 1963.

102. _____. “На чужині” (Пісні про еміграцію в Америку). Зібрав М. Мушинка, мелодії записав Ю. Костюк. Додаток до “Нового життя”, 1964, No. 3.

103. _____. “Срібна роса”. З репертуару народної співачки Анці Ябур із Стащина. Упорядкування, вступна стаття та примітки М. Мушинки. Науково-популярна бібліотека ЦК КСУТ, No. 4. Пряшів, 1970.

104. Надь, Николай. “Русский Соловей”, Відень, 1891. Передрук — Нови Сад, 1988.

105. "Наш Лемко". Тижневик. Львів, 1936–9.

106. Oleszcuk, A. "Pieśni ludowe z Poldlesia". Wrocław, 1956.

107. Ortutay, G. "Magyar népbaladák". Budapest, 1968.

108. Papp, Štefan. "Grekokatolicki duchovni pisni". Пряшів: Greko-katolickij ordinariat v Prešove, 1969.

109. Plícka, Karel. "Slovenský spevník". Zv. I. Bratislava, 1961.

110. Подгаєцький, Антон. "Карпатські мелодії". Збірник українських пісень Східної Словаччини Пряшів: Словацьке педагогічне видавництво – відділ української літератури, 1976.

111. Ребошапка, Іван. "Відгомін віків". Збірник народних балад, історичних пісень та пісень-хронік. Зібрав і упорядкував Іван Ребошапка. Бухарест: Критеріон, 1974.

112. _____. "Народні співанки". Зібрав і упорядкував Іван Ребошапка. Бухарест: Літературне видавництво, 1969.

113. Roger, J. "Pieśni ludu polskiego w Górnym Śląsku". Wrocław, 1862, 2-е вид. 1880.

114. Роздольський, Йосиф. "Галицько-руські народні мелодії" зібрані на фонограф Йосифом Роздольським, списав і зредагував Станислав Людкевич, ч. I–II. "Етнографічний збірник НТШ", т. 21–2, Львів, 1906–7.

115. Рудловчак, Олена. Закарпатоукраїнські фольклористи і їх фольклорні записи 50–60 років м.ст. в рукописних фондах Якова Головацького. "Науковий збірник Музею української культури у Свиднику". Т. 11. Пряшів, 1983: 183–494.

116. _____. Збірник західноукраїнських народних пісень Я. Головацького і першоджерела вміщених у ньому закарпатоукраїнських пісенних текстів. "Науковий збірник Музею української культури у Свиднику". Т. 9, кн. I. Пряшів, 1980: 83–134.

117. Русинко, Іван. "Меджі двома горами". Збірник пісень з Бехерова і Регетівки Бардіївського округу. Зібрав Іван Русинко. Пряшів: ЦК КСУТ, 1983.

118. Sirovátka, Oldřich. "Lidové balady na Slovácku". Uherské Hradiště, 1965.

119. "Slovenské l'udové piesne". Zv. I. Bratislava, 1950 (2-е вид. 1959); II. 1952; III. 1956; IV. 1964.

120. "Slovenské spevy". D. I-III. Turčianský Svätý Martin, 1888-1926. 2-е вид. Bratislava: Opus, d. I, 1972; d. II, 1973; d. III, 1976; d. IV, č 1. 1978.

121. Соболевський, Михайло. "Лемківські співанки". Київ: Музична Україна, 1967.

122. Stefanowski, Paweł. "Łemkowskie pieśni ludowe". Na chór opracowali Tadeusz Chachaj i Czesław Sadaj. Rzeszów: Wojewódzki dom kultury w Rzeszowie, 1964. (Rot.)

123. Strenk, Mikuláš a kol. "Jarabina". Prešov: MNV a JRD Jarabina, 1969.

124. Szémán, János. "Sáros vármegye népköltészete". Eperjes: Széchenyj-Kör kézirata, 1910.

125. Тимко, Онуфрий. "Наша лирика". Зборник народних и популярних писньох. Приготовел Онуфрий Тимко. Руски Керестур: Руске слово, 1955.

126. _____. "Наша писня". Збoрнїк народних и популярних писньох югославянских Русинох. Зоз нотним укладом, текстами и музично-етноґрафичну наукову документацию. Приготовел Онуфрий Тимко. Руски Керестур: Руске слово, кн. I, 1953; кн. II, 1954; кн. III, 1954.

127. Tóth, S. "Sáros vármegye monografiája". A vármegye kölségén. Budapest, T. I., 1909; T. II, 1910; T. III, 1911.

128. Falkowski, Jan. "Na pograniczu łemkowsko-bojkowskiem". Zarys etnograficzny. Lwów: Towarzystwo ludoznawcze, "Prace etnograficzne", Nr. 2, 1935.

129. Фенцик, Степан А. "Пісні пôдкарпатских русинов". Част. I–II. Составив Степан А. Фенцик. Praha; Державне издательство, 1921–2.

130. Цимбора, Юрій. "Заспівайме собі двома голосами". Збірник популярних українських пісень Східної Словаччини. Пряшів: Словацьке педагогічне видавництво – відділ української літератури, 1974.

131. _____. "Збірник пісень для дитячих і мішаних хорів". Упорядник Юрій Цимбора. Пряшів: ЦК КСУТ,1978. (Рот).

132. _____. "На майданах". Збірник пісень з області Спиша, частина 2. Зібрав Юрій Цимбора. Пряшів: ЦК КСУТ, 1979.

133. _____. "Народні пісні для мішаного і жіночого хорів". Зібрав Юрій Цимбора. Братіслава: Словацьке видавництво художньої літератури, 1958.

134. _____. "Поляна, поляна". Збірник пісень з області Спиша. Зібрав Юрій Цимбора. Пряшів: ЦК КСУТ, 1978.

135. _____. "Співаю і граю". Збірник українських народних пісень для виконання під акомпанементи акордеону в обробці Юрія Цимбори. Пряшів: ЦК КСУТ, 1971. (Рот.)

136. _____. "Українські народні пісні Східної Словаччини". Кн. II. Упорядкував Юрій Цимбора. Пряшів: Словацьке педагогічне видавництво – відділ української літератури, 1963.

137. Ciger, Anton. "Sto šarišských piesní". Turčianský Svätý Martin, 1956.

138. Czernik, Stanisław. "Polska epika ludowa". Biblioteka narodowa, seria I, Nr. 167. Wrocław - Kraków, 1958.

139. Шмайда, Михайло. "Балади". Зібрав М. Шмайда. Прикладення "Нового життя", 1963, No. 31.

140. _____. "З народної пам'яті". Част. І. Народна поезія. Записав та впорядкував Михайло Шмайда. Свидник: Свидницький Музей української культури. Додаток до ж. "Дукля", 1969.

141. _____. "Рекрутські пісні". Додаток "Нового життя", 1967, No. 57.

142. _____. "Утішки". Додаток "Нового життя", 1965, No. 38.

143. Šrámková, M. "Katalog českých lidových balad". Zv. IV. Rodinná tematika. Praha, 1970.

144. Щуровська-Россіневичова, П. І. "21 народня пісня в 3-голосовому укладі для шкільних хорів". Ужгород: Книга, 1936.

145. Jaworska, Zofia et al. "Pieśni Podhala". Antologia. Przygotował zespół: Zofia Jaworska, Aurelia Mioduchowska, Jan Sadownik, Antoni Sledzijewski. Częśc muzyczną, przygootowała Szurniak-Boguska. Warszawa, 1971.

146. Яворський, Ю.А. "Материалы для истории старинной песенной литературы в Подкарпатской Руси". Praha: Knihovna pro výskum Slovenska a Podkarpatské Rusi,

147. _____. "Новые данные для истории старинной малорусской песни и вирши". I-XII. Львів, 1921. XIII-XIX. Львів, 1922. 1934.

148. Яшенко, Леонід. "Буковинські народні пісні". Київ, 1963.

МЕЛОДІЇ

до текстів пісень збірника Никифора Лещишака

В додатку наведено зразки 112 мелодій із 21 збірника народних пісень лемків на території Польщі, Закарпатської України та Східньої Словаччини. Подані вони в такому порядку, в якому йдуть за собою тексти у нашому збірнику. Не до кожного тексту мені вдалося розшукати конкретну мелодію, зате до ряду текстів знайдено більше мелодій. Якщо вони суттєво відрізнялися одна від однієї, я навів два або три зразки.

Біля кожної мелодії наведено чотири цифри. Перша означає – порядковий номер мелодії, друга – порядковий номер тексту у збірнику Н. Лещишака; в дужках наведено номер збірника за списком варіянтів (с. 132–49) та номер мелодії у даному збірнику. Де пісні не нумеровані, подано сторінку. Зіркою позначені більш віддалені варіянти текстів або близькі варіянти текстів наведені не в першій, але в дальших строфах.

Біля кожної мелодії зазначено посилання лише на один текст, хоч, у дійсності, вони підходять під усі тексти даної поетичної структури. Порядкові номери текстів у збірнику Н. Лещишака, до яких у додатку наведені мелодії, графічно зазначені зіркою.

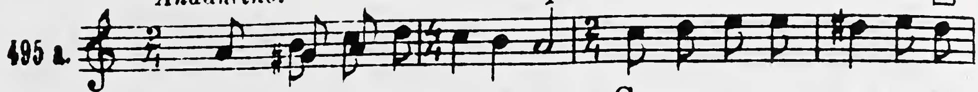
В ряді текстів відсутні вигуки ("ой", "ей", "гей"), приспіви та повторення окремих слів та цілих строф, наведені у нотних додатках. У зв'язку з тим, мелодія не завжди точно відповідає текстові.

За перевірку нотних додатків висловлюю ширу подяку доц. Юрію Костюку.

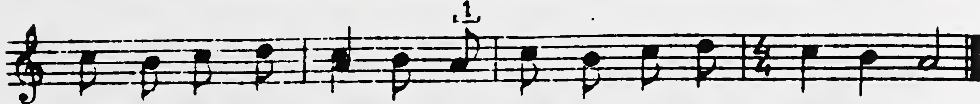
A B, A C, A C, A B (4 + 3)bis, (4 + 3)bis *Висова.*

Andantino.

495 a.

Ста- ла ся нам но ви-на, Ста-ла ся нам но-ви-на,

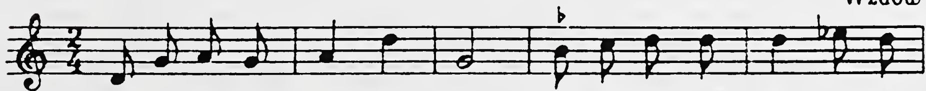

Па- ні па- на за- би- ла, Пз- ні па- на за- би- ла.

Сп. Анна Дудич.

1 1 (69, 495a)

Wzdów

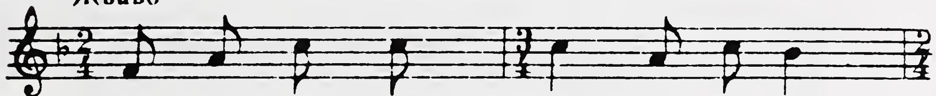
Sta- ła się nam no - wi - na, sta - ła się nam no - wi - na,

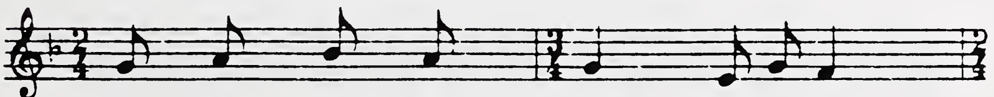
pa - ni pa - na za - bi - ła, pa - ni pa - na za - bi - ła.

2 1 (67-50, 388)

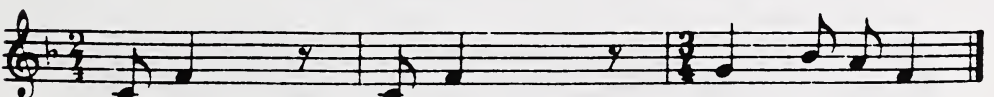
Жваво

Пі_ шов ста_ рий рі_ пу ко_ пац,

а дів_ чат_ ко в кор_ чму льо_кац.

А- га! И. ги! В кор_ чму льо.кац.

3 2 (18, 380*)

Moderato

Пу – шов Ян – чо , на о – гля – ды, пу – шов Ян – чо на о – гля – ды без ма – те – ри – ной по – ра – ды, без ма – те – ри – ной по – ра – ды.

4 3 (103, 14)

Sostenuto *Кечківці*

І - шол Я - ні - чок во - гля - ди, і - шол Я ні - чок во - гля - ди без ма - те - ри - ной по - ра - ди, без ма - те - ри - ной по - ра - ди.

5 3 (136, 468)

Помірно

На По_ до_ лю бі_лий ка_ мін, на По_ до_ лю бі_ лий ка. мін, по_ до_ лян_ ка сі_ дит на нім, по_до_ лян_ка сі_ дит на нім.

6 4 (121, 182)

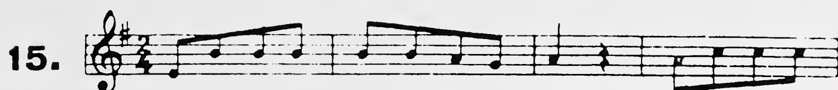
Czaszyn

7 4 (67-50, 383)

Vivace (Ю. К.)

15.

1. На до- ли- нѣ бѣ- лый камѣнь, ку! на вер ши-нѣ

бѣлый камѣнь вер- хо- винка сидить на нѣмъ, куку- рѣку, ку- ку- ку!

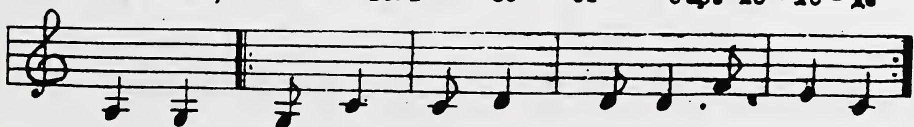
8 4 (45, 15)

Гей, о - же - нив - ся ста- рий, ста- рий

сив - чак, а взяв со - бі баре мо - ло - де

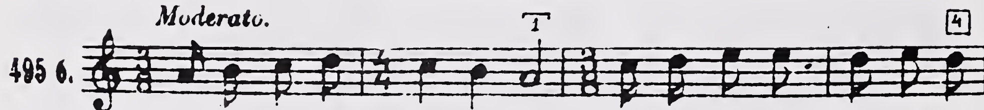
дів - ча, е - я, го - я, мо - ло-де дів-ча !

9 15 (36, 6*)

ABAC A AB (+ 3) (4 + 3) **Висова.**

Moderato.

495 б.

І- шло дів-ча на во- ду, І- шло дів-ча на во- ду

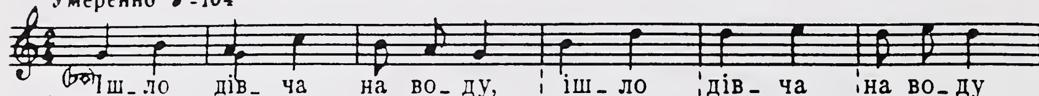
Під зе- ле- ну за- гра-ду, Під зе- ле- ну за- гра-ду.

Сп. Анна Дудич і Мар. Гойсак.

10 6 (69, 495б)

Порошково

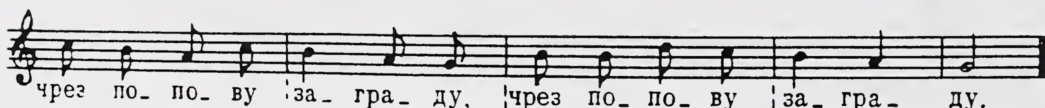
Умеренно ♩=104

Іш_ло дів_ ча на во_ ду, іш_ло дів_ ча на во_ду

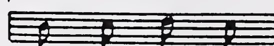
Вар.

чрез по_ по_ ву за_ гра_ ду, чрез по_ по_ ву за_ гра_ ду.

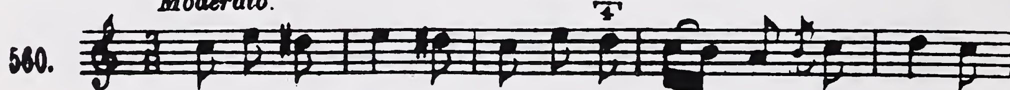

11 6 (28, 251)

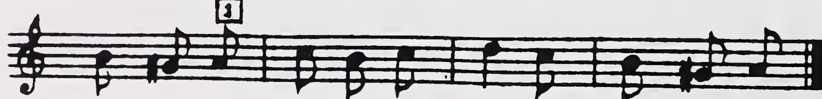
AB, ȦḂ, ȦḂ (5 + 3, 5̇ + 3̇), (5̇ + 3̇) **Висова.**

Moderato.

560.

І-шли ри- ба- ри на ри- би Аж до глу- бо-кой

до- ли- ни, Аж до глу- бо- кой до- ли- ни. Сп. А. Дрекслер.

12 7 (69, 560)

ȦB₁AḂ₁₁⁵AB₁ȦB (5 + 3)ᵇⁱˢ₁₁ (5 + 3)ᵇⁱˢ *Пинтна*

Andantino.

432 a.

О- ра- ла ба- ба за- гра- ду, О- ра- ла ба- ба
за- гра- ду, Пришов'ґ ні сам краль на ра- ду,
Пришов'ґ ні сам краль на ра- ду

Сп. Авт. Тарбай

13 10 (69, 432а)

Павлик Зузана, 1966 р
Вищій Орлик

Ма ко - ви ця не о - ра на, Ма - ко - ви - ця
не о ра - на, гей, лем - ку - ля ми за - си - на - на,
гей, лем ку - ля - ми за - си - на - на.

14 11 (40, 17*)

Moderato con colore

Убля

А там до - лов, на рі - ню, ле - жит´ Ян - чі,

чер - ве - на ру - жа, друб - на фі - ял - ка, в вер - би - ню.

15 12 (136, 407)

Moderato

Нижній Мирошів

1. Ку - па - ло - ся дів - ча в ста - ві, ку - па - ло - ся

дів - ча в ста - ві, гей, пас - ло ко - ні на о - та-

ві, пас - ло ко - ні на о - та - ві.

Fine.

2. Швар - ний шу - гай і - шол з по - ля,

D.S. al Fine.

16 13 (136, 432)

od Ustrzyk

Oj, po pid haj Fe - sie ty - la - tka pa - sa - la.

ty - la - tka pa - su - cie, Fe - sie za - hu - ka la

17 14 (67-50, 86)

А В, А³ В, А В С (6 + 6)„(6 + 6, 6 + 6 + ¹+ 6) *Ганчова.*

Moderato.

603 б.

Оп. М. Сокол.

18 14 (69, 603б)

Moderato

19 15 (95, 26)

A, B„B, A 6, (6„6), 6 Розстайне.

Allegro.

386.

А со-ва кра-льо-ва, А со-ва кра-льо-ва

Ве-сі-ле справ-ля-ла, Ве-сі-ле справ-ля-ла.

Сп. Ів. Гоник.

20 17 (69, 386)

Allegretto

I в.

За-яць тра-ву ко-сить лиш-ка заг-ра-бу-є

ко-мар ко-пы на-кла-дать, муш-ка пры-топ-ту-є

21 18 (95, 14)

Andantino Цігла

Тан-цю-ва-ла рі-па з ма-ком, а пас-тыр-нак

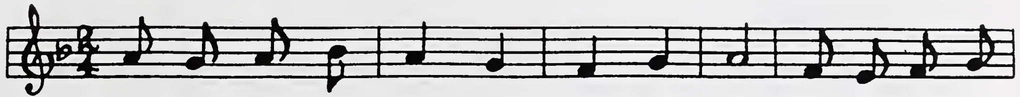
з коп-рив-ня-ком, кар-пе-лі шя чу-ду ва ли,

та кый та-нець не ви-да-ли.

22 19 (85, 26)

В темпі хромки

Марусин Йосиф, 1969 р.
Розтоки

Не по – віч, Га - нічко, ни - ко - му, жем ти ви - про -

ва - дил до - до - му, а- лем ти так по - віч от - цо -

ві, най ті ко – ли- соч- ку го – то – вит.

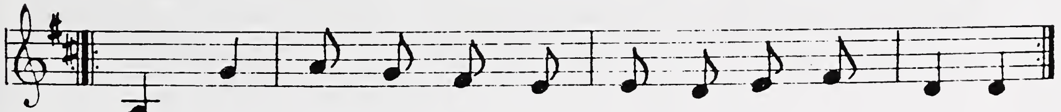
23 20 (40, 259*)

Варга Марта, 1973 р.
Чабалівці

Жваво

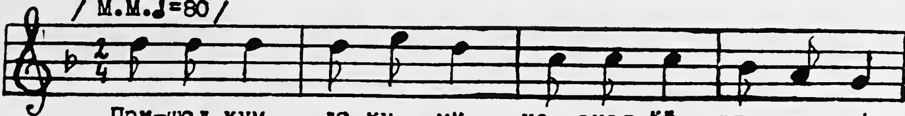
Ей, на гос - ти - ні м би - ла, па - лін - ку-м не пи - ла

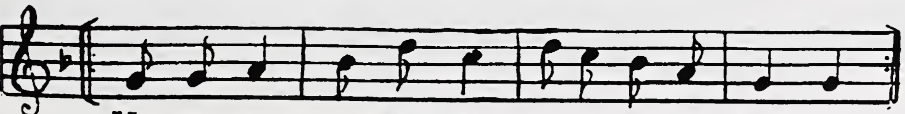
о - ни не да ва - ли, а я не про - си ла

24 21 (40, 127*)

Спокійно
/ М.М. ♩=80 /

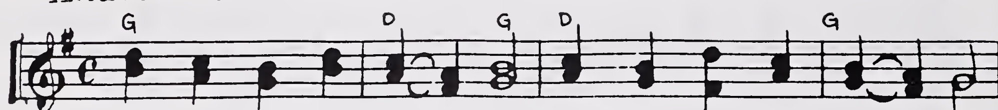
При–шол кум до ку – ми, не знал її што ре – чі:

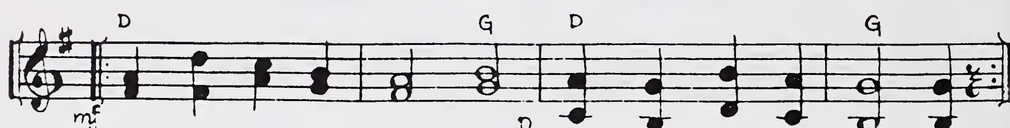
"І – те, ку – мо, да – лє, бо не мам де ле – чі!"

25 22 (101, 4)

Andantino

1 МА-МО МО - Я, МА - МО, Я ШЕ НА ЦЕ ВО - ЛАМ,
2 МА-МО МО - Я, МА - МО, ЧОМ ШИ МИ БРА - НЄ - ЛА
3 ДЗИВ-КО МО - Я, ДЗИВ - КО, ПРИ-ЗНАМ СВО - Ю ВИ - НУ
4 ШУ-ГАЙ МИ - ЛИ, ШУ - ГАЙ, ДА ТО НЕ МАЦ МО - Я

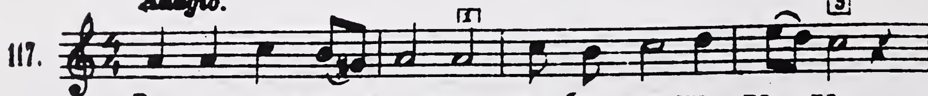
1 ЧИ Я НЄ ВИ - РО - СЛА, КЕ - ДИ ЖЕ ШЕ О - ДАМ?
2 О - ДАЦ, ШЕ ЗА ТО - ГО, КО - ГО Я ТАК СЦЕ - ЛА?
3 Я ЦЕ НЄ О - ДА - ЛА, БО ЦЕ МАМ Є - ДИ - НУ.
4 ДА-ВНО БИ Я БУ - ЛА ВИР-НА ЖЕ-НА ТВО-Я.

26 23 (126-1, 3*)

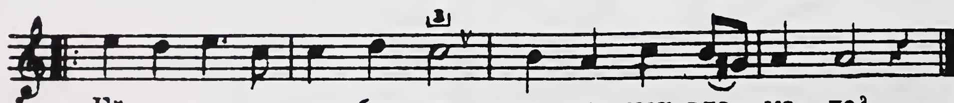
А̇ B₁ C А̇ᵣ (6 + 6), (¹+6 + 6) ***Чистогорб. п. Сянік.***

Adagio.

117.

За- зу- лень- ко си- ва, де бу- деш ку- ва- ла,

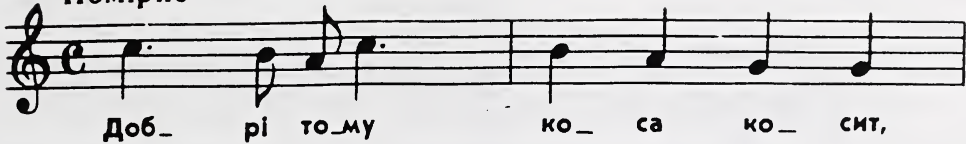

Ей кед весь си на буч- ку вер- шо- чок зло- ма- ла?

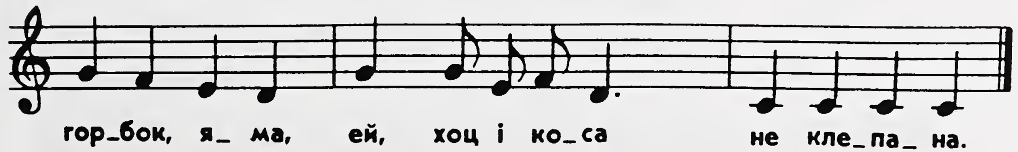
Зап. Юлія Назаревич

27 25 (69, 117)

Помірно

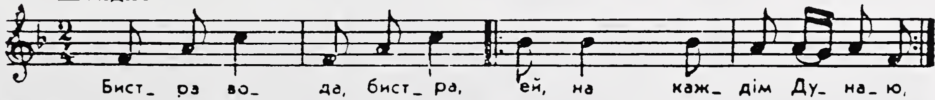

28 31 (121, 36*)

Швидко

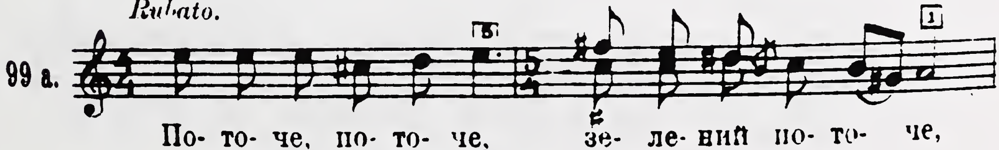

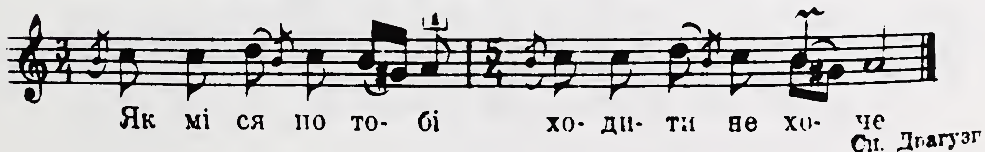

29 32 (31, 634)

A B̓, C B̓ 2 (6 + 6) *Волтотова.*

Rubato.

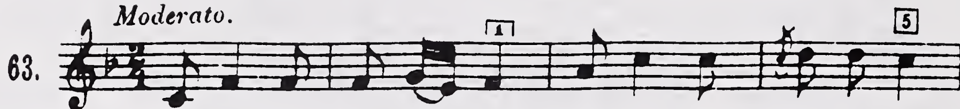

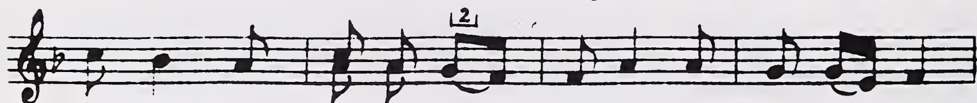
30 33 (69, 135)

А А, А А 2 (6 + 6) *Волтошова.*

Moderato.

Не бу- ду, не бу- ду дроб-ний о- вес ко- сив,

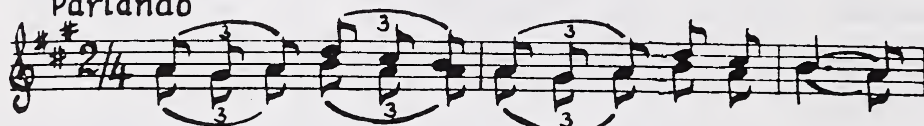

Пі- ду до Ся- ноч- ка, бу- ду ша- блю но- сив.

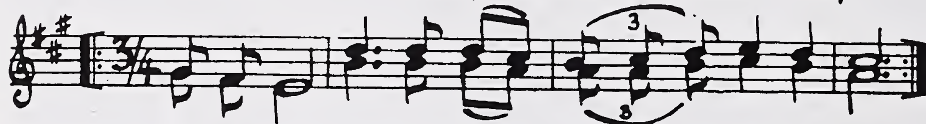
Сп. Драгузи.

31 36 (69, 63*)

Parlando

По-ля-на, по-ля-на, верш-ком ма-льо-ва-на,

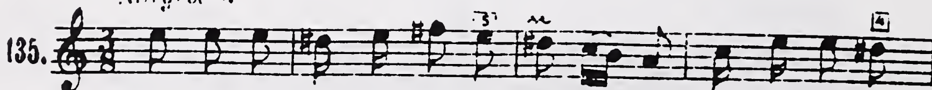

хто же тя ма-льо-вав, фар-бы не жа-ло-вав.

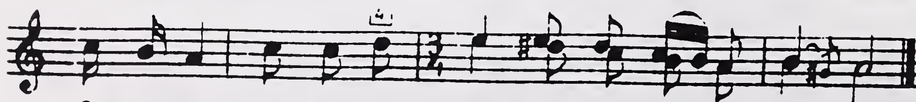
32 37 (134, 36)

А А, В С (1+6 + 1+6). (6 + 1+6) *Пантна.*

Allegretto.

Ей по- ля- на, по- ля- на та дав- но не о- ра- на,

О- ра на би би- ла, ей же- би мо- я би- ла.

Сп. Антоха Вольняк.

33 37 (69, 135)

Сдержанно ♩=72 Ореховица

(8a) Ко_ло са_ду про_ход_жа_ю, ста_ну со_бі та й ду_ма_ю. Ой ду_ма_ла, го_во_ри_ла, не є то_го, шо_м лю_би_ла.

34 41 (28, 181*)

Досить жваво

Доб_ рі то_ му ко_ са ко_ сит, доб_ рі то_ му ко_ са ко_ сит, што му ми_ ла ї_ сти но_ сит, што му ми_ ла ї_ сти но_ сит.

35 46 (18, 252-3)

ȦB, ȦB 2 (1+6 + 6) Устє руське.

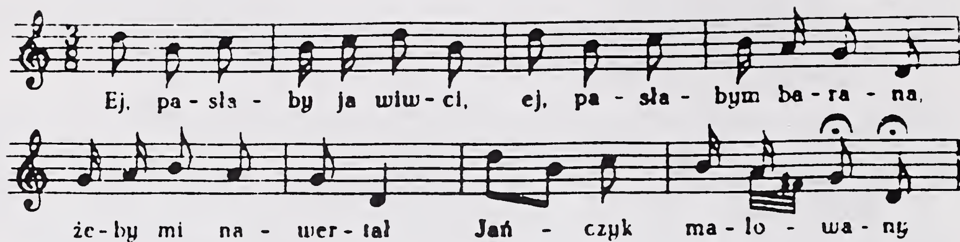
Andantino.

69. Та деж то- та й о- веч- ка, што пе- ред во- ди- ла? Ей пі- шла до из- бо- чин, ска- ла ей за- би- ла.

Confer № 52. Сп. Анiля Федоровська.

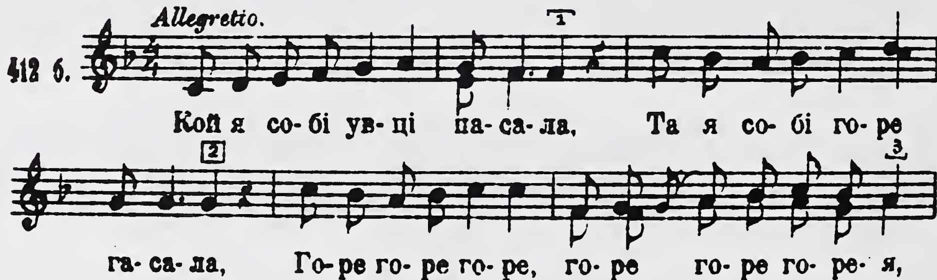
36 47 (69, 69)

Wołuszowa

37 48 (67-50, 121)

Ȧ Ḃ, A B,, A C, Ȧ Ḃ **2 (6 + 3),, (6 + 7, 6 + 3)** ***Пантна.***

38 51 (69, 412 б*)

Larghetto *Нижня Яблінка*

39 52 (136, 20)

2 (A B, A B„) 4 (4 + 3) *Пантна.*

Allegro.

Ей ю- га-се, ю- га- се, Та не пущай на на-ше,

Ей бо на-ши о-веч- ки Та на вий-дут на ва- ше.

Confer 424.

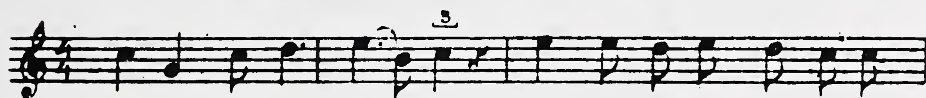
40 54 (69, 437)

ȦḂ,C,ȦḂ (¹+6 + 6), (6̇ + ¹+6̇ + 6) *Шкляри.*

Andantino.

Ей за- же- ну ко- ніч- ка ня зе- ле- ний о- вес.

Сам пі- ду до ми- лої, ей сам пі- ду до ми-лої

аж на ниж- ній ко- нец.

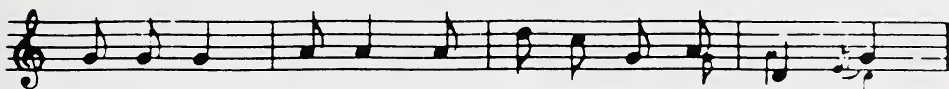
Сп. Гоцки і н.

41 55 (69, 261)

Czaszyn

He - la woł - ki, he - la na zé - lo - ny wo - wies

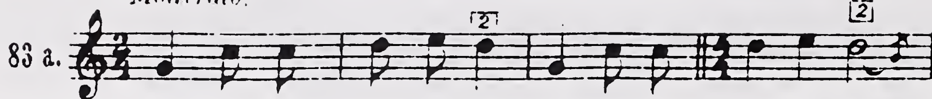

a ja na mu - zy - ke aż do My - cha - lo - wec

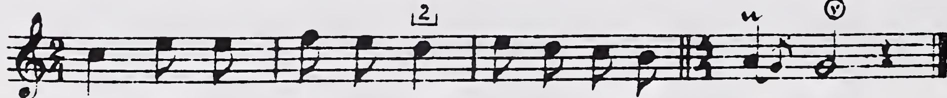
42 55 (67-50, 101)

A B_I A C 2 (6 + 6) *Устє руське.*

Moderato.

Же- би не та го- ра, не га му- вав- би я,

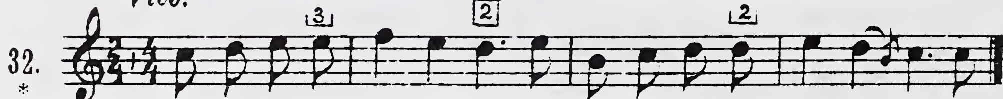

Же- би не то дів- ча не лю- бу- вав - би я.

43 59 (69, 83а)

A B_I A B 2 (4 + 4) *Ставіща.*

Vivo.

Вершком і-ду, ко-ня ве-ду, До-лин-ка ми вол-ки же-ну.

Сп. Роман Лаврин.

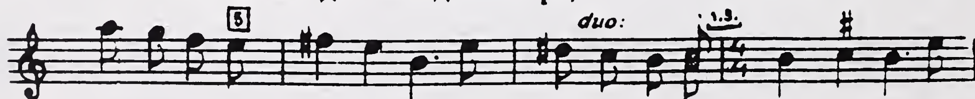
44 62 (69, 32)

A $\dot{B}_I$ A C_{II} A C_I A $\dot{B}$ $(4 + 4)^{bis}_{II}$ $(4 + 4)^{bis}$ *Устє руське.*

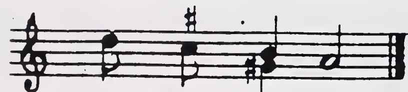
Moderato.

Те- че во- да з під я- во- ра, Те- че во- да

з під я- во- ра. Чер-па-ла єй ми- ла мо- я. Чер- па- ла єй

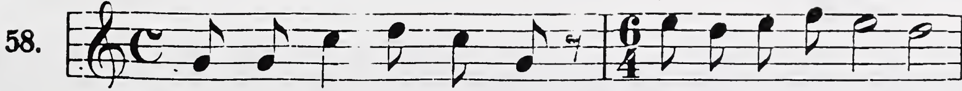

ми- ла мо- я.

45 63 (69, 497в)

Rubato. *Циґелка*

58.

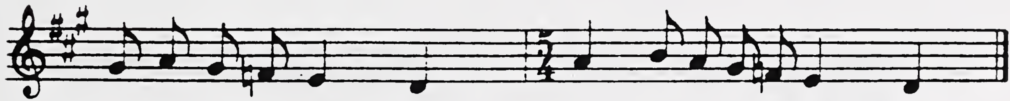

46 64 (70, 58)

Рухливо

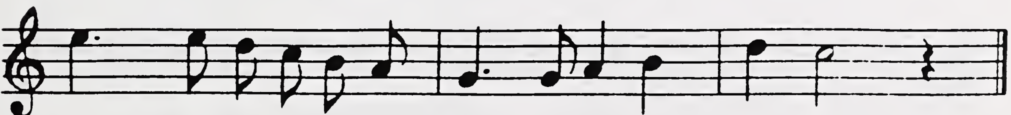

47 66 (121, 86)

Весело

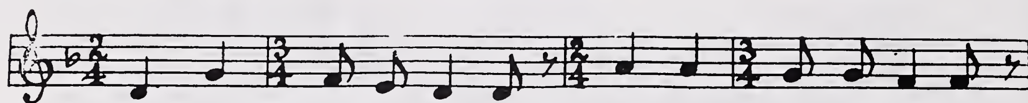
48 66 (18, 276)

Стоїть липка в полі

Лубас Марія, 1972 р

Не швидко, легенько

Гавай

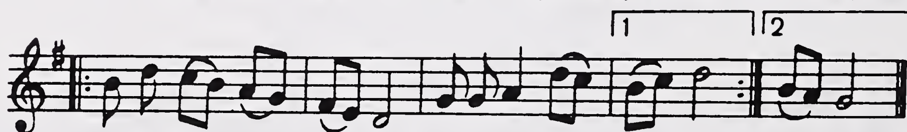

49 66 (136, 237)

Помірно

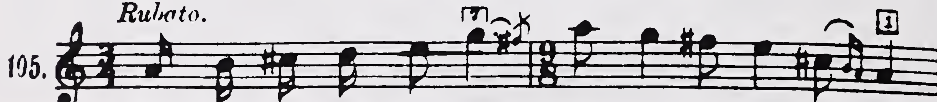

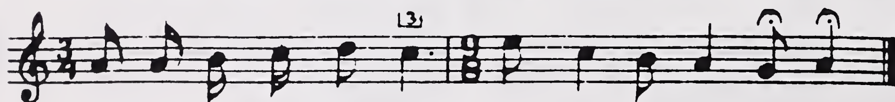

50 67 (121, 287)

A B₁ A B₂ 2 (6 + 6)

Rubato.

51 67 (69, 105)

В темпі чардашу

Варга Марта, 1973 р.
Чабалівці

Спі - вам со - бі, спі - вам зо жа - лю, ба - нос - ти,

ей, гой, а лю - де ду - ма - ют, же то з ве - се - лос - ти.

52 68 (36, 315)

Recitando.

Кострины

80\.

Ей, спі·вай, цяць-ко, спі вай, лю·бо тя слу-ха-ти,

Бо то-бі не шко-да трох фра-ї-рів ма-ти,

(Вар ч. 83/б).

53 69 (70, 80*)

А Ȧv, А Ȧv 2 (6 + 6)

Ганчова.

Andantino (parlando).

23\.

Спі· ва- ла· бим со- бі, шу· га- ю, о то· бі,

А- ле ти па· рад· ний, по· зе· раш по со· бі.

Сп. Юстина Чопор.

54 70 (69, 23)

Wzdów

Hej, mu-sie-li-ście chło-pcy, w Kra-ko-wie nie by-wać,

co wy nie u-mie-cie po kra-kow-sku śpie-wać.

55 71 (67-50, 576)

Andante con motto *giocoso*

МЕЛ. ТОН

G D G7

mf

1 { ФУ - Я - РА, ФУ - Я - РА О ДВА, О ТРИ ДЗИР - КИ
НЄ - СЦЕ - ЛА МИ ПИ - СКАЦ НА БО - ГА - ТИ ДЗИВ - КИ

2 { ВЩЕ - РА ПРЕД ВЕ - ЧА - РОМ ПРА - ВЕ ШЕ ЗМЕР - КА - ЛО
ДОК Я СЕ - БЕ ПИ - СКАЛ, ДЗИВ-ЧЕ ЗА - ШПИ - ВА - ЛО.

3 { МЕ - ШАЦ И ЗОР - НЇ - ЧКА ЗА - ШЛИ ПО - ЗА ХМА - РИ,
ЗА - ЦИХ ГЛАС МИ - ЛЄН - КЕЙ ЗА - ЦИХ И ФУ - Я - РИ.

G C D G

1 КЕД СЕ - БЕ ПО - ДУ - МАМ НА ТО - ТУ ХУ - ДОБ - НУ,
2 ЕЙ, ЧИ БИ ШЕ ТО ТАК ЗОС ФУ Я - РУ ЗЛЯ - ЛО,
3 ЦИ - ХА НОЦ, ЦИ - ХА НОЦ ОД ЗА - ПА - ДУ БЛЇ - СКА,

D G7

ДО - РАЗ МИ ЗА - ПИ - СКА АЖ НА ТО - ТУ СПО - ДНЮ.
КЕД БИ ШЕ ШЕР - ЦО ЕЙ З МО - ЇМ НЄ СКЛА - ДА - ЛО?
РО - ЗО - ГНА - ЛА НАС ЄЙ МАЦ, УЖ ШЕ МИ НЄ ПИ - СКА.

56 77 (126-1, 24)

Risoluto

Камйонка

Ей, ци то вам, гу - да - ци, ей, стру - ни по - пу - ка -

ли, ей, же сте уж так дав - но, ей, в Кам-йон - ці не гра-

ли, ей, же сте уж так дав - но, ей, в Кам-йон - ці не гра - ли?

57 80 (136, 31*)

Allegretto

Грабовчик

Вий - ду на до - ли - ну, а там со -

бі ста - ну, ко - му я ся, бо - же,

ко - му я ся, бо - же, до ру - чок

до - ста - ну.

58 82 (76, 147*)

ȦḂ,AḂ[6]„CCD,ȦḂ (4 + 4)[bis]„ ([3 + 3 + 3][refr.], 4 + 4) *Пантна.*

Andantino.

503.

Ма- мо мо- я, куп мі ко- ня, Ма- мо мо- я,
куп мі ко- ня, Ей- я гой, ся- я- я, ся- я- я,
Най не сі- джу дар- мо до- ма. Най не сі- джу
дар- мо до- ма.

Сп. Анна Вольняк.

59 86 (69, 503)

Andantino. 4 (4 + 4) *Люта.*

5.

Ой Бо-же мій, як то зле, Хто лю- бу- є,
не оз- ме, А я лю- бив тай у- зяв, Што ми Пан-біг
о- бі- цяв.

60 89 (70, 5*)

Allegretto

Гостовиці

61 90 (136, 348)

А Ä В В̈ₙ А А В⁵ В̈⁵ₗ А Ä В В̈

Маластів.

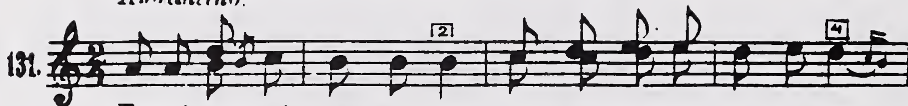
(4̇ + 4̇ + 3̇ + 3̈)ₙ (4̇ + 4̇ + 3̇ + 3̇, 4̈ + 4̈ + 3̈ + 3̈)

Moderato.

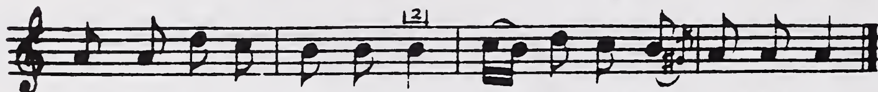
584.

62 91 (69, 584)

À A, À A 2 (¹+6 + ¹+6) *Пантна.*

Ей пі-шов мій ми-лень-кий, ей а- ни го не вид-но,

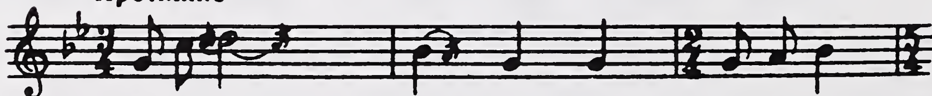

Ей лем му за дра-жеч-ком ей под-ко-ве- чок слід-но.

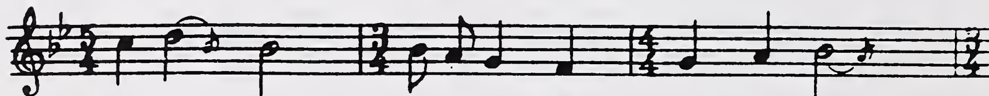
Сп. Авт. Вольняк.

63 93 (69, 131*)

Протяжно

Конич_ку си_ ва_ вий, ви_нес мя

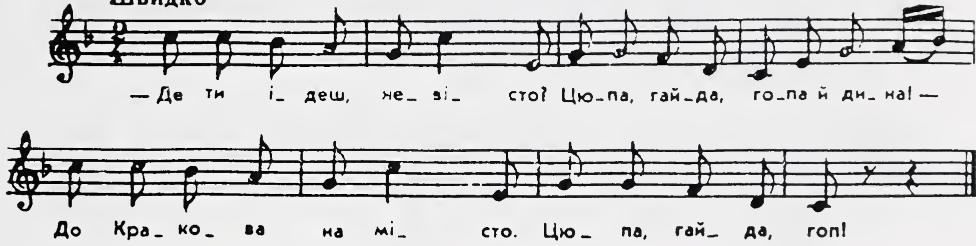

з му_ра_ ви; ой як мя не ви_ не_сеш,

стрі_ лю ти до гла_ ви!

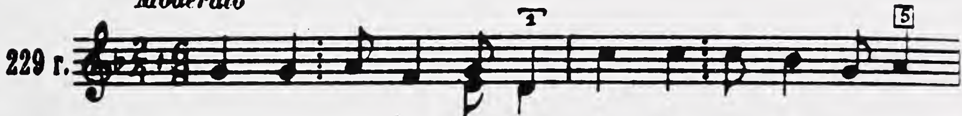
64 98 (18, 236)

65 100 (31, 634*)

А А, В В. А (6 + 6), (6 + 6 + 6) *Пантна.*

Moderato

Не ру- бай, не сти-най мо- ло- ду лі- щи- ну.

Не бер же ти ме- не, не бер же ти ме- не.

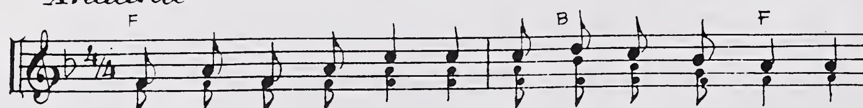
Сп. Антоха Вольняк.

мо- ло- ду дів- чи- ну.

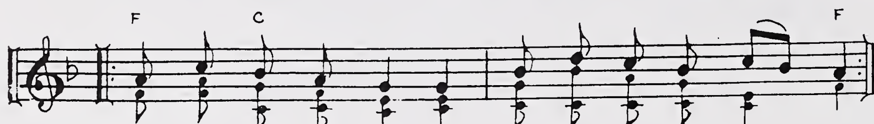
66 101 (69, 229г)

166. НЕ ЗРУБУЙ, НЕ СЦИНАЙ Б

Andante

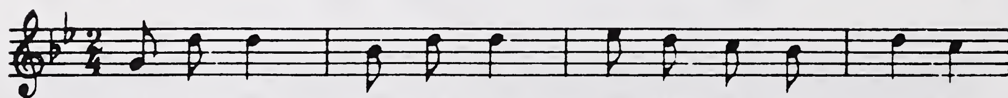
1, НЕ ЗРУ - БУЙ, НЕ СЦИ - НАЙ ЖЕ - ЛЕ - НО - ГО ДУ - БА;
2, ЛЮ - БА ТИ МНЕ ЛЮ - БА СЕР - ДЕНЬ - КУ МО - ЙО - МУ,
3, МО - ЖЕШ МИ - ЛИ ГЛЕ - ДАЦ ВШИ - РИМ ШВЕ - ЦЕ ДО - ЛЮ,
4, О - ЦО - ВИ НА ВО - ЛЮ, МА - ЦЕ - РИ НА ДЗЕ - КУ,

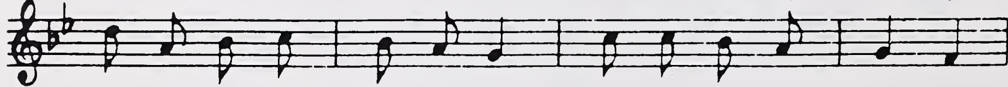
НЕ БЕР МЕ МОЙ МИ - ЛИ, КЕД СОМ ЦИ НЕ ЛЮ - БА.
ЛЕМ ЖЕ ШИ НЕ ЛЮ - БА О - ЦО - ВИ МО - ЙО - МУ.
НІҐ - ДА ТИ НЕ НАЙ - ДЗЕШ О - ЦО - ВИ НА ВО - ЛЮ.
И - ЩЕ ТИ ЗА - ПЛА - ЧЕШ ЗА ТВО - Ю МИ - ЛЕН - КУ.

67 102 (126-2, 166)

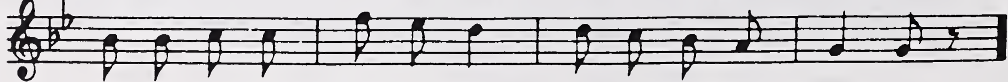
Moderato *Капішова*

Да - ла - с ня, ма - моч - ко, за ліс, за ду - би - ну,

ей, же - би я не при - шла, до тя на го - сти - ну.

Г. - я, го - я, го - я - я, до тя на го - сти - ну.

68 103 (136, 312)

Adagio con dolore

Тон.

1, Да - ли сце ме, ма - мо, за лєс, за - ду - би - ну,
2, Да - ли сце ме, ма - мо, гет аж за гра - ні - цу,

Же вим не хо - дзе - ла до вас на го - сци - ну.
Же вим не хо - дзе - ла до вас на жен - ти - цу.

Allegretto

А я през лєс прейдзем, прейдзем и ду - би - ну,
Лег - ко я гра - ні - цу скоком за о - би - дзем,

a tempo

А - лє до вас, ма - мо, при - дзем на го - сцину - ну.
А - лє до вас, ма - мо, на жен - ти - цу при - дзем.

69 103 (126-2, 135)

Moderato

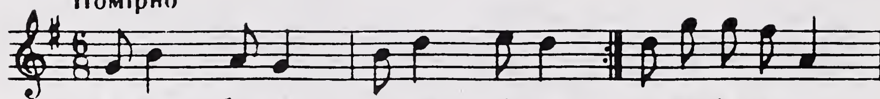
Бо же, бо - же, што шя ста - во,

же на яб - во - ні, же на яб -

во - ні яб - вок ма - во ма - во.

70 106 (134, 1*)

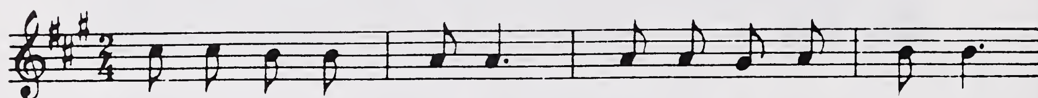
Помірно

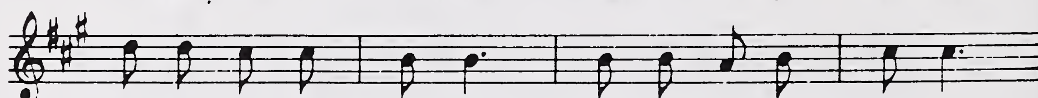

71 106 (18, 73*)

Risoluto *Липова*

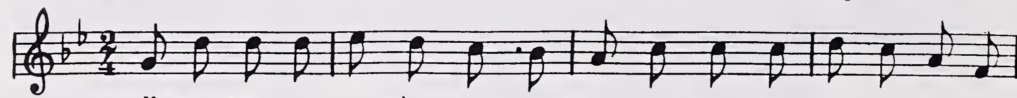

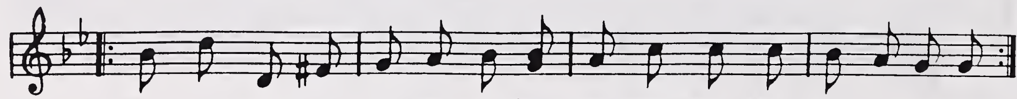

72 111 (136, 173*)

Animato *Збудська Біла*

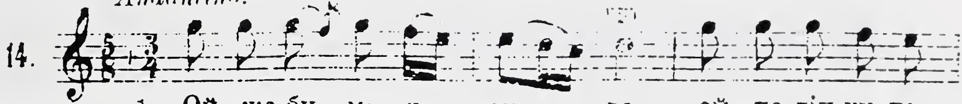

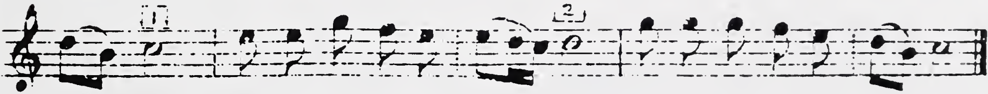
73 114 (76, 203*)

A A_1 A A 2 (^{1}+6 + ^{1}+6) *Лошнэ.*

Andantino.

1. Ой же-би мо- я ми- ла ой па-лін-ки не

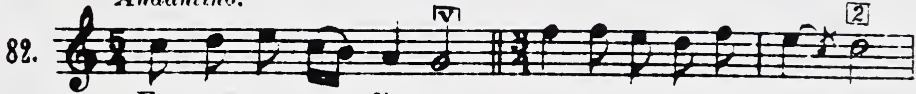

пи- ла, Ой купив-бим і піж- ми, ой штоби си хо-ди- ла.

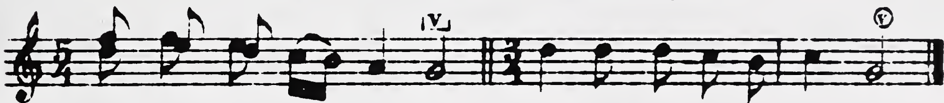
74 115 (69, 14)

A B_1 A B 2 (6 + ^{1}+6) *Маластів.*

Andantino.

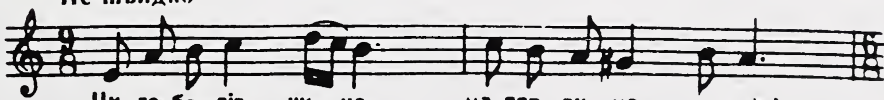
Ей наш ми-лий Бо же, ей зми-луй-ся на- до мнов,

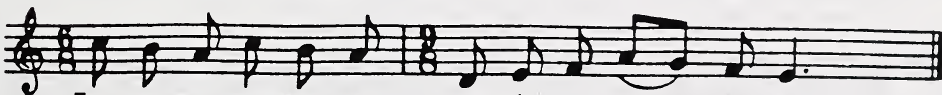
Ста-ну- лам на ка-мінь, ей звн-нув-ся ні- до мнов.

75 123 (69, 82)

Не швидко

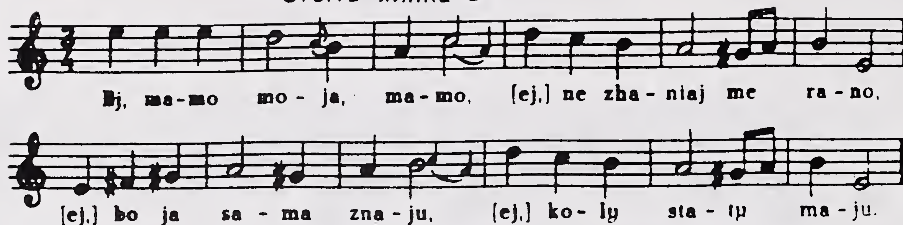
Ци те_бе, дів_ чи_ но, ма_ляр ви_ ма_ лю_вав!

До тво_ го ли_чень_ ка кра_ сі не жа_ лу_ вав!

76 125 (18, 158)

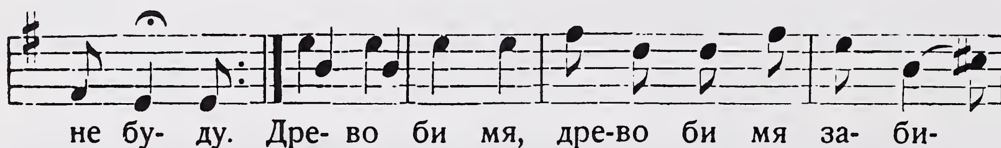
154 *Стоїть липка в полі* Cieszyn

77 127 (67-50, 353*)

Allegretto. [2(4+3)] bist (4 bis +3)+ + (4+3)+ реп. + (4+3) *Кострины*

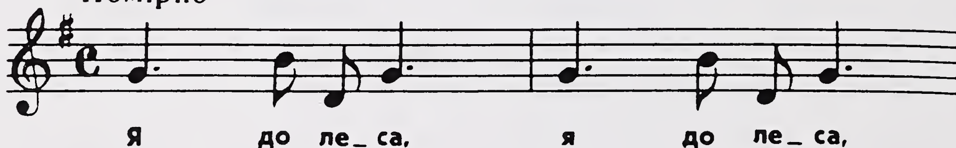

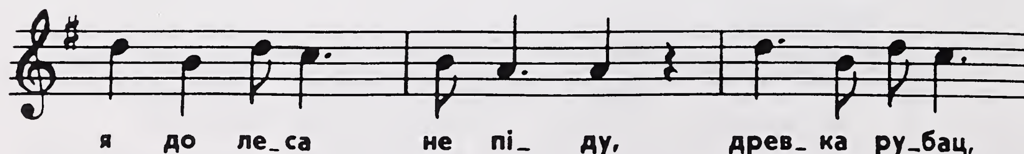

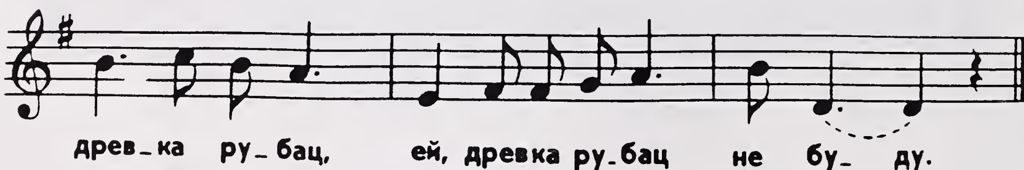

78 129 (70, 15)

Помірно

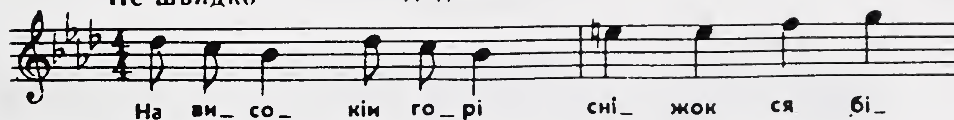

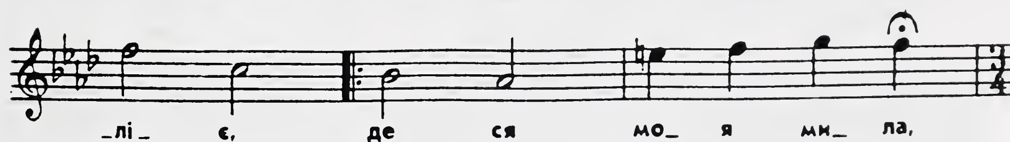

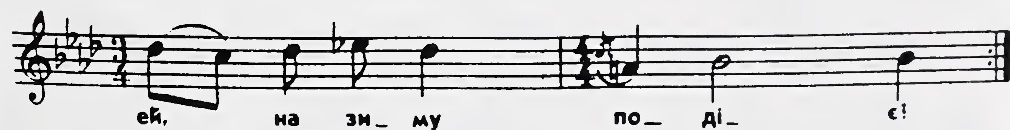

79 129 (121, 104)

Не швидко

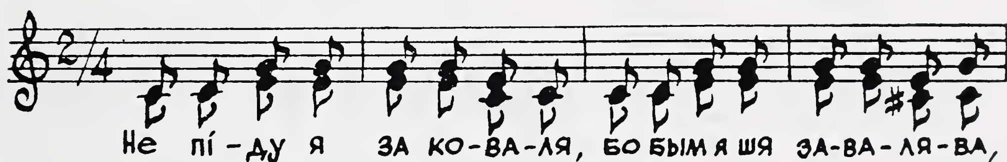

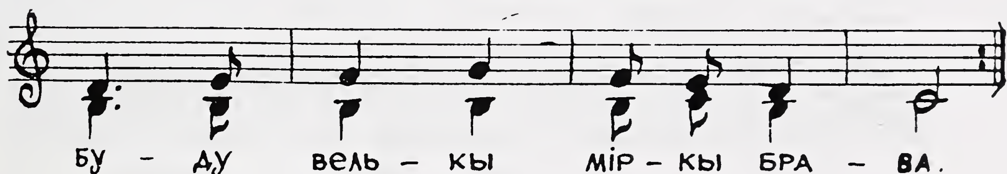

80 143 (18, 101*)

Allegretto

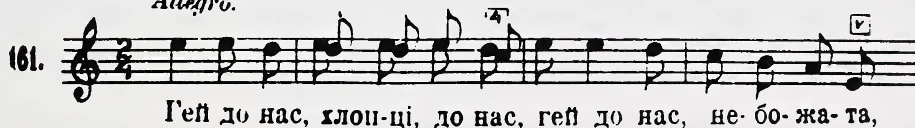

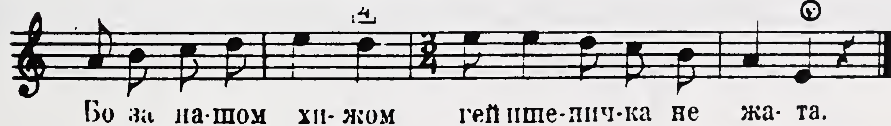

81 146 (61, 41)

A A₁ B C (¹+6 + ¹+6), (6 + ¹+6) *Маластів*

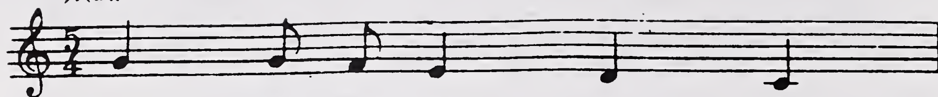

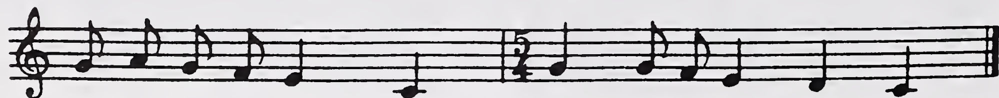
Сп. Юл. і Теодоз. Молчавка.

82 149 (69, 161)

Жваво

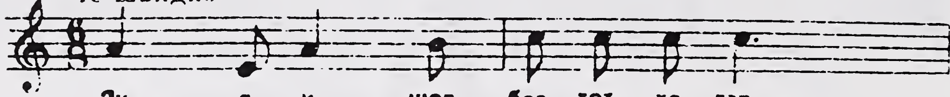

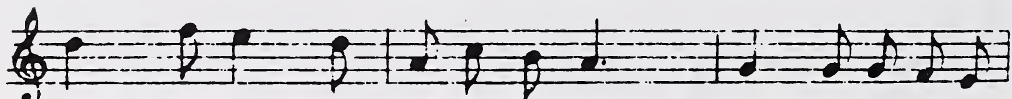

83 149 (18, 246)

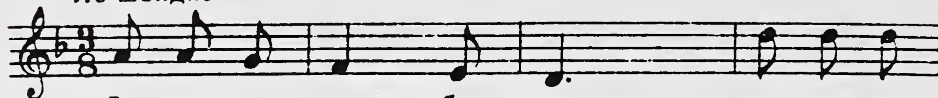
Не швидко

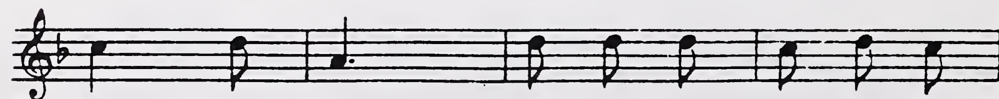

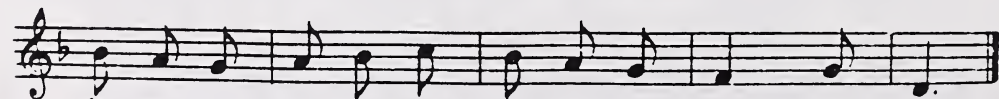

84 155 (18, 50)

Не швидко

85 158 (18, 98)

Biecz

W cie - mnym le - sie pta - szek spie - wa,

a dziew - czy - na tra - wę zży - na. Na - żę - ła jéj,

na - wią - za - ła, na Ja - si - nia za - wo - ła - ła

skrzypce

86 162 (67-50, 43)

Andante e lamentoso Волосянка (А. К.)

111.

1. Мила мо- я, бійся Бо- га, укупъ ко- ня изъ за- ло- га.

„Кидь бы я ся не ганьби- ла я бы ко- ня у- ку- пи- ла"

87 163 (45, 111*)

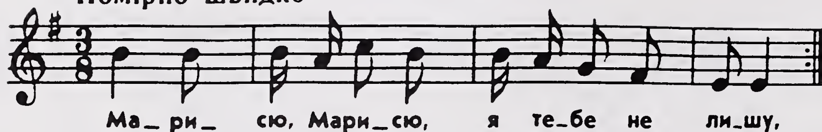
Risoluto *Руський Кручов*

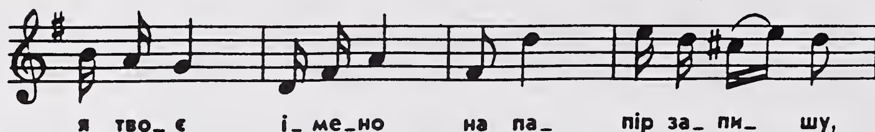
Як я пі - ду з ку - ді - льов, де я ку - діль —

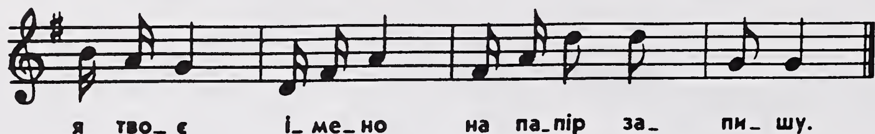
зи - би, зе - ї, ла - бзон, лаб - зе - ти, бом, бом по - ді - ю?

88 169 (76, 101*)

Помірно швидко

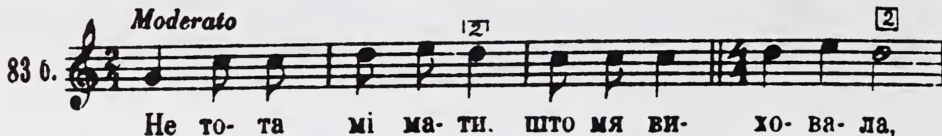

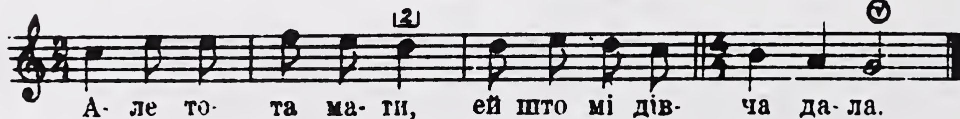

89 174 (121, 177)

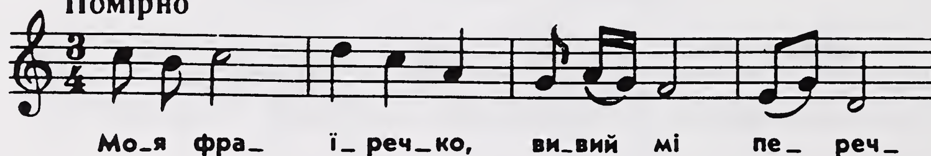
A B₁ A C **(6 + 6), (6 + ¹+6)** ***Устє руське.***

90 174 (69, 83б*)

Помірно

91 176 (121, 65*)

Moderato *Нижній Мирошів*

Бо - же, бо - же, я - ка-м хво - ра, ей, гой, па - ра - да!

Бо - же, бо - же, я ка-м хво - ра, па - ра - да, па - ра - да,

по - шли - те мі по дох - то - ра, чир - чум, па - ра - да!

92 178 (136, 408)

Allegretto *Ладомирів*

Ви - йду я на го - ру, на ши - ро - кой по - ле,

по - пат - рю ми - ло - го, е - я, гой, як вун шум - ні во - ре.

93 180 (136, 171*)

Allegretto

Ей, го-рі се- лом і-шов, а до нас не гзо-шов, ей, і-щі на-

шу хи-жу зда-ле-ка о- би-шов, і-щі на-шу

хи-жу, ей, і-щі на-шу хи-жу зда-ле-ка о-би-шов.

94 182 (61, 20)

А̇ А, А̇ А   2 (^{1}+6 + ^{1}+6)   *Пантна.*

Andantino.

129 б.

Ей го- рі се- лом і- шов, ей чом до нас не за(й)-шов?

Ей вель-ка ро- са, бла-то, ей не за(й)-шов-ем за- то.

95 182 (69, 129б)

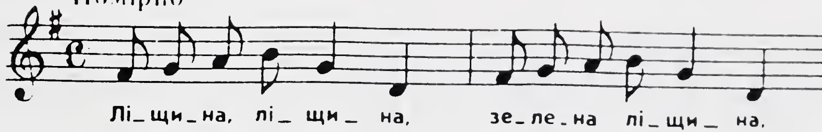
Larghetto ♩ = 63

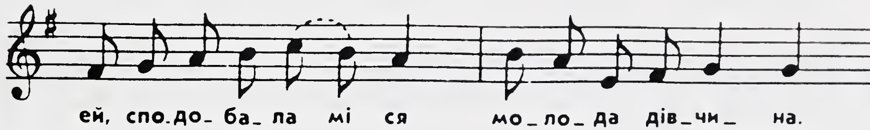
Вер-хом, дів-ча, вер- хом, ей, а я пі- ду кра-йом

та мы шя зый-де-.ме, ей, під зе-ле-ным га- йом.

96 183 (65, 16)

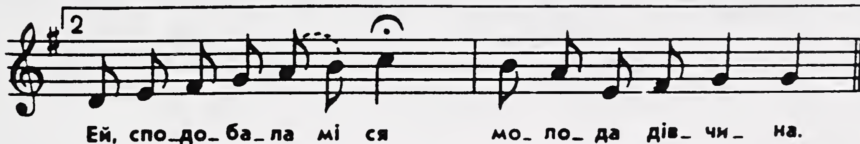
Помірно

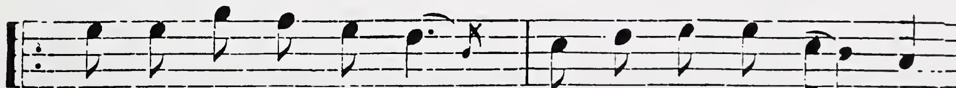

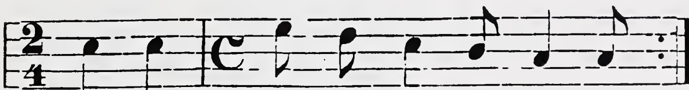
97 187 (121, 175*)

Moderato. (6 + 6) bis + (6 bis + 2 реф. + 6) bis *Люта*

76.

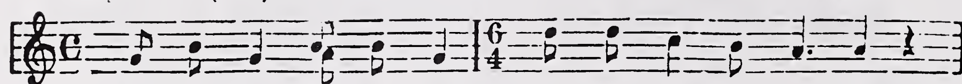

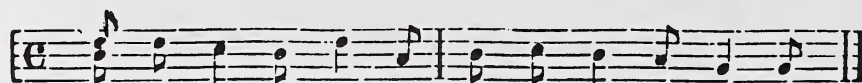
Парал: Головацький III. 1 ст. 123, ч 50.

98 189 (70, 76*)

Allegretto 2(6+6) Ракого

По-три-май ня, ми-ла, од Пе-тра до ю-ля,

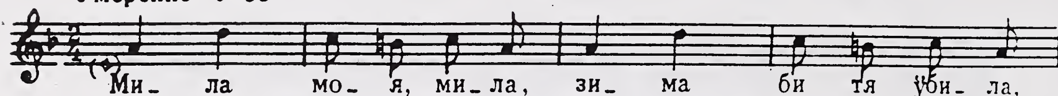

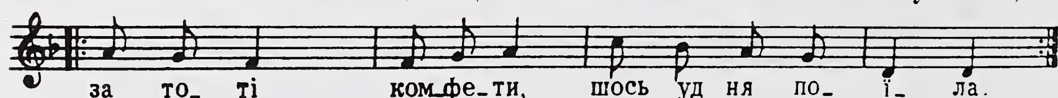
За-ки ся ро-зо-вє Сев-лю-ська ду-бро-ва.

99 194 (70, 58*)

Баранинцы

Умеренно ♩=96

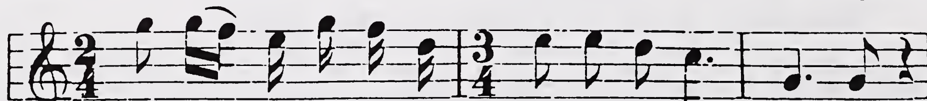

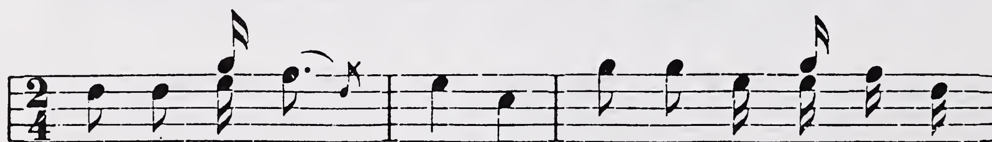
100 195 (28, 188*)

Andantino. (6 + 6) + (6 bis + 6) *Кострины*

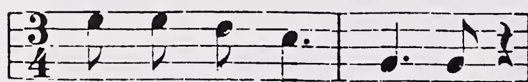
68.

1. Спі-вай-те, ді- воч-ки, бо вже не бу- де- те,

Та- кий ро- чок прий- де, та- кий ро- чок прий-де,

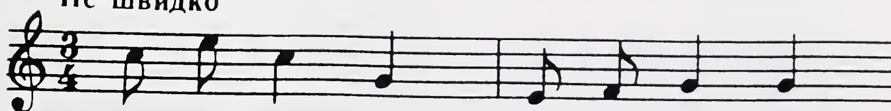

що ся ро- зий- де- те

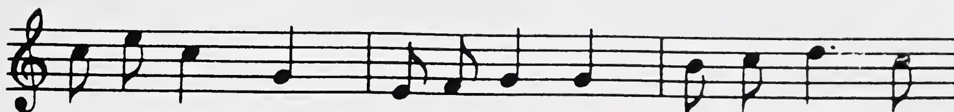
2. Такий рочок прийде
і така недоля,
Шо ся розийдете (2)
як птачьки до поля.

101 196 (70, 68*)

Не швидко

Ган_ цьо, Ган_ цьо, бі_ ла ру_ жа,

не тра би_ ло то_бі му_ жа, а_ ни му_ жа,

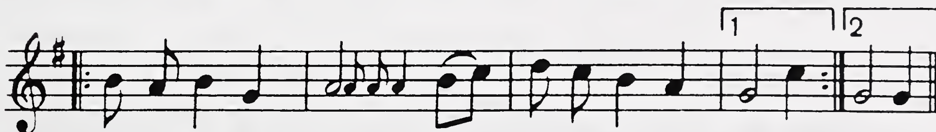
ни фра_ ї_ ра, би_ло хо_ диц, як ле_ лі_ я.

102 201 (121, 165*)

Помірно

Зе_ле_на лі_ щи_на о_ріш_ки зро_ ди_ ла,

мо_ло_да дів_ чи_ на ко_за_ка лю_ би_ла. //_би_ла.

103 202 (121, 122*)

Allegretto *Михайлів*

Ей, фра - ї - ру, фра - ї - ру, я то - бі не ві - рю,

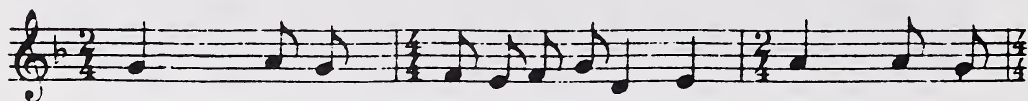

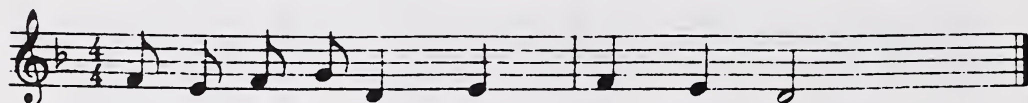
ей, же - би ти ня лю - бив, як я по - ста - рі - ю.

104 203 (136, 181)

Досить жваво

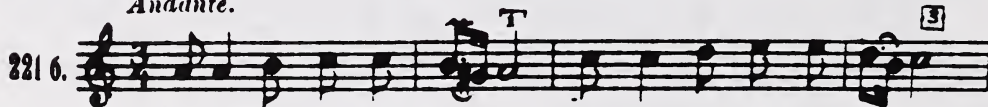

105 207 (18, 360)

А Ä, В В, А ('+6 + '+6), (6̇ + 6̇ + '+6) *Шкляри.*

Andante.

221 б.

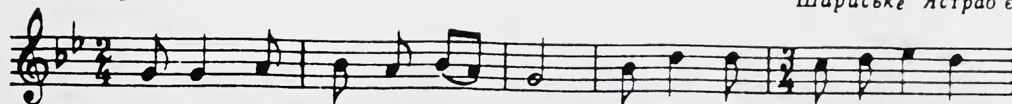

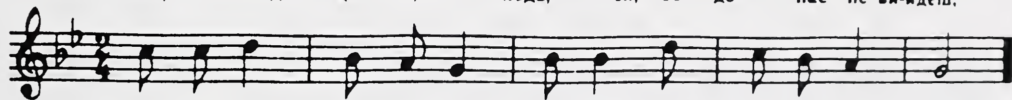
Сп. Гоцки 1 в.

106 207 (69, 221б)

Allegretto

Шариське Ястраб'є

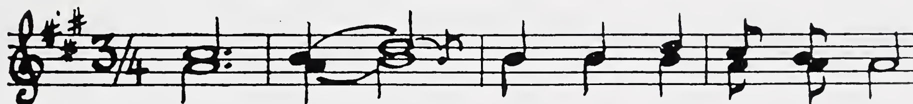

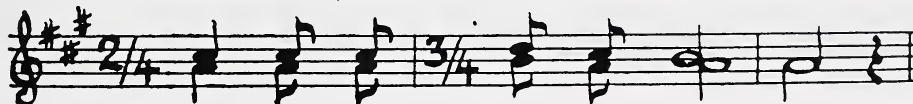

107 209 (136, 96)

Moderato

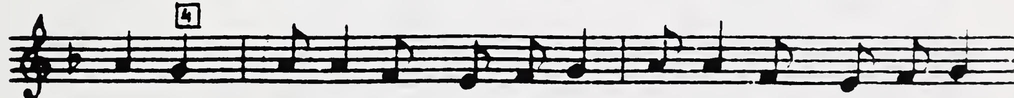
108 217 (134, 25)

ȦÄ,ȦÄ,,(BBC)[refr.] 2(4 + 4),,(6 + 6 + 3)[refr.] Андріївка.

Andantino. Duo:

566.

Сп. М. Головач з дівчатами.

109 218 (69, 566)

Moderato

Нижня Яблінка

110 222 (136, 91*)

Allegretto

Гутка

111 223 (136, 117*)

[Czaszyn]

112 226 (67-50, 627)

ФОТОРЕПРОДУКЦІЇ

40

Krakowiaki Łemkowskie ze ~~Krynicy~~ Gali-
~~grodu~~, zebrał J. Leszczyszak. | wsi Binczarna
pow. Grybowskiego

1. Juhasze, juhasze,
Ne puskaj na naszе,
Bo diwczatko małe
Wołky ne napase.

2. Dał mi juhas syra,
Żebym ho lubyła, –
Choć by mi dał hrudu,
Lubyty ne budu.

3. Pasut sia owecky
Ponere skałeczky,
Ne majut juhasa
Ani juhaseczky.

4. Wolare, wolare,
A ja wolareczka,
Ne byłam, ne budu
Wasza frajireczka.

5. Mij myłyj frajiru,
Ja tobi ne wiru,
Żebyś ty mia lubył,
Jak ja sia wstariju.
Frajireczko moja,
Możesz mi wiryty,
Że ja tia na starist'
Ne budu lubyty.

6. Zaspiwaj ptaszeczku
W zełenim werszeczku!
Dost ja sia naspiwał,
Jak sia lis rozwywał.

7. Stojit lypka w poli,
Zełenyj werszok ma,
Szto pid niom Hanieczka
Z Janieczkom w karty hra.

8. Wyjdu ja na buka
Taj sobi zahukam,
Wyjdu na drahoho,
Tak wydżu wysoko.

Перша сторінка збірника Никифора Лещишака. Рукопис Івана Франка.

Waneczka jak szapka,
Mlika any kapka.
Pyсу jako rury,
A nеliko ne szury.

17. Ne takokom rodu,
Żebym pyła wodu;
Takokom gatunku
Rada pjeu palunku.

18. De tota uweczka
Szto pered wodyła?
W zeleni uboczy
Ikała ji zabyła. √

√ Ne była to ikała,
Lem taka bryteczka,
Szto ji pokot'kała
Moja frajireczka.

19. Idte wy uweczky
Do szyroho pola.
Pide tom za wamy
Frajireczka moja.

20. Prawyła mja maty
Horoszok hrabaty,
Na horczku strużky,
Bolat mene ruczky.
Bolat mene ruczky
Ot tej roboteczky.
Ani sia mi nekce
W wiczir frajireczky.

21. Jiła bym jabłuczko
Z wyszniowoho sadu,
Ale ot paribka
Ne ot tebe dziadu.

22. Oj keby ja znała
Że ja tu ne budu,
Ne nosyła bym ja
Do horboczka wodu.
Ale bym nosyła
Tam dalsze za horboki
Tam dalsze za horboki
De szukaj parobok.

23. Zozuleńko sywa
De budesz kukała
Ked jes na buczkowy
Wierszczok złamała?

Лемківські пісні із збірника Никифора Лещишака, писані чужою рокою.

38.

Wielce Szanowny Panie Profesorze!

Przepraszam najmocniej, że tak się spóźniłem z przysyłką dalszej części zbioru ks. Lenczyszaka ale zajęty obecnie jako reporter przy procesie Kaliczów, skim ledwie mam czas odetchnąć nieco wieczorem. Niech więc to mię wytłumaczy, że nie zdołałem dotychczas przepisać całego zbioru — a przepisywać go trzeba koniecznie, gdyż pisany on jest ołówkiem, na świstkach, ruskiemi literami. Posyłam obecnie tylko pieśni ośmiozgłoskowe typów 4+4 (var. 4+3) i 5+3 i pieśni należące w zakres eposu zwierzęcego. Pozostają jeszcze u mnie: grupa pieśni weselnych, grupa pieśni o mięszanych rozmiarach, grupka kołomyjek, dalej parodyj i rymowanych żartów, zagadki i parę powieści ludowych. Jak więc Sz. Pan widzi, zbiór ten odpowiadał by mniej więcej całemu cyklowi łemkowskiej twórczości ludowej, i można by go opublikować jako całość, tem bardziej, że zapisany on jest cały w jednej wsi Bilicznie, pow. grybowskiego (nie baligrodzkiego, jak przez pomyłkę poprzednio wspo-

33

Serdecznie dziękuję Szanownemu Panu za przysłanie mi pięknego zbioru piosnek górali Beskidowych. Parę uwag o nim dałem do „Kwartalnika historycznego".

Pozostaję z prawdziwym szacunkiem Szanownego Pana

sługa

Iwan Franko

Lwów, ul. Zyblikiewicza l. 10

D. 2 lutego 1889.

Лист Івана Франка до Ізидора Коперницького.

Leščyšak Nyk

Волосате 24.I 1894.

Высокоповажаный Добродѣю!

Вам, Добродѣю, „Pozdrav z Prahy“ як и „новорôчне поздоровленя“ урадували меня дуже, — хоть з другои стороны прикроли, що я ничим не заслужив собѣ на таку Вашу ласкаву память. —
Не маючи спромоги вôдвдячитись Вам, Добродѣю, — молю Бога, щобы утримал Вас при крѣпкôм здоровю на многаи лѣта для славы Чехôв — а и Русинôв. —

Остаюсь с правдивым поважанем — вôд серця вдячный

Ник. Лещишак. —
Лещишак

Лист Никифора Лещишака до Франтішка Ржегоржа.

Чому коло св. Петра и Илії найбôльше гримитъ? – Бо св. Петро и Илія громами завѣдуютъ. – То було такъ:

Якъ Господь Богъ (Исусъ Христосъ розумѣєсь) и Петро по земли ходили, мало було землѣ, тôлько вода. – А Господь каже: „Петре, хиба си ту мало (троха) спочинеьмо." – „Якъ спôчнемъ, коли вода (брыли въ водѣ)", каже св. Петро. – „Отъ," говоритъ, „якось мы спôчнемо" – и лягли си, и не западали въ воду. – Пôдъ Господомъ сотворило ся троха землѣ, а пôдъ Петромъ нѣ. Коли то св. Петро зобачилъ, зачалъ ся пôдпыхати пôдъ Господа Бога и зачалъ го вôдсувати. „Що ты, Петре, робишь"? – „Та бо Вы маєте мало красної, зеленої земицѣ"! – „Ано позырай за себе"! – Св. Петро обернулъ ся и зобачилъ безъ кôнця красної землѣ. И зачали уже ити по земли. – А Господь взялъ си ще Илію, – третого.

./.

Рукопис фолкльорного запису Никифора Лещишака.

Нижній кінець колишнього села Білична.

Річка Біла у центрі колишнього села Білична, біля якої колись пульсувало активне життя.

Розвалини каплиці на подвір'ї батьків Никифора Лещишака.

Церква, в якій 1856 р. охрещено Никифора Лещишака.
На передньому пляні Микола та Магда Мушинки.

Фрагмент пам'ятника, побудованого Іваном Лещишаком у 1913 р., правдоподібно на могилі батьків Никифора Лещишака.

Автор фотографій та фоторепродукцій Микола Мушинка.

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК ПІСЕНЬ

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК ПІСЕНЬ
(цифра означає число пісні в збірнику)